

**ANKARA’DA İLK YILLAR PROGRAMINI UYGULAYAN ÖZEL
OKULLARIN PROGRAMI UYGULAMA NEDENLERİ, PROGRAMA
DAİR ÖĞRETMEN VE YÖNETİCİ BAKIŞ AÇISININ
KARŞILAŞTIRMALI İNCELENMESİ**

Cafer Uğur

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

KASIM, 2022

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren (.....) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Cafer
Soyadı : Uğur
Bölümü : Eğitim Bilimleri
İmza :
Teslim tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı : Ankara’da İlk Yıllar Programını Uygulayan Özel Okulların Programı Uygulama Nedenleri, Programa Dair Öğretmen Ve Yönetici Bakış Açısının Karşılaştırmalı İncelenmesi

İngilizce Adı : Reasons For Implementing The Program Of Private Schools Implementing The Primary Years Program In Ankara, A Comparative Examination Of Teacher's And Manager's Perspectives On The Program.

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı : Cafer Uğur

İmza :

JÜRİ ONAY SAYFASI

Cafer Uğur tarafından hazırlanan “Ankara’da ilk yıllar programını uygulayan özel okulların programı uygulama nedenleri, programa dair öğretmen ve yönetici bakış açısının karşılaştırmalı incelenmesi” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Gazi Üniversitesi EğitimBilimleri Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Dr. Mehmet Korkmaz

(Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Gazi Üniversitesi)

.....

Başkan: Prof. Dr. Sabri Çelik

(Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi)

.....

Üye: Doç. Dr. Didem Koşar

(Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Hacettepe Üniversitesi)

.....

Tez Savunma Tarihi: 14/10/2022

Bu tezin Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Şaban Çetin

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

.....

Anneme, Babama, Eşime ve Canım Oğluma...

TEŞEKKÜR

Tez çalışmamın planlanmasında, yürütülmesinde ve oluşumunda tüm samimiyetiyle bana yardımcı olan, yol gösteren, akademik bilgisi ve mesleki deneyimiyle beni yönlendiren danışmanım ve kıymetli hocam Prof. Dr. Mehmet Korkmaz’a çok teşekkür ederim.

Değerli görüşleri ve önerileriyle bana destek olan, tezimin geliştirilmesine katkıda bulunan sayın hocam Prof. Dr. Ferudun Sezgin’e teşekkür ederim.

Kıymetli görüşleri, vizyoner bakış açısıyla tezimin belli aşamalarında geliştirilmesi adına kafa yoran, incelemelerde bulunan, görüşlerine sıkça başvurduğum değerli arkadaşım Ellez Bektaş’a teşekkür ederim.

Görüşme yaptığım okullarda kıymetli görüşlerini objektif bir şekilde paylaşan çok kıymetli okul yöneticilerine ve öğretmenlerine, yüksek lisans eğitimim boyunca manevi desteğiyle yanımda olan kadim dostum Tekin Akay’a teşekkür ederim.

Hayattaki ilk adımdan itibaren attığım her adımda arkamda olan beni bugünlere getiren, eğitimi, okumayı, bilgiyi ve faydalı olmayı hayattaki en değerli hazineler olarak gören babam Yılmaz Uğur’a ve annem Nerman Uğur’a, tez dönemi boyunca manevi desteğini hissettiğim, her zaman yanımda olan eşim Asena Uğur’a ve oğlum Zeynel Alparslan Uğur’a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Cafer Uğur

**ANKARA’DA İLK YILLAR PROGRAMINI UYGULAYAN ÖZEL
OKULLARIN PROGRAMI UYGULAMA NEDENLERİ, PROGRAMA
DAİR ÖĞRETMEN VE YÖNETİCİ BAKIŞ AÇISININ
KARŞILAŞTIRMALI İNCELENMESİ**

(Yüksek Lisans Tezi)

Cafer Uğur
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
Kasım, 2022

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, Uluslararası Bakalorya sisteminin ilk aşaması olan ve 3-12 yaş arasındaki çocuklar için uygulanan İlk Yıllar Programına ilişkin yönetici ve öğretmen görüşlerinin belirlenmesidir. Bu çalışmayla İlk Yıllar Programının güçlü yönleri, modelin uygulanmasında karşılaşılan güçlükler, Türkiye’deki Eğitim Sistemi ile model arasındaki uyum ve programı uygulayan okullarda paydaşlara düşen görevlerin neler olduğunun ortaya konulması, programın uygulanma süreçleri, programdaki iyi örnekler, ulusal bir programın uluslararası programa entegrasyonu sırasında ortaya çıkabilecek uyumsuzluklar ve programın uygulandığı eğitim öğretim sürecinde paydaşlara düşen görevlerin neler olduğunun ortaya çıkarılması sağlanmaya çalışılmıştır. Çalışmada bu amaç doğrultusunda nitel araştırma yöntemi kullanılmış, veriler araştırmacı tarafından yönetici ve öğretmenler için geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formları ile elde edilmiştir. Elde edilen veriler bir nitel analiz yöntemi olan betimsel analiz ile çözümlenmiştir. Çalışma grubunu Ankara’da İlk Yıllar Programını uygulayan 6 özel okulda çalışan 15 öğretmen ve 5 yöneticiden oluşturmaktadır. Çalışma sonucunda öğretmenler programın temel yaklaşımına pozitif anlamlar yükleyerek, öğrencilerin sorgulama ve araştırma becerilerini geliştirdiğini,

olumlu davranış değişikliğine gidildiğini, kendi öğrenme süreçlerini yönetebildiklerini uluslararası bir birey bilincinin kazanımlarını edindiğini ancak programın ulusal eğitim programıyla uyumunda zorluklar yaşandığını, programı planlama ve programın eğitimlerini alma noktasında eksiklikler olduğunu, kaynak bulma, materyal edinme ve fiziki ortam yetersizliklerinin olduğu belirtmişlerdir. Çalışma sonucunda yönetici ve öğretmenler İlk Yıllar Programı temel yaklaşımının ulusal program içerisinde temel bir çerçeve çizeceğini, sorgulama temelli etkinlik ve yaklaşımlardan yararlanılması gerektiğini önermiş, bu programı uygulamaya aday okulların gerekli ön hazırlıklarının programın uygulanma sürecinde büyük bir öneme sahip olduğunu belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler : Uluslararası bakalorya programı, ilk yıllar programı, pyp

Sayfa Adedi : xvii + 92

Danışman : Prof. Dr. Mehmet Korkmaz

**REASONS FOR IMPLEMENTING THE PROGRAM OF PRIVATE
SCHOOLS IMPLEMENTING THE PRIMARY YEARS PROGRAM IN
ANKARA, A COMPERATIVE EXAMINATION OF TEACHER'S AND
MANAGER'S PERSPECTIVES ON THE PROGRAM.**

(M.S. Thesis)

Cafer Uğur

GAZI UNIVERSITY

INSTITUTE OF EDUCATION SCIENCES

November, 2022

ABSTRACT

The purpose of this research is to determine the views of teachers and administrators on the Primary Years Program, which is the first stage of the International Baccalaureate system and applied for children aged 3-12. With this study, it was aimed to find out the strengths of the Primary Years Programme, the difficulties encountered in implementing the model, compliance between model and Education System in Turkey and the duty of the stakeholders implementing Primary Years Programme in schools. The process of implementation of the programme, good examples in the programme, conflicts that may arise during the integration of a national programme into the international programme and the duties of the stakeholders in the educational process in which the program is implemented have been intended to be revealed. In this study, qualitative research method was used for this purpose and data were obtained by semi-structured interview forms developed by the researcher for teachers. The data were analysed by descriptive analysis which is a qualitative analysis method. The sample of the study consists of 15 teachers and 5 administrators working in 6 private schools that implement the Primary Years Program in Ankara. As a result of the study, teachers have positive feelings on the basic approach of

the programme and they indicate that students has developed their inquiry and research skills, positive behaviour change , that they can manage their own learning processes and they acquired the achievements of an International mindedness however, teachers stated that there were difficulties in the compliance of the program with the national education program, there were deficiencies in the planning of the program and training of the program, finding resources , getting materials and physical environment. As a result of the study, the teachers suggested that the basic approach of the Primary Years Programme would draw a basic framework within the national program, and teachers should benefit from inquiry-based activities and approaches. Teachers also stated that preliminary preparations for schools which are candidates to implement the programme are vital during process of the Primary Years Programme.

Key Words : International baccalaureate programme, primary years programme, PYP

Page Number : xvii+92

Supervisor : Prof. Dr. Mehmet Korkmaz

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	ii
JÜRİ ONAY SAYFASI.....	iii
TEŞEKKÜR.....	v
ÖZ.....	vi
ABSTRACT	viii
İÇİNDEKİLER.....	x
TABLolar LİSTESİ	xiv
ŞEKİLLER LİSTESİ	xvi
SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ	xvii
BÖLÜM 1	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	6
1.3. Araştırmanın Önemi.....	6
1.4. Sayıtlılar	7
1.5. Sınırlılıklar.....	7
BÖLÜM 2	8
KAVRAMSAL ÇERÇEVE	8
2.1. Uluslararası Bakalorya Organizasyonu.....	8
2.1.1 Bölgelere göre Uluslararası Bakalorya Okulları.....	10
2.2. Misyon	10

2.3. Uluslararası Bakalorya Programları	10
2.3.1. PYP(İlk Yıllar Programı)	11
2.3.2. MYP (Orta Yıllar Programı)	12
2.3.3. DP(Diploma Programı).....	14
2.3.3.1. Bitirme Tezi (Extended Essay/Ee).....	14
2.3.3.2. Bilgi Kuramı (Theory Of Knowledge/Tok)	14
2.3.3.3. Yaratıcılık, Etkinlik, Hizmet (Creativity, Action, Service/Cas)	15
2.4. PYP Okulu Olma Aşamaları.....	15
2.4.1. İnceleme Aşaması.....	16
2.4.2. Adaylık Aşaması.....	17
2.4.3. Yetkilendirme Aşaması.....	17
2.5. PYP'ye Göre Çocuklar Nasıl Öğrenirler?	18
2.6. PYP Müfredat Tanımı.....	20
2.6.1. Yazılı Müfredat	21
2.6.1.1. Bilgi	21
2.6.1.2. Kavramlar.....	24
2.6.1.3. Beceriler	26
2.6.1.4. Tutumlar.....	26
2.6.1.5. Eylem.....	28
2.6.2. Öğretilen Müfredat	29
2.6.3. Ölçülen-Değerlendirilen Müfredat	31
2.7. Milli Eğitim Bakanlığı Öğretim Programları.....	32
2.7.1. Milli Eğitim Bakanlığı Öğretim Programının Amaçları	33
2.7.2. MEB Öğretim Programının Perspektifi.....	34
2.8. 21. Yüzyıl Becerileri.....	34
2.9. Alternatif Eğitim	37
2.10. İlgili Araştırmalar	39
BÖLÜM 3	45
YÖNTEM.....	45
3.1. Araştırmanın Modeli	45
3.2. Çalışma Grubu	46

3.3. Veri Toplama Araçları	47
3.4. Verilerin Toplanması ve Analizi.....	48
BÖLÜM 4	50
BULGULAR VE YORUM	50
4.1. Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular	50
4.1.1. Özel Okulda Öğretmen Olmanın Anlamı	50
4.1.2. Özel Okullardaki Birikim ve Mesleki Yaşantınızın Tanımı	52
4.2. Araştırmanın İkinci Alt Problemine Yönelik Bulgular.....	54
4.2.1. Özel Okulların PYP Eğitim Modelini Tercih Nedenleri	54
4.2.2. PYP Öğretim Modelinin Amacı, Gerekçesi ve Temel Yaklaşımları	57
4.3. Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine Yönelik Bulgular.....	59
4.3.1. PYP Öğretim Modeli İle Türk Eğitim Sisteminin Felsefesi Arasındaki Uyum	59
4.3.2. PYP Öğretim Modelinin Güçlü Yönleri.....	61
4.4. Araştırmanın Dördüncü Alt Problemine Yönelik Bulgular	63
4.4.1. PYP Öğretim Modelini Uygularken Karşılaşılan Güçlükler	63
4.5. Araştırmanın Beşinci Alt Problemine Yönelik Bulgular	66
4.5.1. Modelin Somut Çıktıları.....	66
4.6. Araştırmanın Altıncı Alt Problemine Yönelik Bulgular	68
4.6.1. Modelin Uygulanmasında Paydaşlara Düşen Görevler.....	68
4.7. Araştırmanın Yedinci Alt Problemine Yönelik Bulgular.....	71
4.7.1. Geliştirme ve İyileştirme Önerileri.....	71
BÖLÜM 5	75
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	75
5.1. Sonuç ve Tartışma.....	75
5.2. Öneriler	77
KAYNAKLAR.....	80
EKLER	87
Ek 1: Etik Kurul Onayı.....	88
Ek 2: Araştırma İzin Yazısı	89
Ek 3: Katılımcılar İçin Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formu	90

Ek 4: Görüşme Formu.....	91
---------------------------------	-----------

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. <i>Türkiye’de IB Programlarını Uygulayan Okul Sayısı</i>	9
Tablo 2. <i>Bölgelere Göre Okul Sayısı</i>	10
Tablo 3. <i>PYP’nin Disiplinler Üstü Temaları</i>	22
Tablo 4. <i>Ana Fikir Örnekleri ve Bunlara İlişkin Sorgulama Hatları</i>	23
Tablo 5. <i>Disiplinler Üstü Müfredatın Tasarımında Kullanılan Kavramlar</i>	25
Tablo 6. <i>Okul İçinde ve Okul Dışında Edindirmeyi Amaç Olarak Görülen Beceriler</i>	27
Tablo 7. <i>PYP’nin Edindirmeyi, Öğrencilerin Göstermelerini Amaçladığı Davranışlar</i>	28
Tablo 8. <i>Ölçme Değerlendirme Araç ve Stratejileri</i>	32
Tablo 9. <i>Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Demografik Özellikleri</i>	46
Tablo 10. <i>Öğretmenlerin Özel Okulda Öğretmen Olmaya İlişkin Görüşleri</i>	50
Tablo 11. <i>PYP Eğitim Modelinin Tercih Sebeplerine İlişkin Öğretmen Görüşleri</i>	55
Tablo 12. <i>Öğretmenlerin Modelin Amacı, Gerekçesi Ve Temel Yaklaşımına İlişkin Görüşleri</i>	57
Tablo 13. <i>Öğretmenlerin PYP Öğretim Modelinin Güçlü Yönlerine Yönelik Görüşleri</i>	61
Tablo 14. <i>PYP Öğretim Modelini Uygulamada Karşılaşılan Güçlüklerle İlişkin Öğretmen Görüşleri</i>	64
Tablo 15. <i>Modelin Somut Olarak Çıktılarına Dair Öğretmen Görüşleri</i>	66

Tablo 16. <i>PYP Öğretim Modeline İlişkin Geliştirme ve İyileştirme Önerileri</i>	72
---	----

ŞEKİLLER LİSTESİ

<i>Şekil 1.</i> PYP'nin müfredat tanımı	21
<i>Şekil 2.</i> Eylem planı	28
<i>Şekil 3.</i> 21. yüzyıl öğrenmesi için P21 çerçevesi	36

SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ

CAS	Yaratıcılık, Etkinlik, Hizmet (Creativity, Activity, Service)
DP	Diploma Programı (Diploma Programme)
EE	Bitirme Tezi (Extended Essay)
IB	Uluslararası Bakalorya (International Baccalaureate)
IBO	Uluslararası Bakalorya Organizasyonu (International Baccalaureate Organisation)
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
MYP	Orta Yıllar Programı (Middle Years Programme)
OECD	Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (Organisation for Economic Co-operation and Development)
PYP	İlk Yıllar Programı(İYP) (Primary Years Programme)
TOK	Bilgi Teorisi Dersi (Theory of Knowledge)
TÜBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Bu bölümde problem durumu, araştırmanın amacı, sayıtlar, sınırlılıklar ve tanımlar bulunmaktadır.

1.1. Problem Durumu

Günümüz dünyasında mevcut bilgilerin sürekli olarak değiştiği, geçerliği ve güvenilirliği kanıtlanmış olan bilgilere sürekli yeni bilgilerin eklendiğini ifade etmek mümkündür. Bu bilgilerin eğitim kurumlarında artık geleneksel yöntemlerle icra edilmesinin farklılaşan öğrenci profili ile birlikte etkili olamayacağını ifade edebiliriz. Çok hızlı bilgi artışının yaşandığı günümüzde okullar yeniden yapılanma süreci ile karşı karşıya bulunmaktadır. Klasik okul organizasyonu günün ihtiyaçlarını karşılamamaktadır (Fındıkçı, 2004, 52). Günümüzde dünyanın neredeyse her ülkesinde üzerine çalışılan ve düşünülen olgu da eğitim programlarıdır. Demirel' e (2002) göre eğitim programı, “Öğrenen bireylere okulda ve okulun dışında belirli bir düzen içerisinde sunulmuş uğraşlar yoluyla sağlanmış olan öğrenme yaşantıları düzeneğidir”. Ülkeler değişen insan yapısına uygun, sürekli olarak günceli takip eden dinamik eğitim programları oluşturmayı hedeflemişlerdir. (Şişman M., 2014). Değişimin hızla gerçekleşmesi mevcut eğitim kurumlarını ve bu kurumlarda uygulanan müfredat yapılarını da etkilemektedir. Eğitim kurumları temelinde değişimin getirdiği uyumsuzluk ve arayışlarla farklı programlara ihtiyaç duymaktadır. Doğru ve gerçek olarak kabul edilen bilgilerin, önceki dönemlere kıyasla daha hızlı değişmekte

olduğu çağımızda, bireylerin açık fikirli olması, sorgulamaya kendisinden ve bulunduğu çevreden başlaması gerekmektedir(Erdoğan,2010). Okulların en büyük görevlerinden biri de bu özelliklere sahip öğrencilerin yetiştirilmesini sağlamaktır. Eğitim programlarının, okul içi veya okul dışı çalışmaların, öğrencide edinilmesi amaçlanan davranışlara göre hazırlanması, düzenlenmesi ve profesyonel bir eğitim ağıyla güçlendirilerek istikrarlı bir şekilde aktarımı sağlanmalıdır.

Günümüz dünyasında eğitim felsefesini oluşturan bileşenler; daha liberal bir anlayış, eğitimin toplumsal işlevinin çeşitlenmesi, soyut bilimsel bilginin öneminin artması, seçkin eğitim önem kazanması, eşitlikçi eğitim hizmetlerinin yaygınlaşması, insan odaklı ve bağımsız birey yetiştirme, yaratıcılığı geliştirme amaçlı bir eğitim, disiplinler arası eğitimin sağlanması, öğrenmenin öğretimin yerini alması, öğrencilerin yeteneklerine göre eğitimin yapılmasıdır (Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu [TÜBİTAK], 2005).

Günümüzde eğitimin amacı bireylerin kendi kültürlerine bağlı kalarak evrensel kültür değerlerine sahip ve yeniliklere açık bireyler olarak yetişmelerini sağlamaktır. Buna bağlı olarak öğretmenler de çağdaş öğretim yöntemlerini kullanarak bireylerin gelişmesine katkı sağlayacaktır (Demirer, 2002, s.4). Değişimin sürekliliği, var olan yapıların yeniden tanımlanmasına, dünyamızı ve içindeki her şeyi dönüştürmesine neden olmuştur. Değişime ayak uyduran kurumlar şu anki varlıklarını gelecekte de devam ettiren kurumlar olacaktır. Bu dönüşüm ve değişimle, uyumlu bir gelecek ancak bireylerin ve öğrenen örgütlerin sistematik şekildeki öğrenme faaliyetlerinin işleyişiyle mümkün olacaktır(Senge,2000).

Türkiye’deki eğitim sistemine yönelik, diğer ülkelerin eğitim sistemlerinde de görüldüğü gibi, işleyiş açısından farklı eleştiriler bulunmaktadır. Genellikle bu eleştirilerin yaygın olabileceği iki kaynağı bulunmaktadır (Tekeli, 2003). Tekeli’ye göre bunlardan birincisi, beklentilerin gittikçe çeşitlenerek daha da artmasıdır. Diğer eleştiriye bilgi toplumuna geçiş, insanların gittikçe inancını kaybettikleri demokratik yönetim anlayışı, eğitim sistemlerindeki beklentilerin nitelik ve nicelik yönünden artmasına neden olmaktadır.

İletişim faaliyetlerinde teknolojik gelişmelerde insanların giderek hayata dair beklentilerini arttırmaktadır.

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü tarafından yapılan Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Sınavı ile üye ülkelerle eğitime ilişkin veriler oluşturulmaktadır. Matematik okuryazarlığı, Fen Bilimleri okuryazarlığı ve Okuma Becerileri alanında ülkelerin eğitim sisteminin performansına ilişkin bilgiler sunmaktadır. Ulaşılan sonuçlar ülkelerin eğitim alanında geliştirilmesi gereken yapılara ışık tutmaktadır. Ülkelerin gelişimini etkileyen faktörler dünyada olduğu gibi Türkiye’de de eğitim sistemini etkilemekte ve okulların yenileşmesini zorunlu kılmaktadır. John Dewey okulun yaşama hazırlık değil yaşamın kendisi olması gerektiğini ifade etmektedir. ‘Tüm yaşamımız, okul ve yaşadığımız toplum ve çevre problem çözmeyi gerektirecek durumlar içerir. ‘Bu yüzden eğitim süreci her aşamasında problem çözmeyi, yaparak yaşayarak öğrenmeyi sağlayacak şekilde düzenlenmelidir’ (Duch, Groh & Allen, 2001). Artık bireylerin öğrenmesinden örgütlerin öğrenmesine geçiş söz konusudur. Bu gelişim literatüre ‘öğrenen okul’ kavramını kazandırmıştır. Öğrenmeyi öğrenebilmek için yeni düşünce biçimleri oluşturmak ve sonucunda gerçekleşen davranış değişikliğiyle mümkündür(Garavan,1997). Bilgiyi elde etmenin yolunu ve yöntemlerini bilen insanın, belli bir bilgi kapasitesine erişmiş insanın yerini alacağı tahmin edilmektedir (Özdemir, 2000, s. 21).

Eğitim öğretimin güçlü bir bileşeni olan programlarının dönüştürülmesi, güçlenmesi bilimin takibine ve teknoloji alanındaki yenilik ve değişimlerin takip edilmesiyle mümkündür. Eğitimin uygulamasındaki en önemli rehberlerden biri, eğitim programlarıdır. Ülkeler toplumsal gerçeklerinden hareketle, eğitimin felsefi, sosyolojik, psikolojik ve ekonomik unsurlarını göz önünde bulundurarak yaptığı çalışmalar sonucunda yön verilen politika ve toplumun dönüşen eğitim ihtiyaçları neticesinde hazırlanmaktadır(Güler & Yaltrık, 2011, s.268).

‘Programların buradaki en önemli işlevi; toplumun çağdaşlaşması, kalkınma yolunda bilim ve teknolojik bir üstünlüğe sahip olmayı temin etmektedir’(Bilgen,1990). Toplumların

değişmesi ve dönüşmesi kaçınılmazdır. Bu değişim ve dönüşümle birlikte eğitimde duyulan ihtiyaçlar çeşitlenmekte ve artmaktadır. Günümüz Türk eğitim sisteminde aynı ya da benzer felsefeyle yapılanan birçok okulun bu ihtiyaçlara cevap veremediği görülmektedir.

Çağımız toplumunun ihtiyaçlarına karşılık verebilmek adına eğitim örgüt ve bileşenlerinin, hedef ve metotlarını gözden geçirmesi gerekliliği kaçınılmazdır. Öğrenmenin sürekliliği ilkesini amaç edinmek, çok bilgiyi edinmek yerine bireyin öğrenme potansiyelini ortaya çıkarmak ve geliştirmeye odaklanmak günümüz eğitim programlarının gerekliliğidir. Sürekli öğrenme alışkanlığı olan insanlar bilgi toplumunu oluşturmaktadır(Özden, 2005).

Türkiye’de tüm dünyada olduğu gibi mevcut eğitim ihtiyaçlarının karşılanmasında devlet okulları haricinde bazı sivil toplum kuruluşları ve finans kuruluşları liderliğinde farklı uygulama ve yenilikleri barındıran kurumların olduğunu görmekteyiz. Bu ve benzer kurumlar insanlara çağın gerektirdiği niteliklere sahip bir okul olma özelliği sunmaktadır. Bu nitelikler; okulların fiziki şartları, ekipman ve donanımları ile nitelikli personelinin yanında uyguladığı farklı program ve uygulamaları da kapsamaktadır. ‘Okulun kuruluşunda etkili olanlar ve yatırım yapan kişiler, eğitim hizmetinden yararlanan veli ve öğrencilerin beklentilerini karşılayabilmek için öğretmenlerden ve yöneticilerden daha yüksek performansa dayalı; çağın gerekleri olan yaratıcı, eleştirel düşünen ve değişime yatkın bireyler yetiştirecek uygulamalar içeren yeni örnekler istemektedirler’ (Akdoğan,2014). Öğrencilerin zihinsel yeteneklerini destekleyici fiziksel, kültürel ve sosyal gereksinimlerini karşılamak amacıyla faaliyetleri kapsayan Uluslararası Bakalorya’nın İlk Yıllar Programını uygulayan okullar istenilen yapıdaki okullara örnek gösterilebilir.

Uluslararası Bakalorya İlk Yıllar Programı’nın amacı ortak bir müfredat çerçevesinde farklı uluslara mensup öğretmenleri bir araya getirerek aynı felsefe etrafında dünyadaki evrensel değerleri benimsemiş öğrenciler yetiştirmektir. ‘Uluslararası eğitimin, uluslararası okullarda teoride ve pratikte uluslararası bakış açısının gelişmesine odaklanmaktadır’

(Cambridge & Thompson, 2004, s. 162). Uluslararası Bakalorya İlk Yıllar Programı dünyanın birçok yerinde 1997'den bu yana uygulanmaktadır. İlk Yıllar Programı öğretim modeli Milli Eğitim Bakanlığı'nın izniyle uygulanmaktadır. Bir dünya okulu olduğuna dair belgelendirme ancak Uluslararası Bakalorya yetkililerinin, programını uygulamak üzere adaylık aşamasında olan İlk Yıllar Programı uygulayan okulu son defa ziyareti ve yetkilendirmeye uygun nitelikleri sağlamasıyla mümkündür. Okul İlk Yıllar Programı öğretim modelini kullandığını Milli Eğitim Bakanlığı ile gerekli yazışmaları sağlayarak ilan eder.

İlk Yıllar Programı, temelinde sorgulama üzerine kurgulanan bir eğitim öğretim sürecini içermekte ve klasik öğretim metotlarını reddetmektedir. İlk Yıllar Programının öğrenciyi merkezli bir anlayışı benimsemesi en önemli özelliklerinden bir tanesidir (Morissey, Rouse, Doig, Chao & Moss, 2014).

Liderlerin yetkinliklerini artırma ve geliştirme durumunda olduğu eğitim programlarından biri de Uluslararası Bakalorya eğitim programıdır. Uluslararası Bakalorya programının uygulandığı okullar, yöneticiler ve liderler bakımından kendine has bazı koşullar ortaya çıkarmaktadır (Demir, 2009). Eğitimde nitelik kazandırmanın bir yolu olarak, aynı zamanda uluslararası anlayış temelinde bazı özelliklere ve 21. Yüzyıl becerilerine öğrenciler yetiştirmek amacıyla İlk Yıllar Programı uygulanmaktadır (Akdoğan, 2014).

Alanyazın incelendiğinde, Uluslararası Bakalorya modelleri ile ilgili çalışmalar olduğu görülmektedir. Farklı değişkenler üzerine yapılan çalışmalarda Uluslararası Bakalorya modellerinin anlamlı farklılıklar yarattığı göze çarpmaktadır. Bu çalışma ile araştırma ve sorgulama yollarının ve metotlarının geliştirilmesine, Türkiye'de uygulanan farklı eğitim modellerinin biri olan İlk Yıllar Programı'nın içeriğine dair detayların neler olduğunun bilinmesine, sürecin iş görenleri olan öğretmenlerin İlk Yıllar programına bakış açısının ne olduğunun belirlenmesi ile alanyazına katkı sağlaması amaçlanmıştır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın genel amacı; Ankara’da İlk Yıllar Programı’nı uygulayan okullarda görev yapan yönetici ve öğretmenlerden İYP uygularken yaşadığı sorunları ve öğretim sürecinde programın felsefesinin ne ölçüde yansıtıldığına dair görüşlerin alınması amaçlanmıştır. Araştırmanın genel amacı ile birlikte aşağıda yer alan amaçlara cevap aranmıştır.

1. Özel okul öğretmenlerinin özel okulda çalışmaya yüklediği anlam ile İlk Yıllar Programına dair yüklediği anlam arasındaki ilişki var mıdır?
2. İlk Yıllar Programı modelinin uygulanmasında karşılaşılan güçlükler nelerdir?
3. Türk eğitim sistemi ve bu eğitim modeli arasındaki uyum ve uyumsuzlukların nelerdir?
4. Programın uygulayan okullarda paydaşlara düşen sorumluluklar nelerdir?
5. Özel okulların İlk Yıllar Programı öğretim modelini tercih nedenleri nelerdir?
6. İYP öğretim modelinin somut çıktıları nelerdir?
7. Geliştirme ve iyileştirme önerileri nelerdir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Geleneksel eğitim yaklaşımları geçmişten günümüze kadar tartışılmakta ve her türlü araştırma, yenilik, değişim ve eğitim politikalarıyla iyileştirmeye çalışılmıştır. Türkiye’de diğer dünya ülkelerindeki eğitim sistemleri çağımızın gerekliliklerine göre yenilenerek değişim ve dönüşüm sürecine uğramaktadır(Akdoğan, 2014). Türkiye’de bu anlamda bir yenilik olan Uluslararası Bakalorya eğitim modelleri okullarda yenilik arayışının bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Bu amaçla ilkokullarda uygulanan İYP eğitim modelinin yaygınlaşmaya başlamasıyla bu eğitim modeline olan ilgi gitgide artmaktadır. Bu araştırmanın amacı İYP’nin uygulayıcıları olan öğretmenlerin ve yöneticilerin bu eğitim modeline olan bakış açılarının değerlendirilmesini sağlamaktadır. Böylelikle ilerleyen zamanlarda uygulamaya aday olan okulların bu öğretim modeliyle daha yakından tanınması, sisteme dâhil olana kadar hangi süreçleri kapsadığını ve sistemin uygulayıcıları

olan okullarda çalışan öğretmenlerin bakış açısının neler olduğunun bilinmesi açısından alana katkı sağlayacağı umulmaktadır. Ayrıca bu araştırma sonuçlarının Milli Eğitim Bakanlığı'nın yapacağı çalışmalara, okul müdürlerine, öğretmenlere ve araştırmacılara katkıda bulunacağı umulmaktadır.

1.4. Sayıtlar

Araştırmaya katılan öğretmenlerin ve yöneticilerin görüşme formundaki sorulara verdikleri cevapların, onların gerçek görüş ve düşüncelerini yansıtmaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma, 2021-2022 eğitim öğretim döneminde Ankara ilinde İlk Yıllar Programı uygulayan özel okullarda gören yapan öğretmen ve İYP koordinatörlerinin görüşleri ile sınırlıdır.

BÖLÜM 2

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde araştırmaya ilişkin kavramların açıklanmasına ve ilgili araştırmalara yer verilmiştir. Alternatif eğitim modeli IBO hakkında kurumsal bilgiler yer almaktadır.

2.1. Uluslararası Bakalorya Organizasyonu

Uluslararası Bakalorya Organizasyonu (IBO), İsviçre'nin Cenevre şehrinde, 1968 yılında, kar amacı gütmeyen bir kuruluş olarak kurulmuştur. Kuruluş amacı, dünyanın her tarafında geçerliliği kabul edilen bir müfredat ve diploma sağlayarak, ailelerin iş nedeniyle belirli aralıklarla ülke değiştirmek zorunda kalan çocuklarının, okul değişimlerinden sonra farklı okullar ve standartlarıyla karşılaşmalarından meydana gelen sorunları çözmek ve üniversiteye geçişte yaşadığı zorlukları ortadan kaldırmak amacıyla kurulmuştur. Bu sayede orta ya da üniversite eğitimini kendi ülkesi dışında farklı bir ülkede sürdüren veya başka bir ülkede sürdürmeye devam edecek öğrencilerin gidecekleri okulda bu ortak müfredat programı sayesinde okula devamı sağlanır. Uluslararası Bakalorya, kendini örgün okul eğitimi sağlamayan, bir okulu yönetiminden sorumlu olmayan, ancak kendi programlarını herhangi bir kademede uygulamak isteyen okullara akreditasyon ve eğitim hizmetler veren, kar amacı gütmeyen bir vakıf olarak tanımlanmıştır. Vakıf, bu çalışmanın hazırlandığı tarih itibarıyla tüm dünyada 5000'den fazla eğitim kurumu, sayısı 80 bini aşan eğitim görevlisi ve iki milyon kadar öğrenciyi kendi yapısı içinde barındıran bir potansiyele sahiptir (İBO, 2022).

IBO eğitim kademesine göre üç farklı programdan oluşmaktadır.

1. İlk Yıllar Programı (Primary Year Programme, PYP): 3-12 yaş için İlk Yıllar Programı
2. Orta Yıllar Programı (Middle Years Programme, MYP): 12-16 yaş için Orta Yıllar Programı
3. Diploma Programı (Diploma Programme, DP): 16-19 yaş için Diploma Programı

Türkiye’de IBO’ya dâhil olan 98 okul ve uyguladıkları programlar:

Tablo 1

Türkiye’de IB Programlarını Uygulayan Okul Sayısı

Programlar	Okul Sayısı
Yalnızca PYP Programı Uygulayan Okullar	32
Yalnızca MYP Programı Uygulayan Okullar	0
Yalnızca DP Programı Uygulayan Okullar	45
PYP-MYP Programlarını Uygulayan Okullar	4
MYP- DP Programlarını Uygulayan Okullar	3
PYP-DP Programlarını Uygulayan Okullar	8
PYP-MYP-DP Programlarını Uygulayan Okullar	6

Kaynak: International Baccalaureate Organization (2022). <https://www.ibo.org/programmes/find-an-ib-school/?SearchFields.Region=&SearchFields.Country=TR&SearchFields.Keywords=&SearchFields.Language=&SearchFields.BoardingFacilities=&SearchFields.SchoolGender=> adresinden alınmıştır.

Yukarıdaki tabloda sayıları belirtilen okullar, birçok ülkede kabul gören meslekler ve uluslararası ilişkiler içinde yaşayanlar için küresel bakış açısını esas almış fikirlerle oluşturulmuştur. Uluslararası Bakalorya Diploması, 1970’li yıllarda ‘Uluslararası Okullar Hareketi’ ve ‘Uluslararası Okullar Birliği’ gibi isimlerle örgütlenmiş, dünyanın farklı yerlerinde faaliyetleri bulunan topluluklar aracılığı ile tanınmaya başlamıştır. Uluslararası Bakalorya okullarında farklı kültürlerle mensup öğrenciler için kapsamlı bir müfredat hazırlamıştır. Bu müfredatın okullarda işlenişi küresel nitelikleri olan eğitim personelleri tarafından işlenmektedir (IBO,2007a & Uçar,2008).

2.1.1 Bölgelere göre Uluslararası Bakalorya Okulları

Dünya üzerinde 161 ülkede 5449 okulda Uluslararası Bakalorya programları uygulanmaktadır. 2021 yılı aralık ayı itibariyle Uluslararası Bakalorya okullarının bölgelere göre dağılımı tablo 2’de verilmektedir.

Tablo 2

Bölgelere Göre Okul Sayısı

Afrika, Avrupa, Orta Doğu	100 ülke
1427 okul	
Asya Pasifik	28 ülke
1144 okul	
Amerika	33 ülke
2878 okul	

Kaynak: International Baccalaureate Organization (2022). <https://www.ibo.org/programmes/find-an-ib-school/?SearchFields.Region=&SearchFields.Country=TR&SearchFields.Keywords=&SearchFields.Language=&SearchFields.BoardingFacilities=&SearchFields.SchoolGender=> adresinden alınmıştır.

2.2. Misyon

Uluslararası Bakalorya eğitim sistemiyle amaçlananın ve misyonunda da belirttiği üzere; kültürler arası anlayış ve saygı ile daha iyi ve huzurlu bir dünya oluşturulmasına yardımcı olacak gençler yetiştirmek olduğu belirtilmektedir. Bu amacı ise ancak araştıran, soran, öğrenen, bilgili ve duyarlı bireylerin gerçekleştirebileceğini, dünya genelinde sisteme dahil olan öğrencileri, diğer insanların farklılıklarıyla kendi doğrularına sahip olabileceğini anlamaya, yaşam boyu öğrenmeye, etkin ve sevecen olmaya teşvik eden bir sisteme sahip olduğunu belirtmektedir.

2.3. Uluslararası Bakalorya Programları

IBO, 3 ile 19 yaşları arasını kapsayan eğitim süreci içerisinde uluslararası eğitim sağlamak amacıyla belirlenmiş eğitim kademeleri için 3 tür eğitim programı sunmaktadır. Bu programların bir ya da fazlasını uygulayan okullara ‘Dünya Okulu’ denmektedir. Okul bu programların hepsine ya da hangi programı uygulamak istiyorsa başvuru yapabilir. Hangi eğitim programını uygulama yetkisine sahip olmak istiyorsa IB’nin belirlemiş olduğu

yeterlilikleri sağlamakla yükümlüdür, belirlediği Bakalorya programlarından birinin yetkilendirme koşullarını taşımak zorundadır.

2.3.1. PYP(İlk Yıllar Programı)

İlk Yıllar Programı (PYP – Primary Years Programme), Uluslararası Bakalorya sisteminin ilk aşaması olan ve 3 – 12 yaş arasındaki çocukların eğitimi için uygulanan, genç öğrencileri yaşam boyu öğrenmeye önem veren aktif katılımcılar olarak geliştirmeyi hedefleyen bir eğitim modelidir. Çocukların hem sınıfta hem de dış dünyada araştıran-sorgulayan bireyler olarak yetiştirmeleri için küresel öneme sahip eğitimler, alan eğitimleri, bilgi-beceri-davranış geliştirme eğitimleri gibi birçok eğitim verilir. PYP, ulusal ve yerel müfredatların çoğunun gerekliliklerine uyum sağlayacak şekilde esnek olarak tasarlanmış bir öğretim programına sahiptir. İlk Yıllar Programının temel yaklaşımı, belli bir amaca yönelik ve tasarlanmış bir araştırmanın güçlü olması ilkesi vardır. Kavram odaklı müfredatın yapısı İlk Yıllar Programında sorgulamayı destekleyen en önemli unsurdur (Walker, 2004). Bu program bünyesinde yer alan öğrencileri, Uluslararası Bakalorya Orta Yıllar Programına hazırlar. Orta kademedeki yer alan öğrenciler için, günümüzde ve sonraki yıllarda başarılı olmaları için gereken bilgi, kavram, beceri, tutum ve eylem gibi temel unsurların eğitiminin yer aldığı bir müfredat hazırlanır. Öğrencilerin aldıkları eğitimler hem matematik, fen, sosyal bilimler, sanat, dil, sosyal bilimler gibi pozitif bilimler ve sanat derslerini, hem de disiplinler üstü eğitimleri içermektedir. Uluslararası Bakalorya’da yer alan disiplinler üstü eğitimlerde; kim olduğumuz, bulunduğumuz yer ve zaman, kendimizi ifade etme yollarımız, dünyanın işleyişi, kendimizi düzenleme biçimimiz, gezegeni paylaşmak gibi temalar günlük yaşantımız ve sosyal çevremizle ilişkilendirilerek işlenir. Bu eğitimler dışında öğretimi gerçekleştirilen konularla alakalı çeşitli projeler, zirveler, sergiler ve paylaşım yaklaşımıyla düzenlenen etkinlikler düzenlenir ve öğrencilerin aktif eğitim öğretim sürecinde aktif olması sağlanır.(IBO,2007a)

Uluslararası Bakalorya İlk Yıllar Programı’nın hedefleri:

- Öğrencilerin çeşitli gelişim alanlarında(akademik, sosyal ve duygusal) doyum sağlayarak yetişmesini sağlamak.
- Öğrencilerin sorumluluk almaya teşvik ederek öz düzenleme becerilerini geliştirmek.
- Öğrencilerin yaşadığı gezegeni anlamalarını ve onunla ahenk içerisinde olma çabalarına katkıda bulunmak.
- Öğrencilerde, uluslararası bilincin farkındalığıyla gelişip göstererek bir temel vazifesi olarak göreceği kişisel değerlerini oluşturmaya fırsat vermek.

İlk Yıllar Programı uygulamak üzere Türkiye’de 32 Ankara’da ise 6 okula yetkilendirme yapılmıştır (International Baccalaureate Organization, [İBO], 2022). Aday okul statüsünde olarak akredite olmak için çalışmalarını sürdüren okullar mevcuttur.

2.3.2. MYP (Orta Yıllar Programı)

Uluslararası Bakalorya sisteminin İlk Yıllar Programından sonraki ikinci kademesi olan ve 11 – 16 yaş arasındaki çocuklar için uygulanan Orta Yıllar Programı (MYP – Middle Years Programme), belirtilen yaş gurubundaki öğrencilerin yaratıcı düşünmesini, eleştirel bakış açısı kazanmasını ve dönüşümlü düşünen bireyler olarak gerekli edinimleri sağlamasına teşvik eden bir eğitim programıdır. Bu eğitim programında, eğitim gördükleri alanlarla içinde bulundukları dünya arasında ilişkiler kurması amaçlanır ve kültürel gelişimine yönelik çalışmalara yoğunluk verilir. Öğrencilerin okulda ve okul dışında edinmeleri amaçlanan öğrenci profillerini sergilemeleri ve araştıran, sorgulayan bireyler olarak yetişmeleri için tüm dünya vatandaşlarını ilgilendiren konularla ilişkili sosyal, düşünce ve bilim eğitimleri, kültürlerarası hoşgörü ve küresel bağlılık becerilerinin edinimine yönelik eğitimler, Orta Yıllar Programı ana bilim dersleri ve proje ödevleri verilmektedir. Orta Yıllar müfredatı, gençler için kapsalı bir eğitim sağlayan sekiz ders grubundan oluşmaktadır. Orta Yıllar Programı, ulusal ve uluslararası müfredatların çoğunun ihtiyaçlarına uyum sağlayacak şekilde tasarlanmış bir öğretim programına sahiptir. Bu programda öğrencilerin, IB İlk Yıllar Programı’nda geliştirdiği yönlerinin, edindiği

bilgilerin, kazandığı becerilerin ve tutumların süreklilik sağlanması ve öğrencilerin IB Diploma Programı (DP) ve IB Kariyer Odaklı Sertifika Programı'na (IBCC) hazırlanmaları amaçlanmaktadır.

Sekiz ders grubundan oluşan MYP öğretim programı; matematik, fen bilimleri, dil ve edebiyat, dil kazanımı, sanat, bireyler ve toplumlar, beden eğitimi ve sağlık eğitimi ve tasarım şeklindedir. 4. ve 5. yıllarda öğrenciler, sekiz ders grubundan altısını seçme şansına sahiptir. Bu şekilde bir seçim yaklaşımı esneklik açısından önemlidir.

Uluslararası Bakalorya Orta Yıllar Programı'nın hedefleri:

- Öğrencilerin entelektüel bilgi birikimine katkıda bulunmak.
- Gelişim alanlarına (sosyal, duygusal ve fiziksel) bütünsel olarak yaklaşmak.
- Öğrencilerin sorumluluk almalarını sağlamak. Kazandığı farkındalıkla geleceğe yönelik yapıcı eylemlerde bulunmak.
- Ders grupları içerisinde yaptığı çalışmalarla anlayış genişliği ve derinliğini sağlamak.
- Öğrencilerin kendilerinin ve başkalarının kültürlerine yönelik anlayışlarını desteklemek için en az iki dil (eğitim dili ve seçecekleri ek bir dil) öğretilmesi.
- Öğrencilerin grup çalışmalarına katılımını gerçekleştirmesinde ve görev almasında kendine duyduğu yeterlilik isteğini sağlamak.
- Öğrencilerin yaşam boyu öğrenime hazırlanmalarına yardımcı olunması amaçlanmıştır.

MYP programını uygulamak üzere Türkiye'de 13 Ankara'da ise 2 okula yetkilendirme yapılmıştır (International Baccalaureate Organization, 2022). Aday okul statüsünde olarak akredite olmak için çalışmalarını sürdüren okullar mevcuttur.

2.3.3. DP(Diploma Programı)

Uluslararası Bakalorya'nın üçüncü seviyesi olan ve 16 – 19 yaşları aralığındaki gençlerin eğitimi için uygulanan Diploma Programı(Diploma Programme) iki senelik akademik yoğunluğa sahip programın gerçekleştirildiği bir aşamadır. Hazırlığı ve değerlendirmesi Uluslararası Bakalorya Organizasyonunca yapılan mezuniyet sınavı sonucunda, öğrenciler DP diploması almayı hak ederler. DP, öğrencilere dengeli bir eğitim sağlamak, coğrafi ve kültürel hareketliliği kolaylaştırmak ve uluslararası bilinci kazandırmak amacıyla kurulmuştur. Diğer uluslararası okulların da yardımıyla Cenevre Uluslararası Okulu'nda öğretmenler tarafından oluşturulmuştur. Oluşturulduğu zamandan bu yana, dünyanın dört bir yanından gelen yenilikçi ve kararlı öğretmenler ve sınavcılar programın geliştirilmesinde önemli bir rol oynamıştır.

DP müfredatı çekirdekten ve altı konu grubundan oluşmaktadır. Gerekli üç bileşenden oluşan Diploma Programı çekirdeği, öğrencilerin eğitim deneyimini genişletmeyi ve onların bilgi ve becerilerini uygulamalarına yardımcı olmayı amaçlamaktadır. Altı konu grubu dışındaki zorunluluklar aşağıda belirtilmiştir:

2.3.3.1. Bitirme Tezi (Extended Essay/Ee)

IB Diploma Programı'nın önemli bir parçası olan Bitirme Tezi, öğrencinin seçtiği altı dersten birine ait bir konunun; program dahilinde ilgi duyduğu bir konu üzerinde yoğunlaşarak ve okuldan bir danışman öğretmen gözetiminde hazırladığı en az 4000 sözcükten oluşan bir kompozisyonudur. Bu rakam, dipnotları ve kaynakçayı içermemektedir.

2.3.3.2. Bilgi Kuramı (Theory Of Knowledge/Tok)

Bilgi Kuramı dersinde bilginin çeşitli biçimlerinin kökeni ve geçerliği incelenir. Öğrenci bu derste bilginin keşfi ve yaratılışına ilişkin kişisel bir bakış açısı geliştirmeyi öğrenir. Bu

ders, IB Diploma Programı'na özgü bir derstir ve iki yıllık müfredat programına yayılacak şekilde en az 100 saat çalışılmalıdır.

2.3.3.3. Yaratıcılık, Etkinlik, Hizmet (Creativity, Action, Service/Cas)

IB felsefesinin temelinde, "bireyin bir bütün olarak eğitimi" görüşü var olduğu için, her diploma adayı öğrenci, CAS çalışmasında yer almak ve iki yıl içinde 150 saatini bu çalışmaya ayırmak zorundadır. TOK, CAS ve EE alanlarında gerekli çalışmanın yapılmaması durumunda, öğrenci diploma almaya hak kazanamaz. Öğrenci altı grubun her birinden, sunulan seçenekler dâhilinde bir ders seçmek zorundadır. Türkiye'de, Anadil ve Sosyal Bilimler dersleri Türkçe, diğer dersler ise İngilizce olarak uygulanır.

1. Grup: Dil A1 - Öğrencinin en başarılı olduğu dilde, genellikle de anadilinde olmak üzere edebiyat çalışmaları yapılır.
2. Grup: Dil A2 - İkinci bir dilde çok yetkin öğrencilerle işlenen dil ve edebiyat dersi.
3. Grup: Bireyler ve Toplamlar -İşletme ve Yönetim, Ekonomi, ITGS, Felsefe ve Psikoloji.
4. Grup: Doğa Bilimleri - Biyoloji, Kimya, Fizik.
5. Grup: Matematik - Matematik (İleri Düzey), Matematiksel Yöntemler (Standart Düzey).
6. Grup: Seçmeliler - Öğrenciler ilk beş gruptan herhangi bir dersi seçebilecekleri gibi, okul müfredat programına göre özel onay almış bir ders de seçebilirler.

DP programını uygulamak üzere Türkiye'de 62 Ankara'da ise 13 okula yetkilendirme yapılmıştır (International Baccalaureate Organization, 2022).

2.4. PYP Okulu Olma Aşamaları

PYP okulu olmanın belli aşamaları bulunmaktadır. Bu aşamalardan ilki aday okulu "inceleme" aşamasıdır. Bu aşamada aday okulun, IB okulu olmaya ne kadar için yaptığı

hazırlık derecesi, IB öğretim programını uygulama düzeyi, sistemin en önemli paydaşlarından biri olan öğretmenlerin programı uygulamaya ne kadar hazır olduğu aday okul tarafından yapılan fizibilite çalışmasında incelemeye alınır. Fizibilite çalışmalarının incelemesi altı ay kadar sürmektedir. Okul PYP'yi uygulamaya karar verdiğinde, başvuru aşamasında gerekli olan belgeleri hazırlayarak başvurusunu yapar. İnceleme aşamasından sonraki aşama “*adaylık*” aşamasıdır. Bu süreçte okul bir eğitim öğretim yılı boyunca IB programını uygular. Bu uygulama sürecinde okula danışma ziyareti yapılır. En son aşama ise okulda PYP uygulandığını resmi olarak ilan edebilmek adına yapılan “*yetkilendirme*” aşamasıdır. En son aşamada yetkilendirme yapabilmek adına IB tarafından bir ekip okula gönderilir. Gönderilen ekip okulun, IB programının yaklaşım ve felsefesini uygulamaya hazır olup olmadığını ve istek derecesini görmek ister. Bu incelemeler neticesinde okulun hazır olduğuna karar verilirse okula IB temsilcileri tarafından tam yetkilendirme yapılır. Tam yetkilendirme sürecinden sonra IB temsilcileri belli zaman aralıklarında okulu denetler. Okulun IB çizgisinden çıkıp çıkmadığı, aynı ölçütlerle devam edip etmediğinin kontrolü sağlanır. PYP’de başarılı bir yönetim sürecinin kurumun etkili ve istikrarlı olarak devam edebilmesini sağlayacağını öngörerek, bu durumun önemini ifade etmektedir (IBO, 2009b).

2.4.1. İnceleme Aşaması

Uluslararası Bakalorya Organizasyonu PYP’nin uygulamasına dair talepleri, başvurudan sonraki ilk faaliyet olarak okulun PYP yaklaşımını, felsefesini ve PYP müfredatını, bu faaliyetlerin uygulama aşamalarını ve öğrencilerin gereksinimlerine hangi yollarla karşılık verebileceklerini saptamak amacıyla incelenmesini beklemektedir(Akdoğan,2014). İnceleme aşamasında olan okulların bulundukları bölgelerinde programı uygulayan okullar ile iletişime geçerek okul incelemesi gerçekleştirmesi, okulun işleyen sistemi hakkında bilgi edinmesi IBO tarafından beklenmektedir.

İnceleme aşamasından sonra okul PYP'yi uygulamaya karar verirse okulun adaylık aşamasında sağlaması gereken nitelikler için hazırlık yapması gerekmektedir. Okulun

sürecin işlemeye başladıktan sonraki aşamada PYP uygulamasını gerçekleştirecek öğretmenlerin eğitiminin planlanması ve başlatılması, okulun PYP koordinatörünü belirlemesi, uygulanacak müfredat içeriklerinin hazırlanması ve MEB müfredatlarının PYP müfredatı içine entegre edilmesinin sağlanması gerekmektedir. PYP koordinatörü, öğretmenler ve okul müdürü IBO'nun onayladığı eğitimlere katılması beklenmektedir.

2.4.2. Adaylık Aşaması

Uygun yeterliliklere sahip olan ve süreci başarıyla tamamlayacağına inanılan okullar davet edilerek aday okul statüsünde resmi başvuru yapılır. Adaylık başvurusundan bir ya da iki yıl sonra okula ön otorizasyon ziyareti yapılır. Bu ziyaret okulun programın uygulanma sürecinde hangi aşamada olduğu, hangi konularda iyileştirme gerekliliği ile program uygulama aşamalarının ne şekilde yapılacağına dair rehberlik desteği alır (Çamlıkaya, 2007). Bu süreçte okul çalışanlarının birbiriyle sıkı bir iletişim halinde olması; PYP koordinatörü, okul müdürü ve öğretmenler işbirliği içinde hareket etmelidirler.

2.4.3. Yetkilendirme Aşaması

En az bir yıllık aday okul sürecinden sonra Uluslararası Bakalorya Organizasyonu tarafından görevlendirilen bir ekip okul ziyaret edilir. Ekip aday statüsündeki okulun IB felsefesine uygun olup olmadığını incelemektedir. Bu inceleme sürecinde okul içinde ve dışında bu sisteme dahil olan bütün paydaşlarla görüşür; yönetim, öğretmenler, personeller, öğrenciler, servis görevlileri, mutfak çalışanları. Çünkü organizasyona göre öğrenme sadece sınıf dışında devam etmektedir ve her yerde gerçekleşir. Özellikle öğretim süreçlerinde, programın nasıl uygulandığına dair PYP koordinatöründen öğretim süreci içinde bazı tarihler arasında yer alan öğrenme çıktılarını incelemek ister. Program liderliği rolünün kolaylıkla yerine getirilmesini okul yöneticilerinin PYP eğitim programı ile ilgili sahip oldukları temel bilgi ve beceriler oluşturmaktadır (Gümüşeli, 2014, s. 134). Bu yüzden yapılan her etkinlik ve projenin kaydının tutulması ve belgelendirmek üzere bir

kopyasının oluşturulması adaylık aşamasında kanıt sunmak için gereklidir. Okula uygulama yetkini verme onayı aday konumunda olan okulun programın ilkelerine olan bağlılığıdır.

Programına uygulanmasına dair tam yetki alındıktan üç yıl sonra başlayan ve sonrasında beş yılda bir gerçekleşen program değerlendirilmesi ise düzenli, önceden belirlenmiş aralıklarla gerçekleşmesi IB'nin zorunlu uygulamaları olarak görülmektedir (Akdoğan, 2014).

2.5. PYP'ye Göre Çocuklar Nasıl Öğrenirler?

Çocuklar öğrenmelerini, bilgi ve yaşantı edinimlerini bulundukları ortamdaki bulundukları ortamdaki diğer çocuklarla ve fiziksel çevreyle etkileşim içerisinde olduklarında bilgiyi ya da davranışı yapılandırarak öğrenmelerinin daha etkili ve kalıcı olarak gerçekleştirecekleri düşünülmektedir. PYP öğrenme anlayışı; Vygotsky, Bruner ve Gardner gibi kuramcılarının görüşleri esas alınarak oluşturulmuştur. Öğrencinin mevcut bilgisi ve yeni bilgi arasında bağlantı kurması sonucu bilginin ya da davranışın kazandığı anlam olarak değerlendirilmektedir.

PYP'e göre öğrenme, öğrencilerin kendi öğrenimlerini etkin biçimde katıldıkları, amaca yönelik ve düzenli bir şekilde yaptıkları sorgulama yoluyla gerçekleşmektedir. PYP'de öğrencilerin en iyi bu şekilde öğrendiklerine inanılır. Öğrencilerin kendi sorularını oluşturması, kendi sorgulamalarını tasarlamaları, kendi sorgulamalarını desteklemek üzere çeşitli yolları değerlendirerek ve bu konulara kendi cevaplarını bulmalarına yardımcı olacak araştırmayı, deneyleri, gözlemleri ve çözümlemeleri yürüterek önemli konuları araştırıp incelemeye davet edilmelidir. Öğrenmenin sağlanması adına öğrencilerin halihazırda edindikleri bilgilerin araştırma ve sorgulama yaparak ulaşılan yeni bilgiler arasında bağlantılar kurarak etkili biçimde anlan oluşturulmasına bağlıdır.

PYP'ye göre sorgulama, en kapsamlı ifadesiyle, öğrenci ya da öğretmen tarafından başlatılan ve öğrencileri, mevcut anlama düzeyi ve öğrenme kalıplarından ileri taşıyarak

yeni, içselleştirilmiş ve daha derin bir anlama düzeyine ulaşmasını sağlayan bir süreç olarak ifade edilmiştir. Bu tanımlamalar:

- Araştırma yapmak, merak etmek ve sorgulama yapmak
- Denemelerde bulunmak
- Mevcut ve eski bilgiler arasında ilişkiler kurmak
- Tahminde bulunmak ve kararlılıkla harekete geçmek
- Verilere toplamak ve bulguları sunmak
- Fikirleri anlayabilmek ve bakış açılarını değerlendirmek
- Uygulama yoluyla öğrenmeyi kalıcılaştırmak
- Teori üretmek ve sınamak
- Bilgiye ulaşmak için çaba sarf etmek
- Bir görüşü benimsemek ve savunmak
- Problemlere farklı çözümler getirmek (IBO,2007a) şeklinde tanımlanmıştır.

PYP'ye göre sorgulama, dünyayı anlama ve dünyada yaşananlara duyarlı olma hedefiyle çevresinde yaşananlara kayıtsız kalmamayı ve bununla birlikte edinilen yaşantılar ve bilgiler arasındaki ilişkiler hakkında ilişkiler kurmayı içermektedir. PYP'nin uygulandığı seneler boyunca, bilginin, oyun yoluyla ya da resmi müfredat şeklinde yapılandırılmış öğrenim yoluyla, sentezini, çözümlemesini ve işlenmesini kapsadığı ifade edilmektedir.

PYP'ye göre aktif sorgulama farklı yaş aralıklarında farklı özellikler göstermektedir. Bu durum öğretmenin, öğrencilerin başlattığı ya da mevcut durumda gerçekleşen yahut devam eden araştırmalara ve çalışmalara katılması ve takip etmesi gerektiği ifade edilmektedir. Özellikle öğretmenleri küçük yaştaki öğrencilerin öğretmenlerini ders, konu ya da olaya dair şaşırtmak, merakını artırmak ve amaçlı oyunlara özendirmek için teşvik ederken öğrenme ortamının rolü hakkında dikkatli olmak ve hassasiyet göstermek gerektiği ifade edilmektedir.

PYP'nin temel beklentisi, öğrencide sorgulamanın başarılı bir şekilde gerçekleşmesi, eğitim sürecinin sonunda öğrencilerin sorumlu bir eyleme geçmesini sağlamasıdır.

2.6. PYP Müfredat Tanımı

3-12 yaş arasındaki öğrencilere ilgi çekici, merak uyandıran, öğrencileri düşünmeye sevk eden ve önemli bir disiplinler üstü müfredat tasarlamaktır. MEB tarafından her seviyedeki öğrenci için hazırlanan ve eğitim paydaşlarının kullanımına sunulan MEB programının, eğitim sürecinde öğretmenler ve okul yönetiminin uygun bulmasıyla müfredatın etkililiğini artıracak faaliyetler düzenleyebilmektedir (Bursalıoğlu, 2000, s. 39-42). İlköğretim düzeyinde öğrenim gören öğrenciler için uluslararası eğitim müfredatı tasarlayan PYP'nin müfredat tanımı geniş ve kapsamlıdır. IB şu inançtadır:

- Programın katılması için bütün öğrenciler tam anlamıyla desteklenmelidir.
- Okulun müfredatı, okulun tüm süreçlerinde gerçekleştirilen eğitim içerikli ya da eğitim dışı tüm etkinlikleri kapsar, bütün faaliyetler öğrenci öğrenimi etkilemektedir.(IBO,2007a)

PYP müfredatının tanımını, birbiriyle bağlantılı üç öge oluşturmaktadır. PYP'nin araştırma-sorgulamaya bağlılığı doğrultusunda bu üç öge, aşağıdaki üç açık uçlu soru halinde ifade edilir; bu soruların her biri öğretmenleri öğrencilerin öğrenimi açısından kendi uygulamaları hakkında derinlemesine düşünmeye zorlar. PYP okulu öğrenenlerin oluşturduğu bir topluluk olarak görmektedir. Bu görüşü nedeniyle, PYP'de her zaman her soruda 'biz' zamiri kullanılmaktadır. Sorgulama temelli oluşturulan müfredatın temeli üç soru üzerine kurgulanmıştır:

1. Ne öğrenmek istiyoruz?
2. En iyi hangi yolla öğreniriz?
3. Ne öğrendiğimizi nasıl bileceğiz?

Şekil 1. PYP'nin müfredat tanımı

2.6.1. Yazılı Müfredat

Temel bilgi ve becerileri edinmenin yolu, kavramsal anlayışın edinilmesi, pozitif tutumlar edinme ve sorumluluk içeren eylemler arasında birlik oluşturulması sağlanmaya çalışılır. PYP'de 'Ne Öğrenmek İstiyoruz?' sorusunun cevabına ulaşmak için beş temel öğe vurgulanır, bu öğeler; bilgi, kavramlar, beceriler, tutumlar ve eylemlerdir.

2.6.1.1. Bilgi

Bilgi ögesi PYP'de 'Öğrencilerin bilgi sahibi olmasını istediğimiz şeyler nelerdir?' sorusunun içeriği olarak tanımlanmaktadır. Program yapısı itibariyle doğduğundan bu yana büyük bir merak ve keşfetme isteğiyle dünyaya gelen çocukların bu sistem içerisinde aktif bir şekilde sorgulayan ve araştıran birey olmaları yönünde destek veren bir çerçeve sunmaktadır. Bu çerçeve içerisinde öğretilecek olan konuları okullara bırakmıştır. Matematik, sosyal bilimler, fen bilgisi, beden eğitim, sanat dersleri, kişisel eğitim ve toplumsal eğitim gibi geleneksel derslerin önemini kabul eder. Bu dersler PYP müfredat modelinin parçaları olarak ele alınır. PYP okulları, ülkelerin resmi olarak hazırlanan ulusal boyutta oluşturulmuş pozitif bilimler temelli müfredatları kullanmayı tercih edebilirler.

“Öğrencilerin kalıcı öğrenmelerini sağlayabilmesi için öğrencinin öğrenilenler arasında ilişkiler oluşturması, farklı disiplinleri bir araya getirme yollarını keşfetmesi, edindikleri bilgiyi hayatlarında uygulamaları gerekir” (Boyer 1995). Ernest Boyer, öğrencilerin, “estetığe verilen tepki ” ve “bir grubun üyesi olma ” gibi ortak insani deneyimleri temsil

eden bir dizi temayı incelemesini önerir. Bunları “*temel ortak özellikler*” olarak adlandırmıştır. Boyer’in çalışması, PYP’nin gelişimine temel teşkil etmiştir. İnsanlığın ortak yönleri hakkındaki pek çok bakış açısını temsil eden tartışmalar ve fikir alışverişleri, uluslararası eğitim programı bağlamında çok önemli olan altı disiplinler üstü temanın(bakınız Şekil 2) seçilmesine yol açmıştır.

Tablo 3

PYP’nin Disiplinler Üstü Temaları

Kim Olduğumuz Bireylerin kendi doğasını sorgulaması, inançlar ve değerler, kişisel, fiziksel, zihinsel, sosyal ve ruhsal sağlık, aileleri, arkadaşları, toplulukları ve kültürleri içeren insan ilişkileri, haklar ve sorumluluklar, insan olmanın anlamı.
Bulunduğumuz Mekan ve Zaman Yer ve zaman hakkında sorgulama; Kişisel tarihimiz, evler ve seyahatlar, insanlığın keşifleri, icatları ve göçleri, yerel ve küresel bakış açısından bireyler ve uygarlıklar arasındaki ilişkiler ve bunların birbirleriyle bağlantıları.
Kendimizi İfade Etme Yollarımız Düşünceleri, duyguları, doğayı, kültürü, inançları, değerleri keşfetme ve ifade etme yollarını sorgulama, yaratıcılığımız hakkında düşünme, yaratıcılığımızı geliştirme ve yaratıcılığımızdan zevk duyma yolları, estetik olanı taklit etmemiz.
Dünyanın İşleyişi Doğa ve kanunları hakkında sorgulama; (fiziksel ve biyolojik) doğayla insan toplumları arasındaki iletişim, insanların bilim ilkelerinden aldıklarını nasıl kullandıkları, bilimsel ve teknolojik gelişmelerin toplum ve çevre üzerindeki etkisi.
Kendimizi Düzenleme Biçimimiz İnsan yapısı sistemler ile toplumların birbirleriyle olan bağlantıları hakkında sorgulama; örgütlerin yapısı ve işlevi, toplumun kara alması, ekonomik etkinlikler ve bunların insanlık, çevre üzerindeki etkisi.
Gezegeni Paylaşmak Başka insanlarla ve diğer canlılarla sınırlı kaynakları paylaşma mücadelesinde haklar ve sorumluluklar hakkında sorgulama; toplumlar ve toplumlar arasındaki ve içindeki ilişkiler, eşit fırsatlara erişmek, barış ve çatışmaların çözümü.

Yukarıdaki tabloda yer alan başlıklar bütün PYP okullarında uygulanan disiplinler üstü temaları ifade etmektedir. Öğrenciler, tabloda belirtilen disiplinler üstü temalarla alakalı ana fikirleri, global anlamda önem taşıyan konular hakkında araştırma ve sorgulamalar yapar ve öğrenmelerini yapılandırırlar. Bu temalar her okulda uygulanan ve PYP

müfredatının temel değerlerini ifade etmektedir. Bu temaların işlenişi her PYP okulunda farklı yorumlanabilir ve farklı ana fikirler ortaya konulabilir. PYP'nin bütün okullar tarafından kullanılacak tek bir araştırma sorgulama programı ortaya koymaya kalkışması doğru olmaz. Her sınıf seviyesinde okutulan üniteler arasında farklı yaş aralıkları göz önünde bulundurularak, araştırma-sorgulama programı hem dikey hem de yatay olarak tasarlanmalıdır.

Tablo 4

Ana Fikir Örnekleri ve Bunlara İlişkin Sorgulama Hatları

Ana Fikir Örnekleri ve Bunlara İlişkin Sorgulama Hatları
Disiplinlerüstü Tema: Kendimizi Düzenleme Biçimimiz Sorgulama Ünitesinin Başlığı: Okulumuz(4-5 yaşındakiler için) Ana Fikir: Okullar, öğrenmemize ve birlikte oynamamıza yardımcı olmak için düzenlenmiştir. Sorgulanacak Olanlar: • Okul nedir? • Okulda yaptıklarımız nelerdir? • Okulumuzun işleyişi nasıldır? • Okulumuzda çalışanlar ve yaptıkları işlev nelerdir?
Disiplinlerüstü Tema: Kendimizi İfade Etme Yollarımız Sorgulama Ünitesinin Başlığı: Reklamın etkisi(9-10 yaşındakiler için) Ana Fikir: Reklam, nasıl düşündüğümüzü ve yaptığımız seçimleri etkiler. Sorgulanacak Olanlar: • Reklamın amacı nedir? • Reklamın türleri, tarzları ve yerleri • Reklamı etkili kılmak ve seçimimizi etkilemek için kullanılan araçlar(dil seçimi, imgeler ve sesler) • Reklam ve hedef kitle
Disiplinlerüstü Tema: Kim olduğumuz Sorgulama Ünitesinin Başlığı: Yaşamayı öğrenmek, öğrenmek için yaşamak(11-12 yaş için) Ana Fikir: Öğrenme, insanları dünyaya bağlayan temel bir özelliktir. Sorgulanacak Olanlar: • Öğrenmenin ne olduğu ve anlamı nasıl oluşturduğumuz • Beynin işleyişi • İnsan davranışı ve değişime gösterilen tepki

Sorgulama programı ve herhangi bir tek ders öğretimi arasında bir denge oturtmak gereklidir. Dolayısıyla, genelde her sınıf seviyesinden öğretmenlerden oluşan planlama takımlarının, sorgulama ünitelerini o yıl için müfredatın geri kalanı ile birlikte planlamaları

gerekir. Dersler ile sorgulama üniteleri arasındaki ilişki, bir üniteden diğetine değışecektir. Sorgulama programı hazırlanırken bütüncül bir yaklaşım sergilenmelidir. Sorgulama ünitelerinin, yatay ve dikey olarak bütünlüğünün sağlanması için, her yıl yeniden ele alınması gerekir.

2.6.1.2. Kavramlar

‘Öğrencilerin neyi anlamalarını istiyoruz?’ sorusunun cevabına yönelik kavramların oluşturulduğu aşamadır. PYP’de yazılı müfredatının ikinci önemli unsurudur. PYP’de öğretmenler, öğrencilerin önceki bilgileri ile başlayıp, onları eskiden edindikleri kavramlarla, yorumlarla yüzleştirip geliştirerek, gerçek anlamayı yerleştirmeye başlayabilirler. Kavramların araştırılması, tekrar tekrar incelenmesi, öğrencileri disiplinlerin sınırlarını aşan fikirlere değer vermeye ve her dersin özünü kavramaya yönlendirir. Öğrenciler kavramlara farklı yorumlar kayarak kavramsal anlayışlarını derinleştirmeye çalışırlar. ‘Okullar, bilgilerin ezberletilmesi üzerinde odaklaşmaktan vazgeçip bilginin nasıl bulunacağı ve nasıl kullanılacağı üzerinde daha çok vurgu yapmalıdır’ (Aydın, 2006, 11). Kavramlar, sorgulamayı desteklemek ve yapılandırmak üzere kullanılır. Merkezinde ana fikrin olduğu sorgulamaları destekleyen kavramlar güçlü bir müfredatın oluşturulmasını sağlar. Disiplinler üstü müfredatın oluşturulmasında büyük önem taşıyan sekiz kavram ortaya konulmuştur. Bu kavramlar şu şekildedir:

- Şekil
- İşlev
- Sebep Sonuç
- Değişim
- Bağlantı
- Bakış Açısı
- Sorumluluk

- Dönüşümlü Düşünme

Yukarıda yer alan kavramların sisteme ne ölçüde fayda sağlayacağı Tablo 4’de yer almaktadır.

Tablo 5

Disiplinler Üstü Müfredatın Tasarımında Kullanılan Kavramlar

ŞEKİL	İŞLEV
Anahtar Soru: Neye Benziyor? Tanım: Her şeyin gözlemlenebilir, tanımlanabilir, betimlenebilir ve sınıflandırılabilir özellikleri olan bir şekli olduğu anlayışı. Gerekçe: Bu kavram, gözlemleme, tanımlama, betimleme ve sınıflandırma yeteneği bütün disiplinlerde insan öğreniminin temeli olduğu için seçilmiştir. Bağlantılı Kavram Örnekleri: Özellikler, yapı, benzerlikler, farklılıklar, örüntü.	Anahtar soru: Nasıl çalışıyor? Tanım: Her şeyin incelenilecek bir amacı, görevi ve davranış biçimi olduğu anlayışı. Gerekçe: Bu kavram, her şeyin işlevini, görevini, davranışını ve çalışma yollarını çözümleme yeteneği bütün disiplinlerde öğrenmenin temeli olduğu için seçilmiştir. Bağlantılı kavram örnekleri: Davranış, iletişim, örüntü, rol, sistemler
SEBEP SONUÇ	DEĞİŞİM
Anahtar soru: Neden böyle? Tanım: Hiçbir şeyin öylesine meydana gelmediği, işleyen sebep-sonuç ilişkilerinin olduğu ve hareketlerin sonuçlar doğurduğu anlayışı. Gerekçe: Bu kavram, öğrencilere “Neden?” sorusunu sordurmanın önemini, eylemlerin ve olayların sebepleri ve sonuçları olduğunu anlamalarını sağlamak için seçilmiştir. Sebep-sonuç ilişkilerinin analiz edilmesi, bütün disiplinlerde önemlidir. Bağlantılı kavram örnekleri: Sonuçlar, sıralar, örüntü, etki.	Anahtar soru: Nasıl değişiyor? Tanım: Değişimin bir halden diğerine geçiş süreci olduğu anlayışı. Değişim, evrensel ve kaçınılmazdır. Gerekçe: Bu kavram, yalnızca bütün varoluşun evrensel bir özelliği olduğu için değil, aynı zamanda yerel ve küresel değişim hızının arttığı bir dünyada büyüyen ve uluslararası bilince sahip öğrenciler açısından da gerekli olduğu için seçilmiştir. Bağlantılı kavram örnekleri: Uyum, büyüme, döngüler, sıralar, dönüşüm.
BAĞLANTI	BAKİŞ AÇISI
Anahtar soru: Diğer şeyler ile arasında ne bağlantı var? Tanım: Tek bir öğenin hareketinin diğerlerini etkilediği etkileşen sistemler dünyasında yaşadığımız anlayışı. Gerekçe: Bu kavram, hiçbir şeyin boşlukta yer almadığı, daha ziyade sistemin bir ögesi olduğu, sistemlerin içindeki ve arasındaki ilişkilerin genelde karmaşık olması, sistemin bir yönündeki değişimin sonuçlarının olacağı, hareketlerimizin başkaları üzerindeki etkisini düşünmemiz gerektiği görüşünü anlamının önemi nedeniyle seçilmiştir. Bağlantılı kavram örnekleri: Sistemler, ilişkiler, ağlar, karşılıklı bağlılık.	Anahtar soru: Değişik bakış açıları neler? Tanım: Bilginin bakış açılarına göre değiştiği, farklı bakış açılarının farklı yorumlara, anlayışlara ve bulgulara yol açtığı, bakış açılarının bireylere, topluluklara, kültürlerle ve disiplinlere ait olabileceği anlayışı. Gerekçe: Bu kavram, öğrencilere basite indirgeyen, taraflı yorumları reddetme, başkalarının bakış açılarını görmeye çalışma ve dikkate alma, savunulabilir yorumlar geliştirme eğilimi kazandırılması ihtiyacı nedeniyle seçilmiştir. Bağlantılı kavram örnekleri: Öznellik, gerçeklik, inançlar, görüş, ön yargı.
SORUMLULUK	DÖNÜŞÜMLÜ DÜŞÜNME
Anahtar soru: Sorumluluğumuz nedir? Tanım: İnsanların öğrenmeleri neticesinde seçimlerde bulunduğu ve eylemlerinin sonunda bir fark oluşturduğu anlayışı. Gerekçe: Bu kavram, öğrencilerin sorumluluk kazanması ve sorumluluk almaktan çekinmemesi nedeniyle seçilmiştir. Bu kavram, PYP müfredatında yer alan ana öğelerden eylem ögesine bağlıdır. Bağlantılı kavram örnekleri: Haklar, vatandaşlık, değerler, adalet.	Anahtar soru: Nereden biliyoruz? Tanım: Problemlerin çözümünde farklı düşünme yollarının olduğu ve çıkarımlarımız hakkında dönüşümlü düşünmenin, konu ve olaylar arasında bağlantılar kurarak olumlu ve olumsuz yönlerini ortaya koymanın, savunduklarımızın doğruluğu üzerine düşünmenin önemli olduğu anlayışı. Gerekçe: Bu kavram, bir dizi birbiriyle bağlantılı sebep için seçilmiştir. Böylece düşüncelerini daha ileri bir üst biliş seviyesinde çıkarır, farklı disiplinlerde bilmenin anlamını tanıtmaya başlar, ön yargının ya da başka yanlışların kanıtlarını incelerken onları daha titiz olmaya teşvik eder. Bağlantılı kavram örnekleri: Gözden geçirme, yorum, kanıt,

2.6.1.3. Beceriler

PYP, öğrencilerin ders içinde ve/ya ders dışında karşılarına çıkabilecekleri sorun ve durumlar karşısında göstermeleri gereken becerileri edinmesine yönelik destekleyici bir faaliyet içindedir. Dersleri öğrenirken ve dersler aracılığıyla öğrenirken öğrenciler, bu derslerin disiplinlerini ifade eden belirli becerileri edinirler. ‘Öğrencilerin ne yapabilmelerini istiyoruz?’ sorusunun cevaplarını edindirmeye yönelik araştırma ve faaliyetlerin olduğu kısımdır. Okul içinde ve okul dışında edindirmeyi amaç olarak görülen beceriler; düşünme, sosyal, iletişim, araştırma, öz yönetim becerileri olmak üzere beş temel başlıkta toplanmıştır(bakınız Tablo 5). Bu becerilerin önemi okul içinde ve dışında, hayatımızın her alanında gerçekleşen öğrenme ve öğretme süreçleri içinde geçerlidir (IBO,2007).

2.6.1.4. Tutumlar

Öğrenen profili, PYP’nin ders içinde ve ders dışında edindirmeyi ve öğrencilerin göstermelerini amaçladığı davranışlardır. PYP’ tanımına göre, bilgi ve beceri sahibi olmak kişiyi uluslararası niteliklere sahip bir dünya insanı yapmaz. PYP’de bireyin var olduğu insan grubunun iyiliğine katkıda bulunan bireylere, çevreye ve öğrenmeye yönelik tutumların ilerlemesine de odaklanılması büyük önem taşır. ‘Öğrencilerin değer verdiklerinin neler olması, hislerinin ve davranışlarının nasıl olmasını istiyoruz?’ sorusunun cevabını aramaya yönelik çalışmaların yapıldığı kısımdır. Tutumların öğrenciler için yorumlanması ve örneklenmesi gerekir. Her ne kadar, tutumları göstermek bağlamında olsa da, örnek olmanın amacı, öğrencilerin yetişkinlikleri taklit etmeye teşvik etmeye değil, öğrencilerin kendi değerleri hakkında kafa yorup bunları geliştirebilmelerine destek olmaktır. Tutumlar, gizli bir müfredatın bir parçası olmamalı, ancak PYP sınıfında kullanılan dilin, açıkça sınıftaki tartışmaların bir parçası olmalı ve öğretmenlerin anekdotlarına yansımalıdır.

Tablo 6

Okul İçinde ve Okul Dışında Edindirmeyi Amaç Olarak Görülen Beceriler

DÜŞÜNME BECERİLERİ	
Bilgiyi Öğrenme	Öğrenme ve anımsama
Anlama	Yorumlama ve iletme
Uygulama	Hatırlama ve kullanma
Analiz Etme	Ögelerine ayırarak ilişkilendirme
Sentez Yapma	Bütün oluşturabilme, yaratma, geliştirme ve değiştirme
Diyalektik Düşünme	İki ya da daha fazla görüş açısını aynı anda düşünebilme
Düşünme Üzerine Düşünme	Nasıl düşünüldüğünü ve ne şekilde öğrenildiğini fark edebilme
SOSYAL BECERİLER	
Sorumluluğu Kabullenme	Bir konuda sorumluluk alabilme, üstlendiğini işi sürdürebilme ve sonunu getirebilme, sorumluluk almada istekli olma.
Başkalarına Saygılı Olma	Başkalarını dinleyebilme, eşitlik temelli kararlar verebilme, başlarının inançlarını bakış açılarını değişik görüşleri kabul etme.
İşbirliği Yapabilme	Grupta işbirliği içinde çalışabilme, başkalarına saygılı olma ve kendi sırasını bekleme.
Çatışmaları Çözebilme	Başkalarını dikkatle dinleyebilme, uzlaşabilme, olaylar karşısında mantıklı davranabilme.
Grup Çalışması Sonucunda Ortak Karar Alabilme	Başkalarını dinleyebilme, kendi görüşlerini açıklayabilme, tartışabilme ve soru sorabilme.
Çeşitli Grup Rollerine Uyum Gösterebilme	Gerekli durumlarda yerinde davranışları sergileyebilme, yerine göre lider ve lider izinde giden kişi olabilme.
İLETİŞİM BECERİLERİ	
Dinleme	Açıklamaları, bahsedilen bilgiyi ve başkalarını dinleyebilme.
Konuşma	Konuşmada akıcılığı yakalayabilme ve düşüncelerini açıklayabilme.
Okuma	Bilgi edinmek amacıyla farklı birçok kaynağı okuma, anlama ve sentez yapma.
Yazma	Gözlemleri kaydedebilme.
Sözsüz İletişim	Beden dilini anlama ve kullanabilme.
ARAŞTIRMA BECERİLERİ	
Soru Üretebilme	Araştırmaya dair sorular tasarlayabilme.
Gözlem Yapabilme	Ayrıntıları yakalayabilmek için duyuları kullanabilme.
Plan Yapabilme	Taslak düzenleyebilme ve gerekli bilgilerin ulaşma yollarını saptayabilme.
Bilgi Toplayabilme	Farklı kaynakları kullanabilme.
Bilgiyi Kaydedebilme	Çizerek, not tutarak, yazarak vb.
Bilgiden Sonuç Çıkarabilme	Elde edilen bilgisi sonuca transfer edebilme.
Araştırma Sonuçlarını Sunabilme	Ulaşılan sonuçları etkin bir şekilde sunabilme.
ÖZ YÖNETİM BECERİLERİ	
Motor Beceriler	Kas becerilerini kullanabilme.
Uzaysal Farkındalık	Nesneler arasındaki bağlantıyı fark edebilme.
Organizasyon	Etkin bir şekilde planlama yapabilme ve uygulayabilme.
Zaman Yönetimi	Zamanı etkili kullanabilme.
Güvenlik	Kendini ve çevresindekileri tehlikeye sokacak davranışlardan kaçınabilme.
Davranış Biçimleri	Kurallara uygun davranabilme.
Bilinçli Seçim	Uygun davranış tarzını seçebilme.

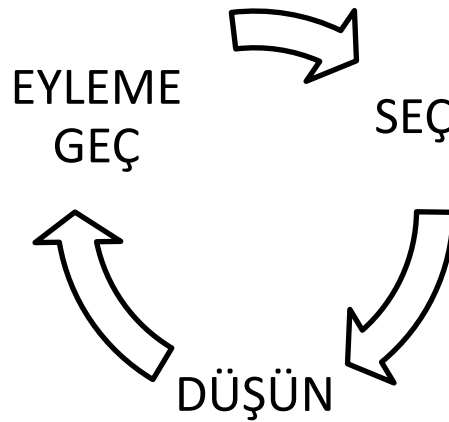
Tablo 7

PYP'nin Edindirmeyi, Öğrencilerin Göstermelerini Amaçladığı Davranışlar

PYP TUTUMLARI
• Değer bilme: Dünyaya ve insanlara dair güzelliği ve mucizesini takdir etmek. • Bağlılık: Kendi gelişimine odaklanmak, çaba göstermek, özbecerilerini geliştirebilecek yaklaşımlar sergilemek. • Güven: Yeteneklerinin farkında olmak, gerektiğinde risk alabilme cesaretini gösterebilmek, öğrendiklerinin uygulamasını yapmak, yerinde kararlar alabilmek ve tercihler yapmak. • İşbirliği: İşbirliğinde bulunmak, birlikte çalışmak, liderlik vasfını üstlenmek ya da liderin izinde olmak. • Yaratıcılık: Yaratıcılık gücünü problemler karşısında ortaya koyabilmek. • Merak: Çevresinde olup biten her şeye karşı meraklı olmak. • Empati: Diğer insanların duygularını hissedebilme, düşüncelerini anlayabilmek adına kendisini onların yerine koymak. • Şevk: Öğrenmekten keyif almak ve istekli olmak. • Bağımsız davranma: Kendi kararlarını verebilmek ve verilen kararların arkasında durarak kararlarını savunabilmek. • Doğruluk: Adaletten şaşmamak, her zaman dürüst olmak. • Saygı: Yaşadıkları dünyaya ve herkese karşı saygılı olmak. • Hoşgörü: Farklılıkları zenginlik olarak görmek ve insanların gereksinimlerine hassasiyetle yaklaşmak.

2.6.1.5. Eylem

IB, PYP'deki düşünsel aktivitelerin ve her disiplinler üstü temanın sonunda öğrencilerin ilgili ana fikri destekleyici uygulama faaliyetleri içerisinde olmasını ister. PYP, öğrenmenin sadece zihinde gerçekleştiği ve öğrencinin sadece sorumlu davranışları kazanacağı anlayışına ek olarak yaş aralığına bağlı olarak değişen ve geliştirilebilir birtakım eylemlere de geçmelidir. Programda ortaya konan beklenti ve davranış değişikliğine öğrenci gönüllü olarak katılmalı ve sorumluluk almalıdır.

Şekil 2. Eylem planı

‘Öğrencilerin nasıl eyleme geçmelerini istiyoruz?’ sorusuna en etkili cevapların arandığı kısımdır. Ünitelerin amacı bireylerin, ana fikirler ışığında konu hakkında bilgi sahibi olmalarını sağlamak kadar o ana fikri destekleyici faaliyetlere geçmesini, kendi hayatına uyarlamasını, günlük hayatta karşılaştığı problemler karşısında ne zaman kullanacağını bilmesini sağlamaktır. Bu amaçla bilgilerini eylemlere dökerek bilginin hayati bir gereklilik olduğu yaklaşımını kazandırmak amaçlanmaktadır.

Her okul, kendi ihtiyaç ve imkânlarını göz önünde bulundurarak kendi eylemlerini geliştirmelidirler. Bu sebeple okulların odağındaki eylemler birbirinden farklılıklar gösteriyor olabilir. Eylemin çok gösterişli olması gerekmez, öğrendiklerini temel düzeyde yansıtabileceği bir alan ve faaliyet içinde olması yeterlidir. Etkili eylem; kişinin kendisi, başkaları ve çevre için bir sorumluluk duygusu ve saygı gösterilmesi şeklinde olabilir (IBO, 2007).

Etkili eylemin özellikleri:

- Gönüllü olmalıdır ve öğrenciler kendi inisiyatiflerini kullanmalıdır.
- En iyi, öğrencilerin somut tecrübeleri üzerine kurulur.
- Öğrenciler sonuçlarına tanık olduğunda en çok fayda sağlar.
- Genelde ufak ufak başlar, samimi bir kaygı ve adanmışlık duygusundan ortaya çıkar.
- Sonuçların önceden kestirilmesini ve sorumluluğun kabul edilmesini içermelidir.
- Öğrencilerin çabalarına yardımcı olmak ve öğrencilere seçenekler ve seçimler sunmak üzere yetişkinlerin desteğini gerektirebilir (IBO, 2007).

2.6.2. Öğretilen Müfredat

‘En iyi nasıl öğreniriz?’ sorusunun cevaplarının arandığı bu kısımda ise öğretim ve etkinlik süreçlerinin nasıl işlediğine yer verilmiştir. Bu aşamada öğrencilerin kendi öğrenmelerinde etkin olabilecekleri, amaca hizmet eden ve tasarımı iyi yapılmış sorgulamanın önemini vurgular. PYP, var olan eğitim öğretim sistemini eleştirerek

öğrenmeyi sadece yıllık planı tamamlamak amacıyla ders işlemek olarak görmez, öğrencileri belli bir amaç için öğrenmeye sevk eden bir eğitim öğretim programının yapılandırılmasının önemine değinir. PYP'e göre öğrenciler, öğretmenler tarafından belirlenmiş ana fikri irdelemeye, tartışmaya ve kavramların ne anlama geldiğini sorgulayarak işe başlamalıdır. Ana fikirde yer alan her kavram sınıfta sorgulanabilir, her öğrenci için farklı anlamlar taşıyabilir ve farklı bakış açısıyla yorumlanabilir. PYP öğrencisi ana fikre ilişkin kendi sorularını oluşturur, sorulara kendi bakış açısı ve yakın çevresindeki gözlemleriyle cevaplar bulmaya çalışır ve bu süreçte araştırma, gözlem ve deney yapar.

Sınıfta araştırma ve uygulamanın bir yeri olduğu kabul edilir. Ancak kavramlara dayalı ana fikirleri tam anlamıyla öğretmenin, en kalıcı ve değerli öğrenmeye yol açtığı düşünülür (IBO, 2007).

Yazılı müfredatta ifade edilen öğrenmenin temeli olan bilgi, kavramlar, beceriler, tutumlar ve eylem öğeleri uygulandıkları eğitim öğretim öğrenme sürecinde birbirini tamamlayacağı ve destekleyeceği kabul edilir. Bu öğelerin üç temel yolla birleştirilerek uygulanması önerilir:

- Müfredat çerçevesinin bu beş temel öğeye dayanmasıyla desteklenen öğrenen profili yoluyla.
- Diğer dört temel öğeyi destekleyen ve onlar tarafından desteklenen disiplinler üstü temalarla ilgili kavramlara dayalı ana fikirlerin incelenmesi yoluyla.
- Öğrencilerin katkısını da içerebilen ve PYP müfredat modelinin üç ögesini de tekrara dayalı biçimde dikkate alan ortaklaşa planlama süreci yoluyla.(IBO, 2007)

Bu şekilde gerçekleştirilen sorgulamalar ile beş ana öge, eğitim öğretim süreci boyunca sergilenen yaklaşım ve anlamlı bir bütün oluşturacak biçimde sentezlenir. Sorgulamaya dair soruları ünitenin yapısına uygun olacak şekilde ve bir kavrama dayandırarak öğretmen ve öğrenciler ortaya koymalıdır. Sınıf için çalışmalar çocukların sorulara cevaplarını

bulabileceği şekilde planlanmalıdır. Sınıf; öğrencilerin, öğrenmeler gerçekleştirdikleri ve kalıcılığını sağlamak için pekiştirdikleri yapılandırılmış bir sorgulamanın merkezi haline gelir. Bu şekilde çocuklar sorgulamayı, olumlu eylemlere girişmesini sağlayan ve pozitif tutumların desteklenmesini sağlayan bir ortamda yapmış olurlar. Öğrenci öğrenmelerinin ölçümü; öğrenci çalışmalarının durumuna, sorgulama esnasında oluşturulan sorulara verilen yanıtların genişliğine ve yoğunluğuna odaklanmıştır (Wiggins & Tighe, 2005).

2.6.3. Ölçülen-Değerlendirilen Müfredat

Ölçülen müfredat PYP’de çok önemli bir aşamayı oluşturmaktadır. ‘Ne öğrendiğimizi nasıl bileceğiz?’ sorunun cevapları ele alınmaktadır. PYP, okullardan program felsefesini ve amaçlarını yansıtan ölçme-değerlendirme kriterleri ve raporlama metodları geliştirmelerini bekler. Ölçme ve değerlendirme, öğrenci performansına dair *bilgilerin toplanmasını* ve *analiz edilmesini* içerir ve *uygulamanın bilgilendirilmesine* yönelik tasarlanmıştır. Öğrenci performansına dair bilgilerin toplanmasına ve analiz edilmesini içerir ve uygulamanın bilgilendirilmesine yönelik tasarlanmıştır. Öğrencilerin eğitim sürecinin farklı aşamalarında bildikleri, anladıkları, neler yapabildiklerini ve nasıl hissettiklerini belirler. Müfredatta yer alan ölçme değerlendirme bileşeni ölçme, kaydetme ve raporlama olmak üzere birbiriyle ilişkili üç bölümden oluşmaktadır. PYP, öğretmenlerden çeşitlilik içeren farklı ölçme değerlendirme, süreç merkezli değerlendirme, açık uçlu değerlendirme, açık uçlu uygulamalar, seçilmiş cevaplar gibi stratejilerin kullanılmasını gerekli görmektedir. Rubrikler, öğrencilerin çalışma örnekleri, kontrol listeleri, kısa gözlem kayıtları, grafikler gibi ölçme araçları sürecin önemli unsurlarıdır. PYP, uygulanan okul ve öğretmenlerden öğrencilerin öğrenmelerine işaret eden kanıtları toplamasını ve sunmasını beklemektedir(bakınız tablo 8).

Tablo 8

Ölçme Değerlendirme Araç ve Stratejileri

Ölçme ve Değerlendirme Araçları	Rubrikler	Standart Oluşturan Öğrenci Çalışmaları	Kontrol Listeleri	Kısa Gözlem Kayıtları	Baremler
Ölçme Değerlendirme Stratejileri					
Gözlemler	✓		✓	✓	✓
Performans Değerlendirmeleri	✓	✓		✓	✓
Süreç Odaklı Değerlendirmeler	✓		✓	✓	✓
Seçilmiş Yanıtlar		✓	✓		✓
Açık Uçlu Uygulamalar	✓	✓		✓	✓

2.7. Milli Eğitim Bakanlığı Öğretim Programları

Öğretim programları, belirli öğretim kademelerinde eğitim gören öğrencilere kazandırılması gereken temel bilgi ve becerilerdir. Günümüzde dünyasında bilgiye erişimin kolaylığı ve teknolojinin gelişimiyle birlikte bireylerin ve toplumlarında ihtiyaçları da değişmektedir. Bu ihtiyaçlar eğitim sistemini doğrudan veya dolaylı olarak etkilemekte ve eğitimin kılavuzu olan öğretim programlarını da değiştirmektedir. Bu değişimle birlikte eğitim öğretim sürecinin çıktısı olan bireylerin süreç sonunda bilgiyi üreten, hayatta karşılaştığı sorunları çözebilen, kararlı, eleştirel düşünebilen, karşısındakini anlayabilen, içinde bulunduğu topluma fayda sağlayabilen özelliklere sahip olması beklenmektedir. Bireyde bu istendik davranışları geliştirme süreci, Milli Eğitim Bakanlığı'nın öğretim programlarında yaptığı değişim ve güncellemelerle mümkündür. MEB bu hedef doğrultusunda farklı konu ve sınıf düzeylerinde sarmal bir yaklaşımla tekrar eden kazanımlara ve açıklamalara, diğer taraftan bütünsel ve bir kerede kazandırılması amaçlanan öğrenme çıktılarına yer vermiştir. Bu kazanımlar ve kazanımlarla ilgili açıklamaları, sınıflar ve eğitim kademeleri düzeyinde değerler, beceriler ve yetkinlikler ışığında bütünlük çerçevesinde bir bakış açısıyla sade bir içeriğe işaret etmektedir. Böylelikle üst bilişsel becerilerin kullanımına yönlendiren, anlamlı ve kalıcı öğrenmeyi sağlayan, sağlam ve önceki bilgilerle ilişkilendirilmiş, diğer disiplinlerle ve günlük

yaşamla değerler, beceriler ve yetkinlikler etrafında bütünleşmiş bir öğretim izlencesi kılavuzu oluşturulmuştur (MEB-TTKB, 2019, s.3).

2.7.1. Milli Eğitim Bakanlığı Öğretim Programının Amaçları

Öğretim programları, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen “Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları” ile “Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri” esas alınarak hazırlanmıştır. Eğitim ve öğretim programlarıyla sürdürülen tüm çalışmalar; okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim seviyelerinde birbirini tamamlayıcı bir şekilde aşağıdaki amaçlara ulaşmaya yöneliktir (MEB-TTKB, 2018, s.3):

1. Okul öncesi eğitimi tamamlayan öğrencilerin gelişim düzeyine uygun bir şekilde zihinsel, bedensel ve duygusal alanlarda gelişimlerini tamamlamaları.
2. İlkokulu eğitimi tamamlayan öğrencilerin gelişim düzeyine uygun bir şekilde kendi bireyselliğine uygun olarak ahlaki bütünlük ve öz farkındalık çerçevesinde, öz güven ve öz disipline sahip, gündelik hayatta ihtiyaç duyacağı temel düzeyde sözel, sayısal ve bilimsel akıl yürütme ile sosyal becerileri ve estetik duyarlılığı kazanmış, bunları etkin bir şekilde kullanarak sağlıklı hayat yönelimli bireyler olmalarını sağlamak.
3. Ortaokul eğitimi tamamlayan öğrencilerin ilkokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek kaydıyla, milli ve manevi değerler benimsenmiş, kendi hak ve sorumluluklarını bilen, temel düzey bilgi ve beceriye sahip bireyler olmalarını sağlamak.
4. Lise eğitimi tamamlayan öğrencilerin, önceki eğitim kademelerinde kazandıkları bilgi ve becerileri, ülkesine katkı sağlamayı hayat tarzı haline getirmiş, aldığı eğitim sonucunda edindiği beceri ve tercihleri doğrultusunda bir mesleği yerine getirmeye ve yükseköğretime hazır bireyler olmalarını sağlamak.

MEB'in hazırladığı bu program seviyeler arasında birbiri ile ilişkilidir. Her seviye kendisinin bir alt seviyesindeki kazanımlardan yola çıkarak yeni kazanımlar ile bağlantı kurar ve bir üst seviye kazanımlara yönelik hedefler oluşturur. (Yangın, 2005)

2.7.2. MEB Öğretim Programının Perspektifi

Eğitim sistemimizin temel amacı değerlerimiz ve yetkinliklerle bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip bireyler yetiştirmektir. Bilgi, beceri ve davranışlar öğretim programlarıyla kazandırılmaya çalışılırken değerlerimiz ve yetkinlikler bu bilgi, beceri ve davranışların arasındaki bütünlüğü kuran bağlantı ve ufuk işlevi görmektedir. Değerlerimiz toplumumuzun millî ve manevi kaynaklarından damıtılarak dünden bugüne ulaşmış ve yarınlarmıza aktaracağımız öz mirasımızdır. Yetkinlikler ise bu mirasın hayata ve insanlık ailesine katılmasını ve katkı vermesini sağlayan eylemsel bütünlüklerimizdir. Bu yönüyle değerlerimiz ve yetkinlikler birbirinden ayrılmaz bir şekilde teori-pratik bütünlüğündeki asli parçamızı oluşturur. Güncellik içinde öğretme-öğrenme süreçleriyle kazandırmaya çalıştığımız bilgi, beceri ve davranışlar ise bizi biz yapan değerlerimizin ve yetkinliklerin günün şartları içinde görünürlük kazanma araç ve platformlarıdır; günün şartları içinde değişiklik gösterebilir ve bu sebeple de sürekli gözden geçirmelerle güncellenir, yenilenir (MEB-TTKB, 2018, s.4).

2.8. 21. Yüzyıl Becerileri

21. yüzyılda dünyadaki siyasi, toplumsal, ekonomik ve teknolojik gelişmeler çağın gereksinimlerini ve ihtiyaç duyulan birey niteliklerini de değiştirmiştir. Bu değişimler kurumları da etkilemiştir. Eğitim kurumları da etkilenen kurumlardan birisidir. Harari (2018) günümüz dünyasında eğitimde bilginin en son verilmesi gereken şey olduğunu, bilgiyi anlamlandırabilme ve kullanabilme, bilginin önem derecesini ayırt edebilme ve edinilen bilgiler ile dünya arasında bağlantılar kurabilmenin önemini ifade etmektedir. Bilgi ve bilişim çağına uyum sağlamak için ihtiyaç haline gelen bu yetkinlikler, 21. yüzyıl

becerileri kavramı altında bir araya getirilmiştir (Murat,2018). 21. Yüzyıl becerileri birçok kurum ve kuruluş tarafından sınıflandırılmıştır ve kabul gören çeşitli açıklamalar bulunmaktadır. Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) 21. yüzyılın ilk çeyreğinde toplumsal ve teknolojik gelişmeler olacağını ve bu yüzyılda öğrencilerin bazı becerilere sahip olması gerektiğini belirtmiştir. 21. yüzyılda topluma üretici olarak katılabilmek, gerekli olan temel öğrenme, yenilik, teknoloji ve kariyer gibi iş ve yaşam becerilerini edinirken aynı zamanda bir bilgi alanının temel içeriğini de hızla öğrenmeyi gerektirmektedir. Bir disiplinin temel prensiplerini öğrenmek ve bunları başka bir disiplinin bilgi ve uygulamaları ile harmanlayarak yeni bilgiler üretmek 21. yüzyılın yüksek talep gören becerileri olacaktır (Trilling & Fadel, 2009:16-18). Bu yüzyılda toplumsal ve ekonomik açıdan kayda değer gelişmeler olacağı öngörüsünde bulunarak öğrencilerinde bu gelişme ve değişimlere sahip bazı yetkinlikleri olması gerektiğini ifade etmiştir. OECD'nin beceriler sınıflaması şu şekildedir:

- Bilgi Boyutu

- Sürece dayalı bilgi
- Disiplinler arası bilgi
- Alan bilgisi
- Epistemik bilgi

- Beceri Boyutu

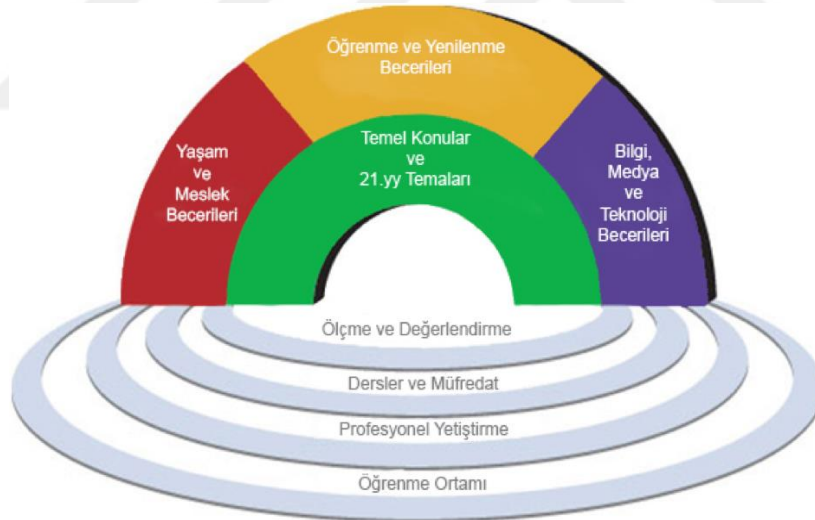
- Sosyal ve duygusal beceri
- Bilişsel ve bilişüstü beceri
- Uygulamaya yönelik beceri

- Tutum ve Değerler

- Yerel tutum ve değerler
- Kişisel tutum ve değerler

- Toplumsal tutum ve değerler
- Evrensel tutum ve değerler

21. yüzyıl becerileriyle alakalı diğer beceri sınıflamasını Partnership for 21st Century Skills (P21) getirmiştir. P21 Amerika'daki Cisco, Apple, Dell, Walt Disney ve National Education Association gibi birçok kuruluşun bir araya gelerek oluşturduğu bir dizi beceriler çerçevesidir. Oluşturulan beceriler dizisi öğrencilerin meslek hayatlarında ve yaşamlarında ihtiyaç duyacaklarını öngördükleri yeterlilikleri ifade etmektedir. Öğrenci eğitiminin tüm kademelerini kapsayacak şekilde beceriler tavsiye edilmiştir. P21 araştırmacıları arasında yer alan Trilling ve Fadel yapılan çalışmaları öğrencilerin mezun olduklarında iş yaşamına hazır olmadıklarını belirtmiştir. Öğrencilerin sahip olması gerektiğini düşündüğü 21. Yüzyıl becerilerini bilgi ve beceriler kuşağı olarak adlandırmıştır (Trilling & Fadel, 2009: 7, 48).

Şekil 3. 21. yüzyıl öğrenmesi için P21 çerçevesi Partnership for 21st Century Learning (P21). (2007). Framework for 21st century learning. <http://www.p21.org/our-work/p21-framework> sayfasından erişilmiştir.

Tabloda yer alan becerilerin alt başlıkları da şu şekilde sıralanmış;

Öğrenme ve Yenilenme Becerileri

- Yaratıcılık ve Yenilenme

· Eleştirel Düşünme ve Problem Çözme

· İletişim ve İşbirliği

Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri

· Bilgi Okuryazarlığı

· Medya Okuryazarlığı

· Bilgi ve İletişim Teknolojileri (ICT) Okur-Yazarlığı

Yaşam ve Meslek Becerileri

· Esneklik ve Uyum

· Girişimcilik ve Öz-Yönelim

· Sosyal ve Kültürlerarası Beceriler

· Üretkenlik ve Sorumluluk

· Liderlik ve Sorumluluk

Bu tablo 21. yüzyıl insanının ‘iletişim, adaptasyon ve inovasyon’ becerilerini ihtiyaç duyacağı temel beceriler olarak belirtiyor. Değişen ve gelişen teknolojiyle birlikte oluşan yeni dengelere hızla uyum sağlayan bireylerin avantajlı olacağını belirtmektedir.

2.9. Alternatif Eğitim

Alternatif okul kavramını tek bir tanımla ifade etmek ve belli kavramlarla tanıtmak oldukça zordur. Bu yüzden bu konuyla alakalı ilk öğrenilmesi gereken geleneksel okulun literatürdeki tanımıdır. John Dewey’in 1938’de yazdığı “*deneyim ve eğitim*” başlıklı yazısında “Geleneksel Okul” kavramını şöyle tanımlamıştır: ‘Bireyin merkezde olduğu, keşfedici, birçok farklı etkileşimleri içeren yaklaşımlara karşın, daha otoriter, eşitlikçi olmayan; hazırlayıcı bir yaklaşım ve temel değerlere karşın, sürekli deneyimlerin yaşamsal, anlamlı, sürekli olduğu ilkesini benimseyen bir eğitim anlayışı geleneksel olanı ifade etmektedir’ (Aydın, 2015).

Ulusal eğitim anlayışını benimseyen okullar ile alakalı olumsuzluklar aileleri ve eğitim yetkililerini farklı arayışlara ve alternatif eğitim uygulamalarına yönelmiştir. Alternatif okulun kesin olarak tanımlamak epey zordur. Ancak kamu alternatif okulları, kamu sisteminin bir parçası olmaya devam eden ve geleneksel akademik ortamlarda başarısız olan öğrencileri akademik olarak besleyip, destekleyen geleneksel yaklaşımların dışındaki okullar olarak tanımlanmaktadır(Coeyman, 2000).

Alternatif eğitim sistemini; mevcut eğitim sistemlerine muhalefet olan değerleri işaret ettiğini, konusunu insan kavramının oluşturduğunu ve felsefi olarak birbirleriyle irtibatını belirtmeden, alternatif eğitim değerleri çerçevesinde karakterize olan modellerin ortaya çıkışlarını, uygulamada izlenen yöntemleri ve yapısal değişimlerini anlamak mümkün değildir (Akdağ, 2006).

Alternatif eğitimi tek bir felsefi anlayış çerçevesi içerisinde değerlendirmek mümkün değildir. Birçok düşünür ve felsefi akımdan etkilenmiştir. Temel ilke olarak herkesin farklı şekilde öğrendiği anlayışı üzerine kurgulanmıştır. Bu felsefi anlayış dâhilinde birçok okul sistemi yer almaktadır. Alternatif okulların pek çoğunun ana teması ve genel felsefesi, az öğrencili küçük sınıflar, bireysel ilgi, olumlu insan ilişkileri ve öğrencinin bir insan olarak odağa alınmasıdır (Nortwest Regional Edicational Laboratory [NWREL], 2001).

Alternatif eğitim; geleneksel eğitimin kabul ettiği tek bir yolla öğrenme yaklaşımını kabul etmemektedir. Alternatif eğitimi geleneksel eğitimden ayıran; mevcut sayısının fazla olmaması, öğrencinin ve öğretmenin seçim olanağının olması, iletişimin sağlıklı olması, beraber karar verme sürecinin uygulanması gibi farklılıklardır (Korkmaz, 2005).

Alternatif okullarda, insanların farklı eğitim gereksinimlerini karşılayabilmek ve aynı zamanda fırsat eşitliğini sağlayabilmek amacıyla tasarım, planlama ve uygulamaların üst seviyesine alternatif olarak az seviyede gerçekleştirilmesi gerektiği ifade edilmektedir (Kaya & Gündüz, 2015).

Öğrenme süreçlerinin bireyselleştirilmesi, her öğrencinin öğrenme hızı ve şeklinin farklı olarak kabul edilmesi, bireysel farklılıkların göz önünde bulundurularak eğitim sürecinin

şekillendirilmesi, öğrenci sayısının az olması, öğrenmek için birden fazla yolun ve yöntemin esas alınması, eğitim süreçlerini kapsayan kararların merkezi bir otorite tarafından değil, hep birlikte alınması gibi hususlar alternatif eğitimi geleneksel eğitimden ayıran bazı özelliklerdir.

2.10. İlgili Araştırmalar

Paksoy ve Demirer (2002) tarafından yapılan çalışmada Uluslararası Bakalorya programında görevli öğretmenlerin iş tatminlerinin ortalama değerin bir hayli üzerinde olduğu saptanmıştır. 70 Türk ve yabancı öğretmen ile çalışma yürütülmüştür. Uluslararası Bakalorya müfredatının ulusal eğitim programımıza uyarlanması eğitimimizde aksaklıkları gidermesi ve yenilikçi bir anlayışın yerleştirilmesi açısından yararlı olacağı belirtilmiştir.

Barutçugil ve Çamlıkaya (2007) tarafından yapılan çalışmada PYP programı ve uygulanabilirliği incelenmiştir. Resmi müfredatın PYP programının yapısına rahatlıkla uygulanabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Balcı ve Demir tarafından (2009) yapılan çalışmada Türkiye’de Uluslararası Bakalorya programlarından biri olan Diploma Programını uygulayan özel liseler ve sosyal bilimler lisesi okul yöneticilerinin (Okul müdürü, müdür yardımcıları, DP koordinatörleri), öğretmenlerin, velilerin ve mezunlarının Diploma Programına ilişkin görüşmesini belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın sonucunda Program öngörülen hedefleri gerçekleştirecek nitelikte olduğu, doğru davranışları sürekli olarak pekiştirdiği, diploma programının üniversite yaşamına katkıda bulunduğu, eleştirel düşünme becerileri kazandırdığı verilerine ulaşılmıştır.

Çetin ve Göçmen (2010) tarafından yapılan çalışmada Uluslararası Bakalorya programının uluslararası anlayışı geliştirmeye olan katkısı incelenmiştir. Uluslararası Bakalorya programlarından lise düzeyinde uygulanan Diploma Programının uluslararası anlayışı geliştirme amacına ulaştığı, öğrencilerin bu programda olmayan yaşlıtlarına kıyasla

Uluslararası anlayış konusunda daha belirgin fikirlere ve davranış kalıplarına sahip oldukları ortaya çıkmıştır.

Güler ve Yaltırık (2011) tarafından yapılan araştırmada erken çocukluk eğitiminde uygulanan PYP'nin zayıf ve güçlü kısımlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Elde edilen verilere göre programın güçlü yönleri; programın çocukların sorgulama becerilerini geliştirdiği, bilgiyi kendi kendine yapılandığı, öğrencilerin uluslararası bilince sahip olmaları, eğitim öğretim süreçlerinin nitelik kazanması şeklinde belirtilmiştir. Zayıf yönleri ise ulusal düzeyde olan MEB eğitim programı ile uluslararası bakalorya programının entegrasyonunda yaşanan uyumsuzluklar ve planlama aşamalarının uzun sürmesi gibi durumlar belirtilmiştir.

Büyükgenç ve Aydın (2014) tarafından yapılan çalışmada Uluslararası Bakalorya sistemi içinde yetişen öğrencilerin en fazla eleştirel düşünme becerileri, araştırma yapma becerileri, ileri düşünme becerileri, kendini ifade etme becerileri ve öğrenmeyi öğrenme gibi üst düzey becerileri kazanma beklentilerini karşıladıkları ifade edilmiştir. Bu programdan mezun olan öğrencilerin programda karşılayamadıkları beklentilerinin olmadığı ifade edilmiştir. Uluslararası Bakalorya programı, MEB programına kıyasla ezberci eğitimden uzak olması ve öğrenci merkezli olduğu belirtilmiştir. Program mezunlarına göre Uluslararası Bakalorya programı uygulayan okullarda genellikle aktif öğrenme yöntemleri kullanılmaktadır.

Erdoğan ve Akdoğan (2014) tarafından yapılan çalışmada PYP uygulayan aday konumundaki okullar ile yetkilendirmesi yapılmış PYP okulları arasında farklılıklar olduğu görülmüştür, PYP uygulayan okulların programı uygulama aşamaları devamlı gelişimi barındırmakta olduğu, iş yaparken yenilikleri de eğitim öğretim süreçlerine ve program içeriklerine dâhil etmeyi öngörmekte olduğu belirtilmiştir. Bu durumun okul personeli üzerinde baskıya neden olması eğitim iş görenlerini geliştirtiren bir sonuç ulaştırdığı, onay alma sürecinin okulu daha etkin ve aktif bir konuma ittiği belirtilmektedir. PYP modelini uygulamaya yetkilendirilmiş okulların onaylanma aşamalarında zorluklarla karşılaştığı,

PYP'yi benimsemiş olan kurumların okulun düzenlenişini pozitif olarak etkilediği, programı başarıyla uygulamak için araç gereç ve diğer kaynaklar gibi imkânlar oluşmasına neden olmasıyla birlikte hizmet içi eğitimleri için devam eden mesleki gelişme ve işbirliği içinde bir planlama vakti yarattığı bulgularına ulaşılmıştır. Türkiye'deki PYP programını uygulamaya yetkilendirilmiş okullarda, yetkilendirme aşamasında yapılan çalışmalar ile öğretmenlerin işbirliği kültürü oluşturduğu, ortak çalışmalar yapmayı kolaylaştırdığı, öğrenme kültürü oluşumuna sebep olan bir örgüt kültürü yarattığı bulgularına ulaşılmıştır.

Temel ve Bora (2010) tarafından yapılan çalışmada Uluslararası Bakalorya programlarının öğrenci ve öğretmenlerin öğrenme iklimi ile alakalı farkındalıkları üzerindeki etkisi incelenmiştir. Araştırmanın örneklemini 256 öğretmen 382 öğrenci oluşturmaktadır. Elde edilen sonuçlara göre Uluslararası Bakalorya diploma programında yer alan öğretmenlerin ve öğrencilerin okul iklimi algıları, MEB programındaki eğitim personelinin okul iklimi algılarından yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Yoncalık ve Bulut (2017) tarafından yapılan çalışmada Uluslararası Bakalorya programlarından biri olan İlk Yıllar Programı'nın müfredat içeriği ve fiziksel etkinlikler dersine olan katkısı araştırılmıştır. Beden eğitimi öğretmenlerinin sorgulama temelli bir sisteme alışmalarının zor olduğu ve sürecin gerekliliklerini sağlamak adına, PYP ile alakalı eğitimlerin alınması ve öğretmen motivasyonunun sağlanmasının gerekliliği sonucuna ulaşılmıştır.

Berk ve Vatansever (2019) tarafından yapılan çalışmada Ulusal Program ilkokul 2. Sınıf Öğretim Programları ve Uluslararası İlk Yıllar Programının belli değişkenlere göre karşılaştırılarak programların benzerlik ve farklılıklarının ortaya konulması amaçlanmıştır. Elde edilen sonuçlara göre programların doğrudan birbirini kapsamadığı ancak kazanımlarının örtüşen kısımları olduğu ifade edilmiştir. Uluslararası bilince sahip bireylerin yetişmesinde Uluslararası Bakalorya İlk Yıllar Programının daha etkili olduğuna ulaşılmıştır.

Çetin ve Oraz (2019) tarafından yapılan çalışmada MEB programı ve IB programının birlikte yürütülmesi sürecinde okul yöneticilerinin karşılaştıkları zorluk ve sorunlar incelenmiştir. Çalışma grubunu 17 okul yöneticisi oluşturmaktadır. Ulusal ve Uluslararası kültürel farklılıkların uyumu ve entegrasyonu konusunda zorluklar yaşandığı, eğitimsel süreçlerden farklı ve bağımsız bir değişken olarak belirlenmiştir. Okul yöneticileri IB programını içeriği ve eğitim felsefesi açısından oldukça etkili bir program olarak gördüklerini belirtmişlerdir.

Onur ve Öztermiyeci (2019) tarafından yapılan çalışmada Uluslararası Bakalorya Diploma Programına kayıtlı öğrenciler ve Ulusal MEB programı öğrencilerinin 21. yüzyıl becerileri algı düzeyleri ve 21. yüzyıl becerileri algıları arasındaki farklılıkların belirlenmesi amaçlanmaktadır. Araştırma sonuçları MEB programı ve Diploma Programı öğrencilerinin 21. yüzyıl beceri algıları bilişsel, duyuşsal ve sosyo-kültürel alanda incelenmiştir. Bilişsel becerileri algısında Uluslararası Bakalorya Diploma Programı öğrencilerinin MEB programı öğrencilerine nazaran orta düzeyde daha etkili olduğu saptanmıştır. Diploma Programı öğrencilerinin sosyo-kültürel ve duyuşsal beceri algısında ise düşük düzeyde olmasına rağmen daha etkili olduğu görülmüştür. MEB programın öğrencileri bakımından değerlendirildiğinde Türkiye'deki değişken eğitim sistemi ve sistemin öğrencilere kattığı akademik sorumluluk, ezberci eğitim yaklaşımı gibi nedenler sonucu Ulusal Program ile 21.yüzyıl becerileri algısının öğrencilerde istenen ölçüde oluşmadığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Altıparmak ve Uçman (2019) tarafından yapılan çalışmada Uluslararası Bakalorya İlk Yıllar Programını uygulayan okullar ve MEB öğretim programını uygulayan ilkokulların etkili okul özellikleri ve öğretmen mesleki motivasyonlarının karşılaştırılması amaçlanmıştır. Sonuç olarak IB Programını uygulayan okulların MEB öğretim programını uygulayan okullara oranla okulun öğrenci, öğretmen, ortam, yönetici ve veli paydaşlarında anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Uluslararası Bakalorya İlk Yıllar Programı uygulayan

okulların okul etkililiğinin ve İlk Yıllar Programını uygulayan öğretmenlerin iş motivasyonlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Çelik ve Öztürk (2020) tarafından yapılan çalışmada ulusal program ve diploma programında görev yapan okul yöneticilerinin program yönetim becerileri bakımından oluşturduğu etkinin ölçülmesi amaçlanmıştır. Çalışma grubunu 333 okul personeli oluşturmaktadır. Elde edilen sonuçlara göre Diploma programını uygulayan okullardaki okul yöneticilerinin program liderliği davranışlarını sergileme düzeyleri MEB müfredatı uygulayan okullardaki yöneticilerin program liderliği davranışlarını sergileme düzeylerine oranla daha yüksek olduğu anlaşılmıştır.

Atıcı ve Midilli (2020) tarafından yapılan çalışmada UBDP ve MEB ortaöğretim programın öğrenim görmekte olan öğrencileri problem çözme, akademik risk alma, bilimsel yaratıcılık düzeyleri bakımından karşılaştırılmıştır. Çalışma grubunu 323 öğrenci oluşturmaktadır. Uluslararası Bakalorya öğrencilerinin akademik risk alma düzeylerinde anlamlı bir farklılık tespit edildiğine, bilimsel yaratıcılık açısından da Uluslararası Bakalorya öğrencilerinin lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığa ulaşıldığı, problem çözme beceri düzeyleri bakımından incelendiğinde iki grupta yer alan öğrenciler arasında anlamlı bir farklılığın oluşmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Kepenekci ve Sezer (2020) tarafından yapılan çalışmada özel okul öncesi kurumlarında çalışan yönetici ve öğretmenlerin İlk Yıllar Programına dair görüşleri incelenmiştir. Çalışma grubunu 23 öğretmen ve 5 yönetici oluşturmaktadır. Programı uygulamaya koymadan koymadan önce öğretmenlerin bir hazırlık sürecinden geçmesi gerektiği, öğretim programının detaylar göz önünde bulundurularak hazırlanması, İYP'nin çocukların sosyal, duygusal ve bilişsel gelişimlerini desteklediği ifade edilmiştir. Ailelerin çocuklarındaki gelişimi görmeleri, eğitim sürecine dahil olmalarını desteklemesi gibi faydalar sağlaması ancak kalıplaşmış anlayışları ve akademik beklentileri karşılamaması gibi güçlüklerle de neden olduğu ifade edilmiştir. Programın okula prestij kazandırması ancak veli beklentisini karşılayamama ve bütçe ayarlama konusunda sorunlar teşkil ettiği,

öğretmenlerinde kendini geliştirebilmesi ve farklı bir bakış açısı kazabilmesi için geleneksel alışkanlıklardan vazgeçmeleri ve dil edinimlerinin sağlanması gibi sonuçlara ulaşılmıştır.

Kutluca ve Aşar (2020) tarafından yapılan çalışma İYP uygulayan anasınıfı öğretmenlerinin fen öğretimine dair öğretimsel yöntemlerinin pedagojik inançları açısından incelenmesidir. Araştırmanın çalışma grubunu 39 okul öncesi eğitimi öğretmeni oluşturmaktadır. Elde edilen veriler okul öncesi öğretmenlerinin öğrenci merkezli pedagojik inançlara sahip olmaları, öğretmenlerin öğrenci merkezli stratejiler ve alternatif ölçme ve değerlendirme süreçlerine atıf yaptıkları, fen öğretimi etkinliklerini öğrenci merkezli yönelimi temsil eden soru cevap ve müzakere etkileşimleri doğrultusunda gerçekleştirdikleri şeklindedir.

Tavşancıl ve Adıgüzel (2022) tarafından yapılan çalışmada Uluslararası Bakalorya ve MEB öğretim programının ölçme ve değerlendirme yaklaşımları karşılaştırılmıştır. İki programda da ölçme değerlendirme hedeflerinin öğrenciyi merkeze alıp, öğrencinin yüksek yararına olması gerektiğini vurguladığı belirtilmektedir. İYP'nin değerlendirmede hem geriye dönük hem de ileriye dönük bir yaklaşımı bünyesinde barındıran daha bütüncül bir tasarımı gerektirdiği belirlendiği ifade edilmiştir. İki program arasında amaç bakımından en belirgin fark ise İYP'nin küresel bilince sahip sorgulayan bireyler yetiştirmeyi amaçlaması ve ölçme değerlendirme çalışmalarını da bu amaç etrafında şekillendirmesi sonuçlarına ulaşılmıştır.

BÖLÜM 3

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin analizine ilişkin bölümlere yer verilmektedir.

3.1. Araştırmanın Modeli

İlk Yıllar Programı modelini uygulayan özel okullarda öğretmen görüşlerinin incelenmesini amaçlayan bu araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma, insanın kendi sınırlarını çözmek ve kendi çabasıyla biçimlendirdiği toplumsal sistemlerin derinliklerini keşfetmek üzere geliştirdiği bilgi üretme yollarından birisidir.(Özdemir, 2010:326). Nitel araştırmayı, ‘gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama tekniklerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik bir sürecin izlendiği araştırma’ olarak tanımlamak mümkündür(Yıldırım ve Şimşek,2013).

Bu çalışmanın araştırma deseni olgu bilim (fenomenoloji) olarak belirlenmiştir. Bu çalışmanın olgu bilim deseninde olmasının nedeni öncelikli olarak bu programı uygulamış olan öğretmenlerin deneyimleridir. Olgu bilim deseni farkında olduğumuz ancak detaylı bir bilgiye sahip olmadığımız olgulara odaklanmıştır(Cropley,2002). Olgu bilim araştırmasındaki amaç, olgular hakkındaki kişisel deneyim ve biliş aracılığıyla kişi veya kişilerin gerçek yaşamlarına erişebilmektir(Johnson ve Christensen,2012). Bu çalışmada

araştırılan konunun temel argümanları, gerçek kişilerin beyanları olduğundan sonuçlar somuttur ve gerçeğe birebir örtüşür.

Araştırmanın veri toplama sürecinde görüşme tekniği kullanılmıştır. Bir araştırma tekniği olarak görüşme, araştırmacı ile araştırmanın öznesi konumunda yer alan kişi arasında geçen kontrollü ve amaçlı sözel iletişim biçimidir(Cohen ve Manion, 1994:271). Veri toplama sürecinde yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formunda araştırmacı önceden sormayı düşündüğü soruları içeren görüşme metnini hazırlar. Buna karşın araştırmacı görüşmenin akışına bağlı olarak değişkenlik yapabilir. Yan ya da alt sorularla görüşmenin akışını yönlendirebilir. Böylece kişinin yanıtlarını açmasını daha ayrıntılı anlatmasını sağlayabilir(Türnüklü,2000).

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Ankara ili sınırları içinde olan yetkilendirme yapılmış ve adaylık aşamasında olan okullarda görev yapan 15 sınıf öğretmeni ve 5 yönetici ile oluşturmaktadır. Çalışma grubunda yer alan 15 sınıf öğretmeni ve 5 yönetici nitel araştırmanın doğasına uygun olarak amaçlı örneklem yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi ile seçilmiştir. Çalışma grubunda yer alan öğretmenlerin cinsiyet, yaş, eğitim durumu, kıdem yılı ve okuldaki hizmet süresi gibi değişkenleri çeşitlilik kaynağı olarak alınmıştır. Maksimum çeşitlilik örnekleme, çeşitlilik gösteren durumlar arasında herhangi bir ortak ya da paylaşılan olguların olup olmadığını bulmak ve bu çeşitliliğe göre problemin farklı boyutlarını ortaya koymaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Tablo 9

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Demografik Özellikleri

Öğretmen Kodu	Cinsiyet	Yaş	Eğitim Durumu	Kıdem Yılı	Okuldaki Hizmet Süresi
Ö1	Kadın	28	Yüksek L.	5	5
Ö2	Kadın	27	Yüksek L.	5	5
Ö3	Kadın	32	Yüksek L.	11	2
Ö4	Kadın	32	Yüksek L.	11	2

Ö5	Kadın	55	Lisans	33	2
Ö6	Kadın	24	Lisans	1	1
Ö7	Kadın	31	Lisans	10	6
Ö8	Kadın	65	Lisans	48	2
Ö9	Erkek	26	Lisans	3	2
Ö10	Kadın	56	Lisans	15	2
Ö11	Kadın	57	Yüksek L.	25	2
Ö12	Kadın	25	Lisans	2	2
Ö13	Kadın	31	Lisans	10	5
Ö14	Erkek	26	Lisans	1	1
Ö15	Kadın	39	Yüksek L.	16	2
Y1	Kadın	43	Lisans	21	15
Y2	Kadın	37	Lisans	14	6
Y3	Kadın	35	Lisans	11	8
Y4	Kadın	30	Lisans	8	5
Y5	Kadın	38	Lisans	16	6

Tablo 9’de görüşmeye katılanlar 2 erkek 13 kadın öğretmen, 5 kadın yönetici olmak üzere 20 öğretmenden oluşmaktadır. Öğretmenler 24-65 yaş aralığındadır. Lisans mezunu olan öğretmenler 14 kişi, yüksek lisansa sahip öğretmenler ise 6 kişidir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Veriler, araştırmacı ve danışmanı uzmanlığında hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak elde edilmiştir, görüşmeler yüz yüze yapılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formunda ana probleme yönelik sorular sorulmuştur. Görüşme formu, kolay anlaşılabilir sorular yazma, odaklı sorular hazırlama, açık uçlu sorular sorma, yönlendirmekten kaçınma, çok boyutlu sormaktan kaçınma, alternatif sorular ve sondalar hazırlama, farklı türden sorular yazma, soruları mantıklı bir biçimde düzenleme, soruları geliştirme ilkelerine göre düzenlenmiştir (Yıldırım ve Şimşek,2013).

Görüşme formu hazırlamadan önce konuyla ilgili alan yazın taranarak ilgili araştırmalar incelenmiştir. Görüşme sorularının görüşülenler tarafından kolay ve anlaşılabilir olmasını sağlamak için Türkçe alan uzmanı, problem durumunu merkeze alan sorulara yer verme ve görüşme formunun iç geçerliliği gibi özellikleri sağlaması için Eğitim Yönetimi alanı

uzman görüşünün desteği alınmıştır. Uzman görüşü doğrultusunda 11 sorudan oluşan görüşme formu hazırlanmıştır.

3.4. Verilerin Toplanması ve Analizi

Çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerle görüşme öncesinde iletişim kurularak görev yaptıkları okullarda görüşme sağlanmıştır. Sorulan sorulara verilen cevaplar ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınmıştır. Görüşme formları üzerine kaydedilen notlar bilgisayara yazılı olarak aktarılmıştır. Ses kayıt cihazı ile kaydedilen görüşmeler ise araştırmacı tarafından bilgisayar ortamında yazıya dökülmüştür. Bir görüşme ortalama 35 dakika sürmüştür. Gizliliği sağlamak amacıyla öğretmenlerin her birini niteleyen kısaltmalar(Ö1, Ö2, Y1, Y2) yapılmıştır, her öğretmene ve yöneticiye bir numara verilmiştir.

Elde edilen veriler bir nitel analiz yöntemi olan betimsel analiz ile çözümlenmiştir. Betimsel analiz, çeşitli veri toplama teknikleri ile elde edilmiş verilerin daha önceden belirlenmiş temalara göre özetlenmesi ve yorumlanmasını içeren bir nitel veri analiz türüdür. Bu analiz türünde araştırmacı görüştüğü ya da gözlemiş olduğu bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtabilmek amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verebilmektedir. Bu analiz türünde temel amaç elde edilmiş olan bulguların okuyucuya özetlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde sunulmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2003). Verilerin sunulmasında dikkate alınan unsurlar; alıntı seçimi için çarpıcılık(farklı görüş), açıklayıcılık(temaya uygunluk), çeşitlilik ve uç örnekler ölçütleri şeklindedir(Ünver, Bümen ve Başbay, 2010).

3.5. Geçerlik ve Güvenirlik

Geçerlik ve güvenirlik, bilimsel çalışmalarda ulaşılan sonuçların inandırıcılığı açısından önemli iki ölçüt olarak kabul edilmektedir. Bu çalışmada bulgular, görüşmeler yoluyla elde edilen veriler sayesinde ortaya konuşmuştur. Araştırmada iç geçerlik ve dış geçerliğin sağlanması adına belirli aşamalar kaydedilmiştir. Bu çalışmanın iç geçerliği, uzman görüşü, katılımcı teyidi, ulaşılan bulguların doğrudan alıntılarla verilmesi, veri toplama

aracı olarak kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formunun ve bulguların alan yazın ile tutarlılığı sağlanmaya çalışılmıştır. Dış geçerlik, araştırma sürecindeki aşamaların belirtilmesi ve tanımlanması, verilerin toplanması, verilerin analizi ve yorumlanması sürecinin ayrıntılı olarak betimlenmesi yoluyla gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. Araştırmanın iç güvenilirliği araştırmanın tutarlılığı ile, dış güvenilirliği araştırmanın nesnel ve yansız olması ile ilgilidir(Yıldırım ve Şimşek, 2013). Araştırmada iç güvenilirlik, araştırma sonuçlarının veriler ile tutarlılığına dair tutarlık incelemesi yoluyla yapılmıştır. Dış güvenilirlik ise veri toplama sürecinin ve verilerin analizinin detaylı bir şekilde betimlenmesi yoluyla sağlanmıştır.

BÖLÜM 4

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmanın alt problemleri uygun başlıklar haline getirilerek çözümlenmiş ve bulgular literatürle ilişkilendirilmiştir.

4.1. Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

4.1.1. Özel Okulda Öğretmen Olmanın Anlamı

Araştırma kapsamında öğretmenlerin özel okulda öğretmenlik yapmanın onlar tarafından nasıl değerlendirildiğini saptamak amacıyla ‘Özel okulda öğretmen olmak sizin için ne anlam ifade ediyor?’ sorusu yöneltilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 10’da belirtilmiştir.

Tablo 10

Öğretmenlerin Özel Okulda Öğretmen Olmaya İlişkin Görüşleri

Kategoriler	Katılımcı	n
Fazlasıyla ve gereksiz iş yükünün olması	Ö1, Ö2, Ö12, Ö14, Ö15	5
İstenilen yerde çalışma imkânına sahip olmak	Ö3, Ö6, Ö10, Y2, Y4	5
Sürekli öğrenen profiline ve kendini geliştirme imkânına sahip olmak	Ö4, Ö7, Ö8, Ö9, Ö13, Y1, Y3	7
Çocuğun olduğu yerde özel ve devlet ayrımı gözetmemek	Ö5, Ö11, Y5	3

Tablo 10’da görüldüğü gibi öğretmenlerin özel okulda öğretmen olmak sorusuna ilişkin görüşleri; fazla ve gereksiz iş yükü (n=5), istenilen ilde çalışma imkanına sahip olma (n=5), okul kültürü ve yapısı gereği sürekli öğrenen bir örgüt içerisinde bulunma ve kendini geliştirmek (=7), çocukları sevmek, özel ya da devlet ayrımı gözetmemek (n=3) şeklinde sonuçlar ortaya çıkmıştır. Buna göre öğretmenler özel okulda bir çalışan olmaya gereksiz iş yükünün fazla olması, özellikle sık sık düzenlenen toplantı ve eğitimlerle sürekli öğrenen profiline sahip olarak kendilerini geliştirmeleri ve istenilen ilde çalışma imkânına sahip olmaları gibi anlamlar yüklemişlerdir. Özel okulların yönetim süreçlerinde okullar öğretmenlere karşı sonuç odaklı bir yaklaşım sergilerken, öğretmenler okuldan adaletli bir yaklaşım ve insani muamele beklemektedir. Bu noktada hiç şüphesiz okul ve öğretmenlerin beklentilerini çatışmaktadır. Bu çatışma özel okullarda daha belirgin yaşanmaktadır (Taşdan, 2010). Araştırmadan edinilen sonuçlar, alan yazında sunulan görüşlerle uyum sağlamaktadır.

Özel okulda çalışmak, hem zaman hem de sorumluluk olarak iki katı çalışmak demek. (Ö1).

Özel okulda öğretmen olmak benim için çok fazla iş yükü, gereksiz kağıt işleri, veli beklentisini karşılayarak herkesi mutlu etmeye çalışan bir insan olmayı ifade ediyor.(Ö2).

İstedğim ilde ya da ilçede görev yapabilecek olmanın rahatlığı en büyük faktör(Ö3).

Sınıfım üzerinde eğer okul kültürü de destekliyorsa kurumun işleyişinde, inisiyatif sahibi olabilmek önemli bir özgürlük. Özel okul öğretmenliği ‘ öğrenen’ olmaya devam edebilme, körelmeden kendini geliştirebilme ve güçlenebilme anlamında önemli bir şans(Ö4).

Özel okul ya da devlet okulunda öğretmenlik yapmak gibi bir özel durum yok. Burada olmam öğretmenliği ve çocukları sevmemdenidir(Ö5).

Kendimi mecburi hissetmeksizin istediği şehirde çalışabilmek(Ö6).

Her öğrencinin özel olduğunu bilmek, kendimi geliştirme imkanının fazla olması gibi(Ö7).

Özel okul öğretmeni olmak her geçen yıl ‘ öğrenen olmaya devam etmek, gelişmek, donanımını güncellemek’ demektir(Ö8).

İmkânları daha iyi ortamlarda bulunmak ve kişisel ya da mesleki gelişim imkanlarına daha yakın olmak(Ö9).

Çocuklarla bir arada olmak beni mutlu ediyor. Evime yakın bir okulu da bu nedenle tercih ediyorum(Ö10).

Öğretmen olmak bir sevdadır(Özel ya da devlet okulunda olmak hiç önemli değil). Yorulursun, bazen tükendiyini hissedersin yine de gülümsemen eksik olmaz. Öğretmen olmak anneliktir, babalıktır ve sonsuz mutluluktur(Ö11).

Daha fazla çalışmak demek(Ö12).

Özel okulda kendimi sürekli geliştirdiğimi düşünüyorum, özel okul kültürel yapısı işimi yaparken beni teşvik ediyor(Ö13).

Tüm fedakârca çabalara rağmen iş yükünün fazlasıyla hissedilmesi demektir(Ö14).

Evrak işleriyle uğraşmaktan, dersler dışında kalan zamanlarda çocuklarla yeterince vakit geçirememek beni üzüyor(Ö15).

Dünyadaki eğitim yaklaşımlarını yakından takip edebilmek, hizmet içi eğitimlerle kendimi geliştirebilme fırsatı sunduğu için mesleki anlamda tatmin edici(Y1).

Çalışılan kurumun felsefe, politika ve istekleri kendini düzenleyebilen, çalışma saatlerinde esnek olabilen, değişen durumlara göre kendini yenileyebilen, istediğim şehirde çalışabilmenin ayrıcalığı(Y2).

Yenilikçi bakış açısı, çağa ayak uydurmaları açısından öğretmenler ve idari kadroda sürekli bilgilerini güncellemek durumunda kalarak, yeniliğe ayak uydurmak durumundadırlar. Bu da bireyin sürekli gelişmesi ve ömür boyu öğrenen profili sergilemesi açısından olumludur(Y3).

Tamamen kendi tercihimdi, kendimi daha özgür hissedebiliyorum(Y4).

Öğretmenlik benim için, mesleki açıdan özel ya da kamu fark etmeksizin aynı manayı taşımaktadır(Y5).

4.1.2. Özel Okullardaki Birikim ve Mesleki Yaşantınızın Tanımı

Araştırma grubundaki öğretmenlere ‘Özel okullardaki deneyim, birikim ve mesleki yaşantınızı nasıl tanımlarsınız?’ sorusu yöneltilmiştir. Sorulara verilen cevaplarda kişisel birikim ve mesleki deneyim olarak iki ayrı konu başlığına ait cevaplar geldiği için cevaplar iki ayrı kategoride incelenmiştir. *Kişisel birikim* olarak; büyükşehirde olmanın avantajlarından yararlanarak sosyal olmak, yaşanan her türlü gelişmeden haberdar olmak(Ö1, Ö3), büyükşehirde yaşamının sağladığı fırsatlardan yararlanmak ve kendimize dair kültürel etkinlik çeşitliliğinin fazla olması (Ö1, Ö4), özel okulun belirli öğretmenler açısından edindikleri belirli birtakım davranış kalıplarını kırarak sürekli öğrenen bir anlayışa sahip olmaları(Ö4, Ö5, Ö7, Ö8, Ö11, Ö13, Y1) şeklinde yorumlanmıştır. *Mesleki deneyim* olarak; mesleğime dair kendimi geliştirmek amaçlı her türlü etkinlik ve

organizasyonu takip ederek katılım göstermem(Ö1), özel okul olması nedeniyle öğretmenler arasındaki yaş farkının süreç içerisinde deneyimli öğretmenlerin mesleğe yeni başlayan öğretmenlere mentörlük etmesi(Ö1, Ö2, Y2), öğrenci, veli, idare ve meslektaş iletişiminin yoğun olması nedeniyle iletişim unsurlarını iyi yönetebilme ve iletişimin güçlenmesi(Ö2), özel okulun öğrencilerimize hak ettiği ilgiyi verebilme imkânı sunması(Ö12) şeklinde yorumlanmıştır. Bu düşünceler göz önünde bulundurulduğunda özel okullardaki deneyim ve birikimin öğretmenler açısından pozitif anlamlar yüklenerek yorumlandığı tespit edilmiştir. İş yükünün fazla ve gereksiz olduğunu belirten öğretmenlerin bu yoğunluktan kendilerine dair çok edinimler kazandığı gözlemlenmiştir. Araştırma grubunda yer alan öğretmenlerden bazılarının görüşleri aşağıdaki kendi ifadeleri ile yer almaktadır.

Özel okulda olmanın bulunduğum ilden dolayı çok fazla katkısı oluyor. Kendimi geliştirebilme ve gerekli öğrenmeleri sağlayabilme açısından bulunduğum il bakımından çok avantajlıyım. Deneyimim arttıkça daha olumlu yönde gelişmelerin arttığını görüyorum(Ö1).

Yardımcı öğretmenlik yıllarımda çok fazla bir edinim sağlayamadım. Sınıf aldıktan sonra kendim çeşitli yöntemler deneyerek kendi tarzımı keşfettim. Gerektiğinde tecrübeli öğretmenlerden destek aldım. Kısaca yoğun tempoda çalışmama rağmen birçok açıdan bana katkısı olduğunu söyleyebilirim. Öğrenci, veli, idare ve meslektaş iletişimindeki püf noktaları öğrendim(Ö2).

Özel okulda gelişimimi daima aktif tutmak durumunda olduğum için yeniliklerden daima haberdarım. Teknolojiyi sürekli kullanmam gerektiği için kendimi sürekli geliştiriyorum(Ö3).

Çalıştığım her farklı kurum birikim anlamında bana çok katkı sağladı. Farklı kurum kültürlerini solumak, farklı profildeki veli ve öğrencilerle yine farklı ve çok çeşitli deneyimlere sahip öğretmenlerle tanışmak çalışmak ufku ve vizyonumu geliştirdi. Sürekli öğrenen(olumlu olumsuz her durumdan) bir öğretmene dönüşmemi sağladı(Ö4).

Özel okuldaki çalışma sürem 4. yılımda. Kısa bir dönem. Birikim ve deneyim devam eden bir süreçtir. 33 yılda öğrendiklerim, deneyimleri sürekli geliştirmek yeri geldiğinde değiştirmem gerektiğini öğrendim. Çünkü gelişen, değişen dünyamızda bireyler, düşünceler, yaşantılar... Sürekli bir değişim ve gelişim içindedir. Bu değişim ve gelişim eğitim-öğretim anlayışlarını da değiştiriyor. Sizde ona göre farklı deneyimler içinde bulunuyorsunuz(Ö5).

Hepimizin birer öğrenen olduğu gerçeğine dayanarak, sürekli gelişim ve ilerleme olarak tanımlayabiliriz(Ö7).

Farklı özel kurumlarda geçen 22 yıl, farklı insan profilleri ile karşılaşmak yine farklı deneyimleri olan öğretmenlerle tanışmak, gelişme ve değişmeyi sağladı. Olumsuzluklardan

etkilenmemeyi, paylaşmayı, zaman yönetimini ve önemini, her şeyden önemlisi sürekli öğrenen olmayı öğretti(Ö8).

Ülkemizin geleceği olan çocukların yetiştirilmesi için elimizden gelenin en iyisini yapmaya çalışmaktayım. Her sabah taptaze umutlarla, mutlu bir gelecek tasviriyle güne başlamaktayım. Her an değişime ve gelişime açık olma gayretindeyim. Sürekli öğrenen profiline sahip olmaksızın bunlardan en değerlisi olduğunu düşünüyorum(Ö11).

Sürekli yeni şeyler denediğimiz, fazlasıyla öğrenmelerin gerçekleştiği yıllar demektir. Özel okulda öğretmen olmak öğrencilerimize hak ettiği ilgiyi verebilmektir(Ö12).

Çevremdeki herkesten her gün yeni bir şeyler öğreniyorum. Meslek hayatında insanların desteği ve iş birliğinin öneminin her zaman farkındayım. Öğrenen pozisyonundayız ve bizde hep öğrenci kalacağız. Değişime gelişime ayak uydurmak önemli gördüğüm bir unsur. Bu değişim ve gelişimleri öğrencilerin bize sağladığı katkılar sayesinde oluyor. Çocuklar bize yepyeni bir çağın kapılarını açıyor(Ö13).

Sürekli olarak gelişim fırsatları sayesinde bilgi ve deneyim kazanarak ekip arkadaşlarımı da bu anlamda geliştirme ve onlara liderlik etme fırsatımın olduğu bir yaşantım var(Y1).

Çalıştığım her kurum farklı özelliklere ve taleplere sahip olduğu için hepsinden yeni şeyler öğrendim. Bu çeşitlilik bana; kendimin yeni yönlerini keşfetme, geliştirmem gereken taraflarımın üstüne gitme ve sorumluluklarımı yerine getirebilmem için öğrenmeye devam etme gibi fırsatlar sağladı(Y2).

Özel okullar çalışılan kurumun misyon ve vizyonu ile orantılı olarak öğretmenine mesleki gelişim açısından kamuya göre daha çok imkan sunmakta. Yanı sıra öğretmen olarak rekabet ortamının kamuya göre daha belirgin olması ve kurumsal otokontroller sebebiyle profesyonel gelişiminize, ulusal ve uluslararası eğitim ve öğretim modellerinize sık sık güncellemeler yapma ihtiyacı duyuyorsunuz. Bu durumun zorlayıcı yönleri olabileceği gibi mesleki gelişim açısından öğretmeni güncel ve canlı tuttuğuna inanıyorum(Y5)

4.2. Araştırmanın İkinci Alt Problemine Yönelik Bulgular

4.2.1. Özel Okulların PYP Eğitim Modelini Tercih Nedenleri

Araştırma kapsamında öğretmenlerin çalıştıkları kurumda PYP öğretim modelini tercih nedenlerine ‘Size göre çalışmış olduğunuz okulunuzun PYP öğretim modelini tercih etme nedenleri nelerdir?’ sorusu ile cevap aranmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 11’de belirtilmiştir.

Tablo 11

PYP Eğitim Modelinin Tercih Sebeplerine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Kategoriler	Katılımcı	n
Reklam yapmak ve öğrenci sayısını arttırmak	Ö2, Ö8, Ö12, Ö14	4
Özel okullar arasındaki rekabetin sonuçları	Ö1, Ö6, Y5	3
Sorgulama becerisine sahip öğrenciler yetiştirmek	Ö3, Ö5, Ö9, Ö11, Ö13, Ö15, Y1, Y3	8
Okula değer katmak ve vizyon kazandırmak	Ö4, Y4	2
Müfredatımızla uyumlu olan bakış açısına resmiyet kazandırmak	Ö7	1
Modelin evrensel olması	Ö10, Y2	2

Tablodaki edinilen bilgiler doğrultusunda PYP öğretim modelinin tercih nedenlerine ilişkin çeşitli yorumlar görmektediriz. Öğretmenler açısından özellikle Ankara’da artan özel okul sayısını da göz önünde bulunduracak olursak her ne kadar rekabet piyasasında bir adım önde olmayı sağlaması açısından tercih edildiği ifade edilse de programın sürece dâhil edildikten sonrada gerçekten sorgulama üzerine bir yaklaşım getirdiği ve öğretmenlerinde programın sürece olumlu katkılarda bulunarak sorgulama üzerine kurgulandığı ve sorgulayan bir öğrenci profiliyle karşılaştıkları sonucu çıkmaktadır. Yöneticiler ise programın yapısına olumlu anlamlar katarak okul öğrencilerinin eğitim süreçlerindeki kaliteyi artırmak amacıyla farklı ve gelişmiş, geliştirilmiş bir program ile öğrencilerine ulaşmayı hedeflediklerini ifade etmişlerdir. Modelin tercih sebeplerine ilişkin yönetici ve öğretmen bakış açısında tespit edilen farklılık öğretmenlerin genelde reklam ve tanınmak amacıyla programı uygulaması, yöneticilerin ise okulun eğitim öğretim süreçlerine verdiği önem nedeniyle programı uygulaması şeklindedir. Her iki grupta hangi nedenle olursa olsun programın yapısına dair olumlu görüşler bildirmişlerdir.

PYP öğretim modelinin popülaritesinin özel okullar arasında yaygınlaşması sonucu öğrenci ve veliye biz uluslararası bir öğretim modeli uyguluyoruz mesajını vermek asıl amaç gibi görünüyor. Gerçekten amacına uygun olarak uygulanmak istense planlama ve alt yapıya yönelik hazırlıklar yapılırdı diye düşünüyorum(Ö1).

Daha fazla öğrenci çekebilmek için reklam yapmak(Ö2).

Eğitime değer vererek, daha iyi öğrenciler yetiştirmek adına okulumuzda PYP uygulanmaktadır(Ö3).

Bir 'Dünya Okulu' olmak ve elbette ki eğitim sektöründe prestij sahibi olmak diye düşünüyorum(Ö4).

Çocukları araştıran ve sorgulayan bireyler olarak yetişmelerini sağlayan küresel bir eğitim modelidir. Okulumuz bu anlamda bulunduğu çevrede bu anlamda eğitim öğretimi vermeyi hedefliyor. Farklı eğitim (PYP) programını yürütmeyi iddiası ile tanınmak istiyor.(Ö5).

Ankara'da çok fazla özel okul var. Farklı olmayı amaçlayıp PYP öğretim modelini seçmiş olabilir(Ö6).

Okulumuzda PYP öğretim modelinin tercih edilme nedeni okul misyonumuz ve PYP programının uyumu, ortak bakış açısıdır(Ö7).

Her okul yeni bir vizyon, misyon geliştirmek, bir dünya okulu olmak amaçındadır. PYP modeli de bunlardan biri, reklam yapmak(Ö8).

Öğrencilerin kendi öğrenme yollarını kendilerinin belirleyerek geniş bir sorgulama yapmalarına imkan tanımak(Ö9).

PYP modelinin evrensel olması ve tanınıyor olmasıdır(Ö10).

Öğrencilerin araştıran, sorgulayan, üst düzey düşünebilen bireyler olmaları için PYP öğretim modeli tercih edilmiştir. Bu modelde bilgi, kavram, disiplinler üstü beceriler, tutumlar ve eyleme yer verilir(Ö11).

Dünya okulu olarak adlarını duyurmak ve çevrede tercih edilir olmak, kaliteli eğitim hizmeti sunabilmektir(Ö12).

Küresel dünyada; bir dünya insanı olmak, yetiştirmektir. Uluslararası eğitimin doğasını, felsefesini öğrenci ve öğretmenlerimizin algılamaları, içselleştirmeleri. Uluslararası bilinci taşımak ve bunun için gerekli öğretmen profillerini sergileyen bireyler olmak. Öğrencilerimizi soru sormayı teşvik etmek. Üniteleri disiplinler arası işbirliğine ve öğretmenlerin bilimsel, sosyal süreç becerilerini geliştirmesine fırsat vermek(Ö13).

Çok ihtimal içinden; yeni bir model olması, insanların bu modeli çok iyi tanımaması, iyi bir reklam nedeni olması, öğrenci modeli değiştirme gibi yapılardan kaynaklı neden olabilir(Ö14).

Dünya okulu olarak, sorgulama, araştırma, kendi öğrenmelerini sağlayacak bireyler yetişmesini sağlamaktır(Ö15).

Öğrencilerin ulusal ve uluslararası platformlarda önde gelen bireyler olmalarını sağlamak(Y1).

Okul kurucumuzun kendini sürekli yenileyen bir eğitimci olması nedeniyle gelişen dünyada ihtiyaç duyulan eğitim modellerini düşünmüş ve okul kültürüne en uygun, öğrenci gelişimlerine en çok fayda sağlayacak programların IB de bulunduğunu fark etmiş olması bu programın tercih edilme nedenidir(Y2).

IB-PYP öğretim modeli öğrenci merkezli. Öğrencilerin eylem almasını sağlıyor. Bunun yanı sıra IB-PYP konu kapsamları, tema ve ana fikirleri sayesinde öğrencileri MEB müfredatının

sunduğu bakış açısından çıkarıp daha geniş açıdan bakmasını sağlaması en önemli nedenlerinden biri.(Y3).

Öznesi çocuk olan bir eğitimle yapay ve ezbere bilgiler yerine sorgulamalar yaparak disiplinler üstü öğretim sağlamak(Y4).

Sürekli ve hızlı değişen 21.yüzyıl gereksinimleri okulları da bu değişime ayak uydurmaya zorluyor. Bilginin ulaşılabilir ve tüketilebilir olduğu bu yüzyılda öğrenme ve öğretmenin yaklaşımları, içeriği ve tutumları da değişmek zorunda. Okulumuz da nicelik olarak doyum noktasına ulaştığı bölgesinde nitelik olarak da tercih sebebi olmaya devam etmek için kurumsal misyon ve vizyonuna uygun olan IB PYP programını (gerekli fizibilite araştırmalarından sonra)uygulama kararı almıştır(Y5).

4.2.2. PYP Öğretim Modelinin Amacı, Gerekçesi ve Temel Yaklaşımları

Öğretmenlerin PYP öğretim modeli hakkındaki bilgilerini kendi yorumlarıyla ifade etmeleri için ‘PYP öğretim modelinin amacı, gerekçesi ve temel yaklaşımları nelerdir?’ sorusu yöneltilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 12’de belirtilmiştir.

Tablo 12

Öğretmenlerin Modelin Amacı, Gerekçesi Ve Temel Yaklaşımına İlişkin Görüşleri

Kategoriler	Katılımcı	n
Araştıran ve sorgulayan bireyler yetiştirmek	Ö1, Ö3,	2
Uluslararası geçerliliği olan diploma sağlamak	Ö1, Ö2	2
Uluslararası bilinç sahip olan bireyler yetiştirmek	Ö4, Ö7, Ö9, Ö11, Ö12, Ö15, Y1, Y2, Y3, Y5	11
Hayat boyu öğrenmeyi ilke edinerek bilgiye kendisinin öğrenmeleri sonucunda edinimini sağlamak	Ö5, Ö6, Ö11, Ö12, Y4	5

Öğretmenlerden edinilen bilgiler doğrultusunda temel amaç, gerekçe ve yaklaşımına verilen cevapların sorgulama, araştırma ve uluslararası bilinç oluşturma üzerinde farklılık göstermediği sonucunu çıkarıyoruz. Sorgulama ve hayat boyu öğrenme temelleri üzerine kurgulanan PYP öğretim modelinin hangi dinamikler üzerine kurgulandığı öğretmenler tarafından içselleştirilmiş olduğunu görüyoruz. Uluslararası ortamın giderek karmaşıklaştığı, dinamiklerin hızla değiştiği, çatışma ve bağımlılık süreçlerinin iç içe geçtiği, giderek küreselleşen, bununla beraber çok daha fazla sorgulanmaya başlanan

uluslararası sistemlerin hızla dönüştüğü bir dönemin içinde bulunmaktadır (MEB, 2009). Öğretmenler, PYP öğretim modelinin yaklaşımı üzerine pozitif ve anlamlı tutumlar sergilemektedir. Sorgulamanın programın içerisinde çok önemli bir yere sahip olduğu ifade edilmiştir. Bu programın edinimleri arasında dünyada yaşanan olaylar ve karşılaşılan sorunlara karşısında öğrencilerin son derece çözüm odaklı, eyleme dönük yaklaşımda bulunan ve farklılıklara saygı duyan bireyler olduğu söylenebilir. Özetle sorgulama dünyayı anlamlandırma çabalarıyla çevreyle aktif bir şekilde ilgili olmayı ve bununla edinilen tecrübe ve bilgiler arasındaki bağlantılar üzerinde dönüşümlü düşünmeyi içerdiği şeklinde ifade edilebilir (Uluslararası Bakalorya, 2010). Öğretmenler araştırma ve sorgulamaya dayalı bir eğitim yaklaşımını çok değer görmekte, örnek olması ve sürecin özen gösterilerek planlanması gerektiğine inanmaktadır. Sorgulama temelli modelin yararı, öğrencilerin gelecekte edinecekleri kazanımlar göz önünde bulundurulduğunda son derece olumlu olduğu görülmektedir. Araştırma grubunda yer alan öğretmenlerden bazılarının görüşleri aşağıda kendi ifadeleri ile yer almaktadır.

PYP öğretim modelinin temel amacı uluslararası bilince sahip bireyler yetiştirmektir. Temel yaklaşımı ise araştıran sorgulayan öğrenmeyi öğrenen bireyler yetiştirmektir. Gerekçesi ise diplomanın ilkokulda uluslararası geçerli olmasıdır(Ö2).

Kültürlerarası bir anlayış çerçevesinde daha iyi bir dünya için; sorgulaya, bilgili, hoşgörülü öğrenciler yetiştirmeyi amaçlar. Her öğrenim sahip olması gereken özellikler olarak öğrenen profiline ulaşmak ve uluslararası bilinci herkeste okul toplumunun her bireyinde geliştirmek en temel yaklaşımdır(Ö4).

Öğrenciyi merkeze alarak, hayat boyu öğrenmeyi amaçlayan, bilgiye hazır olarak değil, öğrenenin ulaşmasını sağlayan bir öğretim modelidir(Ö6).

Uluslararası Bakalorya ile sorgulamaya dayalı, dünya vatandaşları yetiştiren uluslararası düzeyde eğitim yapabilmektir(Ö7).

PYP, sorgulayan, bilgili ve duyarlı kişiler yetiştirmeyi amaçlıyor, uluslararası bilinci geliştirmek ise temel yaklaşımıdır(Ö8).

PYP modeli dünya insanı yaratmak ve gelecekte sorgulayıcı yapıya sahip bireyler yetiştirmeyi amaçlar. Temel yaklaşım dünya vatandaşı olup okulu her anlamda öğrenme ortamına dönüştürmeyi hedeflemektedir(Ö10).

Daha iyi ve huzurlu bir dünya yaratılması amacıyla hareket ederek, okullarda yüksek kalitede ve düşünmeye yönelten eğitim programıdır. Amacı uluslararası bilinç oluşturmaktır.

Dünyanın her köşesinde bulunan öğrencilerin, kendinden farklı düşünenlerin olabileceğini anlayan aktif ve yaşam boyu öğrenmeye teşvik eden bir yaklaşımdır. Bu modelde öğrenmelerin sonunda edinilen bilgi ve becerileri kullanarak davranışa geçilmesi beklenir(Ö11).

PYP: araştıran-sorgulayan, dünya vatandaşları(uluslararası bilince sahip), ilkel bireyler yetiştirmektir. PYP müfredat çerçevesini size sunar, siz içeri doldurursunuz. PYP'e göre öğrenciler öğrenmeyi öğrenir. O öğrenciler dünyanın neresine giderse gitsin uyum sağlar ve ömür boyu öğrenirler(Ö12).

Öğrenenlerin kuvvetli yönlerini ve gelişim alanlarını belirleyerek bu alanlarını geliştirmek adına yol haritaları belirlemeleri, kendi öğrenmelerinin sorumluluğunu alan bireyler olarak yetişmeleri ve 21.yy becerilerini edinerek dünya insanı olmaları(Y1).

Küresel bağlamlara odaklanır. Öğrenenlere odaklanır. IB'nin öğrenci merkezli programları, sağlıklı ilişkiler, etik sorumluluk ve en iyiye ulaşma çabasını öne çıkarır(Y3).

PYP (İlk Yıllar Programı), anasınıfından 4.sınıfa kadar tüm öğrenenleri kapsayan, araştırma sorgulama ve kavramsal öğrenme-öğretme yaklaşımlarını temel alan, merkezinde öğrenenin olduğu, (İlkeli, Bilgili, Açık Görümlü, Dengeli, Duyarlı, Risk Alan, Düşünen, Dönüşümlü Düşünen, İletişim Kuran, Araştıran-sorgulayan) IB Öğrenen profil özelliklerini taşıyan bireyler yetiştirmeyi hedefleyen, öğretmen mesleki gelişimine önem veren uluslararası bir eğitim çerçevesidir(Y5).

4.3. Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine Yönelik Bulgular

4.3.1. PYP Öğretim Modeli İle Türk Eğitim Sisteminin Felsefesi Arasındaki Uyum

Araştırma grubundaki öğretmenlere ulusal ve uluslararası uyuma dair çıkarımlarda bulunmak amacıyla 'İlk Yıllar Programının gerektirdiği yaklaşım ve Türk eğitim sisteminin temelindeki felsefesi arasındaki uyumu nasıl değerlendiriyorsunuz?' sorusu yöneltilmiştir. Araştırma da kritik öneme sahip olan bu soruya araştırmaya katılan öğretmenler, programı farklılık ve benzerlikler açısından incelemiştir. Benzerliklere ilişkin veriler her iki programında öğrencileri hayata hazırlamak, kişilik, karakter gelişimi, bilimsel düşünme gücü, insan haklarına saygı, yaratıcı ve üretken bireyler yetiştirilmesi açısından ortak değerler şeklinde yorumlanmıştır. Ancak uyum sağlamayan hususlar ise; Türk eğitim sisteminin sınav odaklı olduğunu ve bu noktada PYP uygulamanın sonuç aşamasında hiçbir amaca hizmet etmediği belirtilmiştir. Uluslararası değerler ve ulusal

değerler noktasında bir çatışma yaşandığı PYP'nin müfredat çerçevesi içerisine ulusal benliğimizi kaybettirmeyecek eklemeler yapılması gerektiği ifade edilmiştir. Uluslararası bir sistemin ürünü olan PYP öğretim modelinin Türkiye'deki sınav gerçeğinin göz ardı edilerek uygulandığı ve program uygulanırken uyum sağlamadığı bu yüzden uygulamada aksaklıklar ve zorluklar yaşandığı ifade edilmektedir. Araştırma grubunda yer alan öğretmenlerden bazılarının görüşleri aşağıdaki kendi ifadeleri ile yer almaktadır.

PYP'yi uygulamaya başladığımda öğrencilerin bazı bilgileri ulaşmasının ne kadar hazır hale getirildiğini fark ettim. Öğrencinin rehber olduğu sınıflar ön planda olmalı, bilgiye kendileri ulaşmalı ve gerçek anlamda düşünmenin ne olduğunu bilmeliler. Eleştirecek olduğum sistem Türk eğitim sistemidir. Sınava dayalı, test teknikleri ile ölçülen bir eğitim anlayışı yanlış fakat böyle bir sistemin içerisindeyken PYP uygulamak ne kadar doğru tartışılır(Ö1).

Uyum olduğunu düşünüyorum, sözde olabilir ama özde maalesef... Zira ciddi bir paradigma değişimi istiyor PYP!(Ö4).

Uyumlu olmadığını düşünüyorum. Türk eğitim sisteminin temel felsefesi her ne kadar anlaşılmalı çalışılmalı da öğretmen merkezlidir. Türk eğitim sisteminde var olan sınav gerçeğini de göz ardı etmemek gerek(Ö6).

PYP uluslararası bilince sahip bireyleri hayata hazırlamayı hedeflemektedir. Türk Milli Eğitim sistemi daha çok Türk toplumunu refah ve mutluluğu hedeflemektedir. Sınav odaklı olması aralarındaki uyumu bozmaktadır. Her ikisinde de kişilik, karakter gelişimi, bilimsel düşünme gücü, insan haklarına saygı, değer bilme, yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler yetiştirilmesi hedeflenmektedir(Ö11)

Türk eğitim sisteminin kuralcı ve klasik yapısı ile PYP çok uyuşmuyor. Türk eğitim sistemi kitap, defter ve sınav odaklıdır. Her ne kadar öğrenci merkezliliğini savunsun da sınav gerçeği değişmemektedir. PYP ise öğrenmeyi tekdüzelikten çıkarmak ister. Türk eğitim sistemi müfredat yetiştirme kaygısı PYP'nin desteklediği öğrenme ortamlarını zorlar(Ö12).

Türk eğitim sisteminin bir felsefeye dayandığından emin değilim. Çünkü fikrimce bir felsefeyi temel alan bir sistemden bahsediyor olsaydık bu kadar sık ve köklü değişiklikler karşımıza çıkmazdı. Sistemlerin kendini güncellemesini anlayabiliriz ancak bunun nedenleri açık değilse kısa vadeli çözümler olarak hedeflendiğini ve devamlılığının bu nedenle sağlanmadığını söyleyebiliriz. Bununla beraber MEB program içeriğinin senelere dağılımında sınırlılıklar olsa da güçlü olduğunu düşünüyorum. PYP yürüten okulların da bu program içeriğini takip etmekle mükellef olması aynı program içeriğinin farklı felsefe ve yaklaşımlarla yürütülmesine fırsat verdiği için optimum düzeyde uyum sağlanıyor olduğunu söyleyebiliriz(Y2).

Milli eğitim felsefesi daha çok bilgiye dayanırken PYP yaklaşımı daha çok beceri ve kavram odaklı. MEB felsefesi daha dar açıdan konuları ele alırken PYP yaklaşımı daha geniş açıdan, küresel bağlamda konuları incelemektedir. Bu yüzden PYP tema ve ana fikirlerini baz alarak

MEB kazanımlarını PYP tema ve ana fikirleri ile ilişkilendirerek kavram üzerinden iki yaklaşımı ortak potada eritebiliriz(Y3).

Türk eğitim sistemimizde Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana başta Pragmatizm olmak üzere İdealizm ve Realizm felsefi akımlarına rastlamak mümkün olsa da maalesef siyasi ve ideolojik değişkenlere fazlasıyla maruz kaldığından oturmuş bir eğitim felsefemiz olduğunu düşünmüyorum. Avrupa Birliği adaylığımız sebebiyle uygulamak zorunda olduğumuz ve 2005-2006'dan bu yana temel aldığımız yapılandırmacı yaklaşımla öğrenci ve beceri merkezli öğrenme modellerine uygun müfredat oluşturulsa da uygulama hususunda yetersiz kaldığını düşünüyorum. Buna karşılık IB PYP öğrenme öğretme yaklaşımları 21.yy becerilerini bilgiyi öğrenmekten ziyade gerekli-doğru bilgiye nasıl ulaşılabilirceğini, sormayı ve sorgulamayı kavramsal bir anlayışla öğretmeyi hedeflemektedir. Milli eğitim sistemindeki toptancı öğretim yöntemlerinin aksine, IB PYP farklılaştırılmış ve öğrenme stillerine göre öğretmeyi benimseyen, öğrenenin özne olmasını önemseyen bir eğitim çerçevesi sunmakta(Y5).

4.3.2. PYP Öğretim Modelinin Güçlü Yönleri

Modelin güçlü yönlerini saptamak amacıyla araştırmada yer alan öğretmenlere ‘PYP öğretim modelinin güçlü yönleri nelerdir?’ sorusu yönlendirilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 13’de belirtilmiştir.

Tablo 13

Öğretmenlerin PYP Öğretim Modelinin Güçlü Yönlerine Yönelik Görüşleri

Kategoriler	Katılımcı	n
Öğrenci merkezli bir program	Ö3, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Y3	6
Düşünen, sorgulayan ve araştırmaya yönelik bir program sunuyor	Ö1, Ö2, Ö6, Ö7, Ö9, Ö12, Y1, Y2	8
Sorgulatarak bilgiye ulaşmanın yollarını gösteriyor ve sınırları ortadan kaldırarak uluslararası bilinci geliştiriyor	Ö4, Ö5, Ö8, Ö15, Y4, Y5	6

Tablodaki veriler incelendiğinde, uygulanan öğretim modelinin merkezinde öğrenci gelişimini baz alan bir yaklaşım sergilediği, öğrenciler için bir dünya vatandaşının taşıması gereken özellikler olan sorgulama ve araştırma temelli bir yaklaşıma sahip, kendi öğrenmelerini sağlayacak bir program sunmaktadır. Bilgiye ulaşırken hangi yolları takip etmesi, bu yolda sorgulamayı bilgiye ulaşmada en temel amaç olarak görmesi, hayata,

olaylara ya da bazı durumlara karşı ne ve nasıl sorularının cevabını kendi vermesi gibi özellikler uluslararası bilincin güçlü özelliklerinden biridir. Programın yapısına dair olumlu görüşler bildirilmiştir.

Türk eğitim sistemindeki sınav sistemi değişikliği ile PYP'nin araştıran, sorgulayan profiline uygun çocuklar yetiştirebilir oysa bizim eğitim sistemimiz tamamıyla sınava yönelik bir program sunuyor ve sorgulamaya araştırmaya vakit kalmıyor(Ö1).

Çocukları düşünmeye sevk etmesinin yanında, farklı öğrenen profilleri ve çeşitli olumlu tutumları sergilemelerini sağlamasıdır. Ayrıca çocukların kendilerine dair ifadelerini güçlendirmektedir(Ö2).

PYP'de öğrenci aktif ve başrolde olduğu için güçlü bir yapıdadır. Öğrenciyi sınav kaygısı altında ezmemesi de bir diğer özelliği(Ö3).

Günümüzde bilgi çok değerli ve her şey çok hızlı değişip geliyor. PYP bireylere sorgulamayı öğretip, bilgiye ulaşmanın yollarını gösteriyor ve sınırları ortadan kaldırarak uluslararası bilinci geliştiriyor. Sürekli öğrenen olmayı sağlaması bence en güçlü yönü!(Ö4).

PYP modelinin güçlü yönleri; kültürel çeşitliliğin farkında olan ve tanımak için istekli bireyler yetiştirmesi, farklı öğrenme ortamlarının öğrenmede motivasyonu arttırması, program doğru uygulanırsa yetişen bireylerin bir dünya vatandaşı olabilmesi güzel, sorgulayıcı, yaratıcı, düşünen, iletişim kuran... Bireylerin yetişmesini hedeflemesi, öğrenilenlerin eyleme geçirme sürecini ve sosyal sorumluluk projelerini güçlü yönlerden sayabilirim(Ö5).

Sürekli öğrenmeyi hedeflemesi, öğrenmeye ve araştırmaya yönlendiriyor olması(Ö6).

Bilgiyi ezberleme değil, keşfetme süreci. Öğrenmeyi öğrenme anlayışı, aktif ve etkin bireyler, eleştirel düşünebilme, bütüncül yetkinlik(Ö7).

Bireylerin, sınırları ortadan kaldırarak, sorgulayan, yaratıcı, düşünen, iletişim kuran, uluslararası bilinci geliştiren bir uygulama olmasıdır(Ö8).

Öğrencilerin öğrenmeyi öğrenmelerini sağlaması(Ö9).

PYP'nin güçlü yanları öğrenciyi merkeze alan yapısı sınıf dinamiğini olumlu etkilemektedir(Ö10).

Öğrenci merkezli olması güçlü yönüdür. Merak uyandırma ve araştırma, sorgulama üst düzey becerisinin gelişiminde rol oynamaktadır. Böylece öğrenci kendisini, çevresini ve hayatı sorgulamaktadır(Ö11).

Düşünen ve sorgulayan bireyler yetiştirmek, dünya ile ilgili konulara duyarlı olmak, öğrenen profilleri ve tutumlar ile öğrencileri doğruya ulaştırmak. Sürekli farklı öğrenme deneyimleri yaşatabilmek(Ö12).

Sorgulamanın genişliği, özgüvenle yetişen öğrencilerin daha öz saygılı olmaları konusunda da bilinçlenmeleri. Öğrencinin her alandaki gelişimini birbiri ile ilişkilendirmeleridir(Ö13).

Çocukların düşünmesi, araştırması, sorgulaması, kendilerini ve akranlarını değerlendirmesi, problem çözme becerilerini kazanması, bir olayı veya durumu analiz edebilmesi, sentezleyebilmesi, çözüm üretebilmesidir. Program kapsamında verilmeye çalışılan bu yapıların üzerine eğilmesi ve bu yapıları daha ön plana çıkarmasıdır(Ö14).

Öğrenciyi merkeze alan, sorgulamayı ve araştırmayı gerçekleştiren, günümüz eğitim yaklaşımının aksine, eylemlerin öğrenciler tarafından gerçekleştirilmesini sağlayan, öğrencilerde hayata dair farkındalık oluşturan uluslararası bir programdır(Ö15).

Öğrencilerde gerekli becerilerin geliştirilmesi ile bilgiye ulaşma yolunu kendilerinin bulmasını sağlaması ve sorgulama yoluyla ezberden uzak bir öğrenim sunması(Y1).

Öğretmen ve öğrencilere kendi öğrenmelerini takip etme, becerilerini keşfedip geliştirme, kavramlar üzerine düşünebilme ve anlamlandırmadan önce sorgulama yetisi vermesi güçlü tarafları olarak söylenebilir(Y2).

Küresel bir bakış açısı, öğrenci odaklı olması, eylem odaklı olması, hayat boyu öğrenmeyi teşvik etmesi(Y3).

Öğrenenler neyi neden nasıl öğrendiğinin çok farkında, sorgulanan bilgi kalıcı oluyor, disiplinler üstü yaklaşımla bir konu çocuğun her alanın da ele alınıyor ve bu kalıcılığı çok etkiliyor. Değerlendirmeler raporlar hepsi modeli tamamlayan unsurlar(Y4).

Öğrenmeyi bir bütün olarak görüp öğrenene özne olma fırsatı da sunması, bunu kurumlara sunarken hazır program, müfredat ve ya plan vermek yerine her bir kurumun IB standartlarına ve misyonuna uygun kendi ulusal ve kültürel kimliğini ve kapsam zorunluluklarını rahatlıkla entegre edebileceği, evrensel değerleri gözetten bir program sunması bence PYP'nin en güçlü yönü(Y5).

4.4. Araştırmanın Dördüncü Alt Problemine Yönelik Bulgular

4.4.1. PYP Öğretim Modelini Uygularken Karşılaşılan Güçlükler

Modelin uygulanmasında yaşanan güçlükleri saptamak amacıyla araştırmada yer alan öğretmenlere 'PYP öğretim modelini uygulamada karşılaşılan güçlükler nedir?' sorusu sorulmuştur. Araştırmaya katılan öğretmenlerin cevapları Tablo 14'de belirtilmiştir.

Tablo 14

PYP Öğretim Modelini Uygulamada Karşılaşılan Güçlüklerle İlişkin Öğretmen Görüşleri

Kategoriler	Katılımcı	n
MEB kazanımları ve PYP’de yaşanan uyum sorunu	Ö1, Ö2, Ö3, Ö14, Y3, Y4	6
Her iki programı da uygulamanın zorluğu	Ö1, Ö2	2
Alışılmış eski program	Ö4, Ö12, Ö15, Y1, Y2, Y5	6
Ekstra çalışmaların yoğunluğu	Ö2, Ö5, Ö13	3
Kaynak yetersizliği	Ö5, Ö8, Ö10	3
Öğretmenlerin iyi bir PYP uygulayıcı eğitimi almaları	Ö6, Ö8, Y5	3
Planlama ve zamanlama	Ö1, Ö2, Ö7, Ö8, Ö10, Ö13, Ö14	7
Yabancı dil yetersizliği	Ö10	1

Sorulara verilen yanıtlar göz önünde bulundurulduğunda, öğretmenlerin karşılaştığı güçlüklerle dair edindiğimiz çıkarımlar şu şekildedir, öğretmenler PYP öğretim modelini uygulamada yaşadığı zorluklardan en çok belirtileni öğretmenlerin bu programı uygulama da planlama sorunu yaşamaları ve dönem içinde modele dair etkinliklerin uygulanmasında yeterli zaman bulamamaları olarak belirtilmiştir. Aynı zamanda özel okullarda branşlaşma olması nedeniyle öğretmenlerin kendilerine ait olan ders saatleri içerisinde mihver derslere zaman ayırması gerekmektedir. Bu nedenle PYP programını tam anlamıyla uygulayamadıkları yönünde düşünceler belirtilmiştir. Eğitim öğretim dönemi öncesinde MEB kazanımlarının PYP müfredat çerçevesi içerisine entegre edilmesi aşamasında ortaya uyumsuzluklar çıkması belirlenmiştir, Türkiye’deki sınav gerçeğini göz önünde bulunduracak olursak çocukların hem düşünme, sorgulama ve araştırma temelli bir eğitim yaklaşımı içerisinde bulunmalarını hem de onları ilerleyen eğitim kademelerinde karşılaştıkları eğitim anlayışına dair hazırlama düşüncesi öğretmenlerde iki program uyguluyormuş düşüncesi yaratmaktadır. PYP öğretim modeline dair fazla kaynak bulunmadığı için öğretmenler sınıf içerisinde kullanacakları materyal, etkinlik çalışması ve diğer kaynakları kendileri hazırladıkları için kaynak yetersizliğinin PYP öğretim modelini uygulamada bir sorun olarak ortaya çıktığını ifade etmektedirler bu durum iş yükünün artması şeklinde yorumlanmaktadır. Bunun yanı sıra öğretmenlerin PYP öğretim modelini uygulamadan önce IB Bakalorya tarafından çevrimiçi ve hizmet içi eğitimlerle programın nasıl ve ne şekilde uygulanacağına dair eğitim almaları gerektiği düşünceleri ortaya

çıkılmaktadır. Darling-Hammond ve Post (2000) eğitimin kalitesinin öğretmenlere destek verilmesiyle yükseleceğini ifade etmektedir.

MEB kazanımlarını PYP sistemi ile vermeye çalışmak büyük bir güçlük. Eğer bir sistem varsa onu başka sisteme uyarlayarak kullanmak doğru değil. Özel okulda sınıf öğretmenine verilen kısıtlı ders saatleri ile iki programı da uygulamaya çalışmak iki işi de yarım olarak tamamlamak oluyor(Ö1).

Öğretmen olarak ilk etapta programı anlamakta güçlük çektiğim için uygulamada da zorluklar yaşadım. Onun dışında fazla kâğıt(evrak) işi de güçlüğü neden oluyor. Öğrencilerin yeni sisteme adapte olması ve çalışmalarını yürütürken güçlük yaratıyor(Ö2).

Programların ilişkilendirilmesi, kazanımların temalara uygun dağıtılması, öğretmenlere getirdiği artı iş yükü, sürekli bir kâğıt çalışmaları, programın uygulanmasında yükün öğretmenlerin omzuna yıkılması. Okulun tüm çalışanlarının aynı oranda iş yükü taşımaması. Sürekli bir değerlendirme ve gözlemlerin sonuçlarının doldurularak öğretmenin zamanının daraltılması. Kaynakların yeterli olmaması(Ö5).

PYP öğretim modelini tam olarak belirlememiz, öğretmen olarak program hakkında temel bilgilerimiz dışında bilgimiz olmaması, uygularken güçlükleri arasında(Ö6).

Araştırma için uygun zaman ve kaynaklara ulaşmakta güçlük çekilmektedir. Yapılan etkinlik ve araştırmaların ayrıntılı olarak kayıtlarının tutulması da karşılaşılan güçlüklerdir(11).

Müfredat yetiştirme kaygısı ile farklı stratejileri uygularken yaşanan zorluklar ortaya çıkmaktadır(Ö12).

Zaman, maddi olanaklar, iş yükünün artması, öğretmen mutluluğu, sınıfların kalabalık olması(en fazla 10-12 kişi olmalı), entegrasyon sürecinde MEB-PYP programlarını beraber yürütmeye çalışmaları(Ö14).

Ulusal müfredat ile modelin gerekliliklerini eşlemek zaman zaman güçlüğü sebep oluyor(Y3).

Ülke veli ve öğretmen profilinin standart öğretim modellerine alışkın olması ve ölçme değerlendirmede sabit ve tek yönlü stratejileri daha çok önemsemesi, öğretmenlerin değişime sanıldığı kadar aksine çok da açık olmaması ve hem teknolojik hem de yabancı dil açısından desteklenme ihtiyacı olması süreçte karşılaşılan en belirgin zorluklar. Kurumsal açıdan da ülke ekonomisinin döviz karşısındaki durumu program ücretlerini ve mesleki eğitim maliyetlerini zorlamakta(Y5).

4.5. Araştırmanın Beşinci Alt Problemine Yönelik Bulgular

4.5.1. Modelin Somut Çıktıları

Araştırma grubunda yer alan öğretmenlere ‘Modelin somut olarak çıktıları nelerdir?’ sorusu yönlendirilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin cevapları Tablo 15’de belirtilmiştir.

Tablo 15

Modelin Somut Olarak Çıktılarına Dair Öğretmen Görüşleri

Kategoriler	Katılımcı	n
Farklı bakış açısı kazandırmak	Ö1, Ö2, Ö4, Ö7, Ö12, Y3, Y4	7
Öğrenci ürünlerinin çeşitliliği	Ö2, Y2	2
Öğrencilerin süreç boyunca daha aktif olması	Ö2, Ö3, Ö10, Ö13, Y4, Y5,	6
Davranış değişikliğinin gözlemlenmesi	Ö4, Ö6, Ö7, Ö8, Ö11, Ö13	6
Araştırma ve merak duygusu yüksek öğrenciler yetiştirmek	Ö5, Ö12, Y1	3

Öğretmenler uygulanmakta olan İlk Yıllar Programı modelinin somut çıktılarına pozitif anlamlı değerler yüklemişlerdir. Öğrencilerle yapılan çalışmalar, temelinde sorgulamaya yönelik söylem, ifade, çalışma ve etkinlikler ile yaptıkları araştırmaların neticesinde öğrenciler işlenen konularda farklı bakış açılarını yansıtabilme, süreç ve sonuç odakları arasında gerçekleşen olaylarla ilgili bağlantılar kurabilme ve bakış açılarını önemseyerek karşılaştırabilme özellikleri gibi edinimlere sahip olmuşlardır. Öğrenciler eğitim öğretim süreçleri boyunca ders içinde ya da dışında aktif rol oynamışlardır. Her tema sonunda hedeflenen davranış değişikliği gerçekleşmiştir. Öğrencilerin araştırma yapma ve yeni bilgilere ulaşma yolunda öğrenme profillerini sergileyen bireyler yetiştirmek amacına ulaşılmış olduğu ifade edilmektedir. Program öğrencileri keşfederek öğrenmeye, araştırmaya ve sorgulamaya teşvik ettiği, öğrencilerin günlük hayattaki gerçek olguları araştırdıkları için daha karmaşık ve birbiriyle bağlantılı kavramları kolaylıkla anlamalarını sağlamaktadırlar. Program öğrencilere ulusal ve uluslararası değerleri benimsettiği ifade edilmiştir. Farklı kültürlerle karşı hoşgörülü, saygılı ve açık görüşlü olmayı öğretir. Program sayesinde öğrencilerin farklı bakış açılarını kazanmanın yanı sıra saygı

göstermeyi benimsettiği ifade edilmiştir. Öğrencilerin karşılaştıkları problemler ve zorluklar karşısından yaratıcı ve anlamlı çözümler ürettikleri ifade edilmiştir. Sorgulama temelli uygulamalar sürdükçe çocuklarda soru sorma davranışının, birlikte çalışma kültürünün oluştuğu ifade edilmiştir. Çocukların zamanla kendi öğrenmelerini yapılındırdıkları gözlemlenmektedir.

PYP çalışmalarının ve stratejilerin uygulaması çocuklarda farklı bakış açısı geliştiriyor(Ö1).

Modelin somut çıktıları fazlasıyla öğrenci ürünleridir. Öğrencilerden sürekli olarak ürün çıkartmaları beklenmektedir. Bu da öğrencilerin daha aktif olmasını sağlamaktadır. Öğrencilerin öğrendiklerini davranışa dökcek uygulamaları da modelin önemli çıktılarından(Ö2).

Öğrencinin merak duygusunu sürekli aktif tutması, dünyadaki kaynakları bilinçli kullanmasının sorumluluğu, dünyanın tüm insanlara ait olduğunun farkına varması ve gezegende yalnız olmadığını bilmesidir(Ö3).

En geniş çerçevede dünyayı, en dar çerçevede ise kendilerini değiştirip, geliştirmek, dünyayı daha yaşanır kılmak isteyen öğrencilerdir. Amacına uygun ilerlediğinde ciddi davranış değişikliklerine sebep olabilen bir model!(Ö4).

Tutumlar ve öğrenen profillerinde belirlenen kriterleri uygulanmaya çalışan öğrenciler. Araştırma ve merak duygusu yüksek öğrenciler. Kendine güvenini artıran ve kendini daha iyi ifade eden bireylerin olduğunu gözlemliyorum(Ö5).

Öğrencide gözlenen davranışlarda, tutumlarda, profillerde olumlu yönde değişimlerin olması(Ö6).

Davranış değişikliği, bakış açısı, eğitim öğretim sürecinin kalitesi(Ö7).

Öğrenen profillerini, tutumları benimseyen ve uygulayabilen öğrenciler. Davranış değişikliğine neden olan olumlu özellikler kazandıran bir model(Ö8).

Öğrenci ürünlerini kendi performansları ile değerlendirme imkanı sunar. Öğrenci merakını aktif tutarak eyleme dökebilir(Ö10).

Öğrenci davranışları ve ürünleri PYP modelinin somut çıktılarıdır. (Ö11)

Öğrencilerin merak ettikleri bir konuyu kendi başlarına araştırıp öğrenmeleridir. Grup ile çalışma sonrasında edinilen kazanımlar. Farklı stratejiler sayesinde geliştirilen bakış açıları. Öğrencilerin profil ve tutumları içselleştirilmesi olabilir(Ö12).

Öğrenci ürünleri, sorgulayan öğrenci, davranış değişikliği, sosyal hayata duyarlılık, öğrenen profillerin hepsi, tutumlar(Ö13).

Kendi öğrenmesinin sorumluluğunu alan, ezberlemeyen ancak edindiği bilgiyi farklı alanlara uyarlayabilen, kavramsal öğrenen bireyler(Y1).

Öğrenen profil özelliklerini program hedef olarak belirlemiştir. Bu özelliklere sahip eğitimler öğrencilere model olarak öğrencilerin kendilerini bu yönde geliştirmelerine teşvik edebilir. Ayrıca öğrencilerin kendi istek ve becerileri doğrultusunda portfolyo dosyalarına koydukları ürünler (her türlü tasarım ve modeller, deneyler, fikirler gibi) de somut çıktılara örnek gösterilebilir. PYP öğrencilerinin son senelerinde oluşturdıkları sergi ünite planları da tüm PYP öğrenmelerinin bir üst seviyeye çıkması olarak tanımlanmaktadır(Y2).

Modelin somut çıktıları öğrenci değerlendirme formları. PYP yaklaşımında ölçme değerlendirme önemli bir rol oynamaktadır. Bu yüzden öğrenci davranışları, dersleri, etkinlikler ölçme değerlendirme rubrikleri ile değerlendirilir. Hem ön değerlendirme hem süreç hem de sonuç değerlendirmeler var. Değerlendirmeler sonucu öğrencilere yönelik eylem planları yapılır. En somut çıktıları rubriklerdir(Y3).

İki yıl sınıfta uyguladım ve öğrencilerim ciddi şekilde farklı seyir ediyorlar konuları ele alış şekilleri çok derinlemesine, uluslararası, profilleri ve beceriler çok iyi öğrenmiş durumdaydılar ve eyleme geçmede çok güçlülerdi. Sanki bir yanları bilim insanı bir yanları çocuk çok dengeli ve güzel bir ilerle gösterdik(Y4).

En belirgin çıktısı öğrencilerin sorgulama, araştırma ve iletişim becerilerini geliştirmesi diye düşünüyorum. 4. Sınıfın sonuna gelen öğrenciler PYP sergisi ile İlk Yıllar Programı boyunca öğrendikleri bilgi, beceri ve tutumları öz güvenli bir şekilde okul topluluğu ile paylaşıyorlar(Y5).

4.6. Araştırmanın Altıncı Alt Problemine Yönelik Bulgular

4.6.1. Modelin Uygulanmasında Paydaşlara Düşen Görevler

Paydaşlara düşen görevlere dair görüşlerin alınmasında öğretmenlere ‘İlk Yıllar Programı eğitim modelinin uygulandığı okullarda paydaşlara(öğretmen-yönetici-veli, öğrenci) düşen roller nelerdir?’ sorusu yöneltilmiştir. Verilen cevaplar analiz edilmiştir ve ortaya şu sonuçlar çıkmıştır:

Öğretmen, PYP öğretim modelinin uygulayıcısı ve rehberi konumunda olan en önemli unsurlardan biridir. Öğretmenler süreç içerisinde sürecin başarılı bir şekilde yürütülmesinin en önemli paydaşları olarak kendilerini de görmektedirler. Öğretmenler uygulama sürecine başlamadan önce seminer dönemlerinde sıkı bir ön hazırlık sürecine dâhil olarak gerekli eğitimleri almaları gerektiğini belirtmektedirler. Bu programı başarılı bir şekilde uygulamanın uzmanlık gerektirdiği düşüncesini savunmaktadırlar. Süreç içerisinde yapılan

etkinliklerin sanal ve okul ortamı içerisinde paylaşılmaları gerektiğini savunmaktadırlar. Süreç içinde uygulanacak olan etkinlik ve yararlanılacak kaynakların süreç öncesinde hazırlanarak depolanması yıl içinde de ulaşılabilir bir yerde bulunması gerektiğini, öğretmenlerin bu kaynaklara süreci aksatmamak adına istedikleri zaman ulaşabilmeleri gerektiğini belirtmişlerdir. Planlama sürecini, uygulama sürecinin ön şartı olarak görmekte planlama sürecini dönem içerisinde aksaklıklar yaşamamak adına çok etkili bir şekilde yönetmeleri gerektiğini vurgulamışlardır. Öğretmenler modelin uygulama sürecinde bir rehber konumunda olduğunu unutmamalı, süreci planlamaya ve uygulamaya istekli olmalıdırlar. Öğretmenler eğitim süreci içerisinde kullanacakları konuları disiplinler arası yaklaşımla, çalışacakları konuları dünyayı anlamak ve yorumlamak adına güncel konulardan seçmeye özen göstermelidirler. Öğretmenler hazırlayıcı eğitimlere son derece olumlu anlamlar yüklemekte ve donanımsal açıdan yeterlilik düzeyine ulaşabilme isteği içerisindeyler.

Yönetici, öğretmenlere göre; öğretmenler eğitim öğretim sürecini planlarken yöneticilerinde sistemin işleyişine dair planlamalarını çok etkili ve işlevsel bir biçimde yapmaları gerektiğini planlamayı uygulamanın garantisi olarak gördüklerini ifade etmektedirler. Öğretmeni süreç boyunca desteklemeli, motivasyonunu yüksek tutmalı ve öğrenen örgüt yapısını oluşturmak için çalışmalar yapmaları gerektiğini vurgulamaktadırlar. Araç, gereç ve materyal açısından gerekli eksiklikleri eğitim süreci öncesinde temin ederek süreç içinde zaman kaybedilmemesi gerektiğini ifade etmektedirler. Süreç içinde programın uygulanmasında zaman kaybı yaşanmaması adına gerektiğinde inisiyatif kullanmaları gerektiğini düşünmektedirler. Süreç öncesinde ve süreç içinde oluşacak iş yükünün adil ve eşit şekilde dağıtılması gerektiğini belirtmektedirler. Farklı deneyimlere sahip öğretmenlerle mesleki ve kişisel çalışmalar yapılması için gerekli düzenlemeler, etkinlik ve toplantıların yapılması gerektiğini hatırlatmaktadırlar.

Veli-Öğretmen, öğretmenler özellikle velileri sürecin içselleştirilmesi ve öğrenci edinimlerini hızlandırmak adına önemli bir unsur olarak gördüklerini kaydetmektedirler. Velileri sürece dâhil etmek ve okul ortamı içerisinde süreçten haberdar olmaları gerektiğini

savunmaktadırlar. Okul dışında yapılan etkinlikler hakkında velilerin geri dönüt vermesi gerektiğini belirtmektedirler. Öğrencilerin okul içerisinde öğrendiklerini okul dışında da uygulamanın PYP öğretim modelinin en önemli unsuru olarak gördüklerini kaydetmektedirler. Velilere süreç öncesinde programın ve işleyiş hakkında bilgilendirme toplantıları düzenlenerek velilerin PYP öğretim modeli hakkında gerekli temel bilgileri edinmesini sağlamaları gerektiğini öngörmektedirler.

Öğretmenler program için bir hazırlık süreci ile işe başlıyor. MEB kazanımlarını ünite ünite ayırıyor, sıralarını konulara uygun olacak şekilde dağıtıyor ki bu görevi bir öğretmenin yapması program geliştirme konusunda uzmanlığını gerektirir. Sürecin devamının güzel bir şekilde işleyebilmesi için tüm etkinliklerini hem bilgisayarda hem de çıktı olarak hazır olması gerekiyor. Eğitim öğretim yılı içerisinde ve etkinlikleri hazırlamak ve belge haline getirmek ciddi anlamda güç. PYP'de kitap ve defter uygulaması yok çünkü veli ve öğrenci aktif bir biçimde süreçte yer alıyor. Büyük görev ise yöneticide. Sistemin planlanması etkili olursa uygulanması da etkili olacaktır diye düşünüyorum(Ö1).

Öğretmenin planlama sürecini iyi yürütmesi gerekiyor. Velinin ise okul dışı gözlem yaparak öğrencinin davranışlarını ve eylemlerini öğretmene dönüt vermesi gerekir. Öğrenci ise aktif bir öğrenen olarak hayata geçirmelidir. Yönetici ise sistemin düzeni için alt yapısal olarak öğretmeni desteklemelidir(Ö2).

Öğretmenler modelin rehberi konumunda olup uygulanabilmesi için istekli olmalıdır. Yöneticiler, öğretmenleri ve sınıfları modelin uygulanabilmesi için desteklemeli ve işbirliği halinde olmalıdır. Veliler, öğrenci ve öğretmeni her anlamda desteklemelidir. Öğrenciler, bu anlamda istekli olmalı ve merak halinde bulunmalıdır(Ö3).

Programın etkili uygulanmasını sağlamak için ön eğitim alınmasının sağlanması gerekir. Velilerin programla ilgili (uygulanması, bakış açısı...) konusunda profesyonelce eğitilmesi. İş yükünün eşit paylaşılması. Okulda eğitimi öğretimi pratikleştiren kaynakların araç gereçlerin yararlanmasında zaman kaybı yaşanmaması(Ö5).

İşbirliği kesinlikle gereklidir. PYP modeli, paydaşların desteklenerek uygulandığı bir modeldir(Ö10).

Öğretmen sınıf dışında sürekli planlı çalışması, öğrenmeye devam etmesi gerekir. Yönetici PYP gereksinimleri için her türlü desteği sağlamalıdır. Veli öğrenciyi gözlemlemeli ve üniteler hakkında bilinçli olmalıdır. Öğrenci öğrenmeye istekli, farklı deneyimlere hazır ve akranlarına saygılı olmalıdır(Ö12).

Velilerin her şeyden haberdar olması ve takip etmesi gerek. Gerektiğinde veli öğrenci kaliteli zaman geçirme çalışmalarına katılmaları. Öğretmenlerin bilgi paylaşımında özverili olmaları gerek. Birbirlerini ilerletmek için öğretmenlerin kendilerini sorumlu görmeleri. Öğrencilerin

gönüllü etkinliklerde yer alıp süreçte kendi gelişimleri kendilerinin de takip etmeleri gerek(Ö13).

Yöneticilerin daha adil ve iş yükünün eşit dağıtılması. Öğretmenlerin kişisel ve mesleki gelişimi için çeşitli çalışmalar yapabilirler. Öğretmenlerin mesleki gelişimi için en azından okul kütüphanesinde öğretmenin vermekle yükümlü olduğu derslerin kaynaklarını sağlayabilirler. Öğretmen sürekli araştıran ve sorgulayan bir rol model olarak öğrenci karşısında bulunmalı, güncel konuları yakalayabilmeli, ele alınan konuların örneklerini güncel olaylardan(uzay-teknoloji-felsefe-psikoloji) olmalı ve gizil öğrenmeyi sağlayabilmelidir(Ö14).

Öğrenmenin kalıcı olması için okul dışında da devam etmesi gerekir. Bu nedenle velilerin programı çok iyi bilmesi ve okul dışında da gerekli desteği vermesi gerekir. Tüm yönetici ve öğretmenlerin de programın temel ögesi olan profil ve becerilere sahip olarak öğrencilere model olması gerekir(Y1).

Okulda A'dan Z'ye her birey PYP felsefesinin bir parçasıdır ve her paydaşın görev ve sorumluluğu vardır. Fakat PYP'de önemli olan paydaşlar arasında güçlü bir iletişim ve iş birliği olmasıdır(Y3).

Program felsefesine göre tüm yetişkinler IB Öğrenen Profil Özelliklerini yansıtan hal ve davranışlarda bulunmalıdır. Okul politikaları ve misyon bildirgesiyle kurumsal beklenti ve olanaklarını şeffaf bir şekilde velisi ile paylaşmalı, öğrenciye sunulan bilgi, beceri, kavram ve profil özelliklerini eğitim-sorgulama programıyla paylaşmalı, çeşitli yol ve yöntemlerle öğrenci gelişimini takip/kayıt edip velisine raporlamalıdır. Okul, PYP'de anasınıfından 4.sınıfa kadar tüm öğrencilerini sisteme dahil ettiğini, öğretmenine IB onaylı eğitimler alacağını, IB PYP Standart ve uygulamalarını şeffaf bir şekilde uyguladığını taahhüt etmelidir(Y5).

4.7. Araştırmanın Yedinci Alt Problemine Yönelik Bulgular

4.7.1. Geliştirme ve İyileştirme Önerileri

Araştırma grubunda yer alan öğretmenlere 'Bu modelle ilgili geliştirme ve iyileştirme önerileriniz nelerdir' sorusu yöneltilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 16'de belirtilmiştir.

Tablo 16

PYP Öğretim Modeline İlişkin Geliştirme ve İyileştirme Önerileri

Kategoriler	Katılımcı	n
Uzman eğitimi almak gerekliliği	Ö1, Ö2, Ö7, Ö14, Y1, Y2, Y5	7
Öğrencilerin sisteme anasınıfından itibaren girişini sağlamak	Ö1	1
PYP için fiziksel ortamın sağlanması	Ö2, Ö5, Ö8, Ö10, Ö11, Y3	6
Sınav kaygısını ortadan kaldırmak	Ö3	1

Araştırma verilerinden elde edilen bilgiler neticesinde öğretmenler geliştirme ve iyileştirme önerileri hakkında yapıcı ve eleştirel düşüncelerinin olmadığı keşfedilmiştir. Birçok öğretmen bu soruyu yanıtlamak istememiştir. Elde edilen verilerin araştırmanın PYP öğretim modelinin uygulanmasında karşılaşılan güçlükler kısmındaki verilerle uyum sağladığı görülmüştür. Öğretmenler iyileştirme önerileri olarak uzman eğitiminin sıklaştırılması ve okul içerisindeki gerekli fiziksel ortamların düzenlenmesi gerektiği hakkındaki düşüncelerini belirtmişlerdir. Özellikle PYP eğitim modelinin uygulanma sürecindeki en önemli unsurlarından olan kütüphanenin etkin kullanımı ve gerekli uygun materyallerle desteklenmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Okullar eğitim öğretim süresi boyunca kullanacakları ders araç ve gereçleri konusunda bir politika belirlemelidir. Hangi tema ya da konuda hangi ders materyalinin kullanılabileceği, materyallerin nereden temin edileceği, materyal kullanımı konusunda izlenecek yol gibi eğitim öğretim süreçlerinin planlanmasında önemli olan bu kısma dair bir okul politikası izlenmelidir. Öğretmenlerin modelin geliştirilmesi ve iyileştirilmesi konusuna yönelik sınırlı görüş belirtmesinin nedeni olarak, onların PYP programının MEB ile entegrasyonunda yaşanan zorluklar olduğunu söylemek mümkündür. Bu yüzden öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu PYP programının uygulanmasına hazırlık aşamasında ısrarla uzman eğitiminin gerekliliğine değinmişlerdir. MEB eğitim öğretim süreci boyunca özellikle öğretim yöntemi açısından gerçekleştirilecek çalışmaların PYP'ye entegrasyonu için okullar PYP konusunda liderlik yapacak bir uzman desteği ya da yönlendirmesiyle ortak bir sistem geliştirerek hazırlıklarını yapmalılar.

MEB kazanımlarını PYP sistemi ile vermeye çalışmak büyük bir güçlük. İki programı birbirine entegre etmek zor oluyor. Özel okulda öğretmenlerin kısıtlı ders saatlerinde iki programı da uygulamaya çalışmak iki işi de yarım olarak tamamlamak oluyor(Ö1).

Daha iyi uygulanabilmesi için öğretmen eğitimlerine önem verilmelidir. PYP koordinatörünün bu konuda gerekli tecrübeye sahip olması gerekir. Ayrıca alt yapının iyi olması için idareye büyük bir rol düşüyor. PYP'nin mekânsal düzenlemeleri maliyetli bir şey. Bu sebeple daha iyi uygulanabilmesi için düzenli planlamaya ihtiyaç vardır(Ö2).

PYP modeli, öğrenciyi dinleyen ve pasif durumda alıp, sınıfın merkezinde gördüğü için desteklenmesi gereken uygulamalardandır. Öğrencide sınav kaygısını ortadan kaldırması yerine başka bir ölçek geliştirmelidir. Öğrencinin öğrenebildiğini denetleyebilmelidir(Ö3).

Modelin genel içeriği, uygulanışı ve gelişimine yönelik şimdilik bir önerim yok(Ö4).

Okulun her alanının yeniden düzenlenmesi. Öğretmenler arası toplantı ve görüş alışverişi sağlamak amaçlı toplantıların yapılması(Ö5).

Modelin Türk eğitim sistemine daha uygun yapıda olması gerekmektedir. Bizim müfredatımıza ve eğitim sistemimize daha iyi uyartılabilir(Ö6).

Tüm öğretmenlerin katılabildiği gelişim programları ve uygun eğitimler olabilir(Ö7).

Araştırma yapılacak donanımlı bir kütüphane ve öğretmenler arasında bilgi alışverişi. Etkinlikler için olanakların sağlanması(Ö8).

PYP modeli tüm yönleriyle ele alındığında donanımlı bir modeldir. Ancak yer ve zaman olarak uygun ortamda daha verimli hale getirilebilir(Ö10).

Modelin tüm eğitim kademelerinde uygulanması çok önemlidir. Öğrenci, kesintisiz olarak PYP ile uygun ortamların önceden hazır halde olmasıyla yetiştirilmesi yararlı olur. Yeni mekan ve zamanın ayarlanması önemlidir. Araştırma, inceleme, oyun için mekanlar düzenlenmelidir. Okuma-yazma; sanat, el becerilerine dayalı etkinlik, bilim ve teknolojik alanlar için kaynaklar sağlanmalıdır(Ö11).

Öğrenci profili ve tutumlarının genişletilip artırılması, daha sık öğretmen eğitim ve kaynak imkanı sunulması(Ö12).

Şu an öğrenme aşamasındayım. İlerleyen zamanda gelişime katkıda bulunacak ifadeleri söyleyebilirim(Ö13).

Öğretmenlerin kişisel ve mesleki gelişimi okul yönetimi tarafından desteklenmeli ve bu çalışmalarda öğretmene maddi manevi destek olunmalıdır(Ö14).

Özellikle devlet okullarındaki öğretmenlerin de PYP bakış açısını edinmeleri adına hizmet içi eğitimlerin yaygınlaşması gerekir(Y1).

Aday okullara tahsis edilen IB danışmanlarının daha efektif olması okulların programa uyumunu güçlendirebilir diye düşünüyorum(Y2).

IB-PYP yetkili okulu olma süreçleri önceden daha zordu. Maalesef günümüzde “mı” gibi yapan okullar bile artık yetkili okul oluyorlar. Bu yüzden PYP felsefesi uygulamalarında kalite bu yüzden azalmaktadır(Y3).

Programın resmi dillerinin İngilizce-Fransızca-İspanyolca olması ve kaynakların çoğunun bu dillerde olması maalesef ciddi bir sorun. Bu sorunun iletilmesi ve Türkiye’de IB okullarına olan talebin artmasıyla birçok kaynak Türkçe de sunulmaya başladı ama hala yetersiz. Öte yandan mesleki eğitimlerin ücretlerinin Türk Lirası karşısında çok yüksek olması kurumları bütçe açısından zorlamakta. Bu konularda ülkelerin döviz kurları göz önünde bulundurulmalı ve maliyetler düşürülmelidir(Y5).

BÖLÜM 5

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde, bölüm 4’de yer alan bulgular ışığında ulaşılan araştırma sonuçlarına yer verilmiştir. İlk Yıllar Programının uygulanmasında bazı önerilerde bulunulmuştur.

5.1. Sonuç ve Tartışma

Araştırmadan elde edilen bulgular PYP’nin uluslararası bir program olmasından dolayı güçlü yönlerinin ortaya çıktığını göstermektedir. Öğretmenlerin PYP öğretim modeline programın süreci kapsayan yapısı, sorgulama, araştırma ve düşünme temelleri üzerine kurulu olması itibariyle pozitif anlamlar yüklediği görülmektedir. Programın araştırma ve sorgulama temelleri üzerine kurulu olmasını programın üstün bir yönü olarak nitelemişlerdir. Öğretmenler PYP öğretim modelinin araştırma ve sorgulama gibi düşünsel becerilerin temelini oluşturan bir program olarak görülmesi, eğitim süreci boyunca öğrencilerin süreçte aktif rol alması, her öğrencinin bilişsel ve duygusal gelişimini destekleyen bir program olarak görmesi ve gelişim süreçlerine kendilerinin de somut olarak şahit olması açısından modelin çok güçlü etkileri olduğunu ifade etmektedirler. Program araştıran, sorgulayan, evrensel değerlere hakim, öğrenen profili sergileyen, riski göze alabilen, soran, öğrenci merkezli, disiplinler üstü tema, kalıcı öğrenmeyi sağlayan, özgüven sahibi ve bir dünya vatandaşı özellikleri sergileyen öğrencilerin eğitiminde kullanılan yöntem, kavram ve içeriklere karşılık gelmektedir. Özel okullar her ne kadar bu

sistemi tercih nedeni olarak küreselleşen dünyada mevcut konum itibariyle yapılan uygulamaların giderek uluslararası alanda yer almasını istediği için uygulamaya çalıştığını belirtse de öğretmenlere göre bu tercihin nedeni rekabet çemberinde tercih edilen bir okul olma amacı taşımaktadır. Öğretmenler bu tercih sebebinin kendilerinde oluşturdukları farkındalığa rağmen programın felsefesine pozitif anlamlar yüklemektedir.

Araştırma verilerine göre öğretmenler PYP öğretim modelinin zayıf yönlerini ve uygulamada karşılaştıkları güçlükleri; PYP'nin sorgulama temelli bir program olduğu için süreç boyunca öğrencilerin aktif olması gerektiği, bu yüzden eğitim-öğretim sürecine başlamadan ayrıntılı bir hazırlık süreci geçirilmesi gerektiği şeklinde ifade edilmiştir. Programın planlama ve zamanlama açısından yetersiz kaldığına, Türk eğitim sistemi ile uygulama sürecinde ortaya çıkan uyum sorunuyla ilgili olduğunu ifade etmektedirler. Eğitim öğretim yılı içerisinde programın daha da yoğunlaşacağını göz önünde bulundurarak eğitim öğretim yılına hazırlık aşamasında ayrıntılı bir program hazırlamak gerektiğini ifade etmişlerdir. PYP öğretim programında yer alan tema ile ilgili kazanımların eşleştirilmesi, ünitelerin oluşturulması, işlenecek olan konuyla ilgili yöntem ve tekniklerin belirlenmesi, gelişim alanlarına dair çalışmaların hazırlanması gerektiği ifade edilmektedir. Eğitim öğretim süreci boyunca kullanılacak olan ya da ulaşılmak istenen kaynakların yabancı dilde olduğu ve gerekli yayınlara ulaşmakta güçlükler yaşandığı ortaya çıkmıştır.

PYP öğretim modelinin uluslararası boyutta ortak insani değerlere sahip bireyler yetiştirme yolunda yalnızca okul içerisindeki süreci kapsamadığını, bu amaca ulaşmak için okul dışındaki sürecinde çok önemli, yapıcı ve destekleyici bir öneme sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

PYP öğretim modelini uygulayarak adaylık aşamasında olan ve yetkilendirme bekleyen okulların PYP felsefesine uygun bir profil oluşturabilmesi için okul içindeki eğitim öğretim süreçlerinin sorgulama temelli yaklaşım merkezinden uzaklaşmaması gerektiğini ifade etmektedir. Çeşitli okullardan ya da farklı ülkelerden programın uygulayıcı öğretmenlerle bir araya gelerek program ve uygulamalarına dair bilgi ve etkinlik

paylaşımlarında bulunmaları gerektiğini ifade etmişlerdir. Öğretmenler, PYP okulu olmaya aday olan okullar için bu süreçlerin sağlıklı bir şekilde tamamlanabilmesi adına eğitim öğretim süreçlerinin planlanmasında mutlaka uzmanlar tarafından eğitimler alınması gerektiğini önermişler. Bu öneriyle birlikte okul içerisinde bulunan bütün paydaşların modelin felsefesine uygun yaklaşımlar ve davranışlar sergilemesi gerektiğini ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin programın yapısına dair daha çok bilgi edinmesi ve uygulanaşına dair deneyimler kazanması, gerçekleştirilen çalışmaları programın amacına uygunluk noktasında daha etkili kılmaktadır. Eğitim ve uygulamalara katılım, öğretmenlerin sınıf içindeki eğitim uygulamalarını olumlu etkilemektedir.

Sonuç olarak, öğretmenler PYP öğretim modelinin getirdiğı iş yükü, yoğun çalışma temposu, hazırlık evresinde gereksiz ve zaman kaybına neden olduğunu düşündükleri işlere rağmen PYP öğretim modelini öğrencilerin düşünme, araştırma ve sorgulama gibi düşünsel becerilere sahip olmaları açısından son derece yararlı görmektedirler. Özellikle ülkemizin son yıllarda bazı model, program ve yenilenen müfredatlar ile eğitim sistemi üzerine iyileştirme ve yeniden yapılandırma çalışmaları olduğu bilinmektedir. Bu modelin mevcut eğitim sistemimize entegre edilerek kendi ulusal programımızı sorgulama üzerine şekillendirmeyi, öğrencilerimizin süreç ve sonuçlarda aktif rol alarak kendi öğrenmelerini gerçekleştirmeleri, bu program sayesinde öğretmenlerin yapılmasını istedikleri çalışmalar arasında gösterilebilir.

5.2. Öneriler

1. İlk Yıllar Programı felsefesinin daha iyi anlaşılması amacıyla, bu eğitim modelini yıllardır uygulayan ve belli bir bilgi birikimine sahip okullar ya da program koordinatörleri uygulamaya aday okullarla ya da sorumlu yöneticilerle işbirliğı yaparak deneyimlerini paylaşmalıdırlar.

2. Programı uygulamaya aday okulların fiziksel alanların kullanımına dair örnek okul ve sınıf ziyaretleri düzenlemelidirler. Özellikle eğitim modelinin uygulanmasında, programın en önemli edinimi olan araştırma yeteneklerinin geliştirilmesi adına kütüphane kullanımına gereken özen gösterilmeli ve bu yönde çocukların istekliliğini artıran planlar yapılmalıdır.

3. Sene başında eğitim öğretim süreçlerinin tasarımı ve planlamaları, güçlü bir okul ve öğrenme kültürünü oluşturmak ve sürekliliğini sağlaması açısından çok etkilidir. Okulların sene boyunca etkili ve verimli bir süreç geçirmeleri adına eksiklerin belirlenmesi, yapılacak çalışmaların ve alınacak tüm kararların okuldaki tüm paydaşların katılması sağlanmalıdır. Öğretmenler ve yöneticiler haricinde, süreç içinde yer alan tüm destek ve idari personelin, öğrencilerin gelişiminde bir rol sahibi olduğunun bilince olarak büyük bir farkındalıkla sürece katkı sağlaması gerekmektedir. Bu amaçlara ulaşabilmek amacıyla öğretmen ve yöneticilerin hizmet içi eğitim almaları, farklı deneyimlere sahip İYP uygulayan öğretmenlerin bir arada olduğu, uygulama temelli çalışmaların sergilendiği eğitim ortamları da oluşturulmalıdır.

4. İlk Yıllar Programı süreç temelli bir yaklaşım gerektirmektedir. Özel okullardaki öğretmen değişimlerini göz önünde bulunduracak olursak, bu programı uygulayan okula yeni başlayan öğretmenin program deneyimi olmadığını varsayarsak süreç boyunca aktif rol oynayacağı ve eğitim liderliği yapacağı için programa adaptasyonun hızlı gerçekleşmesi, programın hangi temeller üzerine kurulu olduğunu anlaması ve dinamiklerini kavramı gerekmektedir. Bu yüzden eğitim öğretim süreçleri boyunca yapılan çalışmaların, etkinliklerin, planların, materyallerin, süreç boyunca kullanılan eğitim içerikli her belgenin tutulması ve kaybının engellenmesi amacıyla etkili bir dokümantasyon sisteminin kurulması gereklidir.

5. Öğretmen motivasyonunun yüksek tutulması, bireysel hazırlanan çalışmalara geribildirim verilmesi, çalışma ortamının düzenlenmesi ve çalışmaların desteklenmesi gerekmektedir.

6. Konu ile ilgili araştırma yapmak isteyen araştırmacılar, ulusal eğitim programlarını uygulayan okullardan ve Bakalorya eğitim modellerini uygulayan okullardan mezun öğrencilerin sorgulama becerilerini karşılaştırabilirler. İlk Yıllar Programı'nın öğrencinin sorgulama becerisine katkısı geniş kapsamda araştırılabilir, bunun için araştırma sürecine çocuklarda dahil edilebilir.

KAYNAKLAR

- Adıgüzel, E. (2022). *Uluslararası bakalorya ilk yıllar programı ile MEB ilkokul öğretim programının ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarının karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Akdağ, B. (2006). Alternatif eğitim modelleri. *Zil ve Teneffüs Dergisi*, 6, 34-44.
- Akdoğan, A. (2014). *Türkiye’deki Uluslararası Bakalorya PYP programı uygulayan okulların etkili okul özellikleri ve okul kültürü açısından incelenmesi*. (Doktora tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Aşar, D. (2020) *Okul öncesi öğretmenlerinin fen öğretimine dair öğretimsel pratiklerinin pedagojik inançları açısından incelenmesi: PYP bağlamı*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Aydın, İ. (2006). *Alternatif okullar*. (2. Basım). Ankara: Pegem.
- Aydın, İ. (2015). *Alternatif okullar*. Ankara: Pegem.
- Bilgen, N.(1990). *Milli Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu örgüt iklimi*. Ankara: TODAİE
- Bora, N. (2010). *Uluslararası bakalorya diploma programının (IB) öğretmen ve öğrencilerin öğrenme iklimi ile ilgili algıları üzerindeki etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Boyer, L. E. (1995). *The basic school*. Princeton, NJ: Carnegie Foundation.

- Bulut, Y. M. & Yoncalık, O. (2018). Ankara’da IB-PYP uygulayan okullardaki beden eğitimi ders verimliliğine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 12 (2), 140-152.
- Bursalıoğlu, Z. (2000). *Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış*. Ankara: Pegem.
- Büyükgenç, F. (2014). *Uluslararası bakalorya diploma programı mezunlarının programa ilişkin görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Cambridge, J., & Thompson, J. (2004). Internationalism and globalization as contexts for international education. *Compare: A Journal of Comparative and International Education*, 34(2), 161-175.
- Coeyman, M. (2000). More no. 2 pencils at alternative schools. *The Chirstian Science Monitor*, 92(53), 13.
- Cohen, L. & Manion, L. (1994). *Research methods in education* (4. ed.). London: Routledge
- Cropley, A. (2002). *Qualitive research methods: An introduction for students of psychology and education*. University of Latvia: Zinatne
- Çamlıkaya, Ş. (2007). *IB PYP programına yakından bir bakış ve Türk Milli Eğitim müfredatını uygulayan bir ilköğretim okulunun, IB PYP’ye göre hazırlanmış müfredatından örnek çalışma*. Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Darling-Hammond, L. ve Post, L. (2000). Inequality in teaching and schooling: supporting high-quality teaching and leadership in low-income schools. R. D. Kahlenberg (Ed.), *A notion at risk: Preserving public education as an engine for social mobility* içinde (s. 127-167). New York: Century Foundation.

- Demir, N K. (2009). *Uluslararası Bakalorya programına ilişkin yönetici, öğretmen, veli ve mezun görüşleri*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Demirel, Ö. (2002). *Kuramdan uygulamaya eğitimde program geliştirme*. Ankara: Pegem.
- Demirer, V. (2002). *Uluslararası bakalorya (IB) programı uygulayan özel okullarda çalışan öğretmenlerin bu programa karşı olan tutumlarının iş tatminlerine yansımaları*. (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Duch, B. J., Groh S. E., & Allen, D. E. (2001). *The power of problem-based learning*. Sterling, VA: Stylus.
- Erdoğan, İ. (2010) *Milli eğitime dair*. İstanbul: Nobel.
- Fındıkçı, İ. (2004). *Yaşadıkça eğitim*. İstanbul: Hayat.
- Göçmen, G. (2010). *Uluslararası Bakalorya Programı'nın uluslararası anlayış geliştirmeye katkısı*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Güler, T. ve Yaltırık, İ. (2011). Erken çocukluk eğitiminde ilk yıllar programının öğretmen görüşleri ile incelenmesi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 36(160), 267-280.
- Gümüşeli, A. İ. (2014). *Eğitim ve öğretim yönetimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Harari, Y. N. (2018). *21.yüzyıl için 21 ders* (S. Siral, Trans.). İstanbul: Kolektif.
- Holbrook, J. (2017). *21st century skills and science learning environments*. In Science Education (pp. 385-401). Rotterdam: Sense.
- IBO. (2007a). *Making The PYP Happen: A Curriculum for International Primary Education*. International Baccalaureate Peterson House, Cardif, Wales, UK.
- International Baccalaureate Organization (2009b). Making the PYP happen: Pedagogical leadership in a PYP school. <https://www.ibo.org/programmes/find-an-ib-school/?SearchFields.Region=&SearchFields.Country=TR&SearchFields.Keyword>

s=&SearchFields.Language=&SearchFields.BoardingFacilities=&SearchFields.SchoolGender=&SearchFields.ProgrammeMYP=true sayfasından erişilmiştir.

International Baccalaureate Organization (2022). *Modelin faydaları*.
<http://www.ibo.org/benefits/> sayfasından erişilmiştir.

Kaya, D. & Gündüz, M. (2015). Alternatif eğitim ve toplumsal değişim üzerindeki etkisi: “Waldorf Okulları örneği”. *Milli Eğitim Dergisi*, 45(205), 5-25.

Korkmaz, E. (2015). *Montessori metodu*. İstanbul: Siyam Kitap.

Midilli, Ü. (2020). *Uluslararası Bakalorya diploma programı ve Milli Eğitim Bakanlığı programı öğrencilerinin farklı değişkenler bakımından karşılaştırılması* (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Millî Eğitim Bakanlığı. (2009). *Ortaöğretim uluslararası ilişkiler dersi öğretim programı*. Ankara: Millî Eğitim.

Millî Eğitim Bakanlığı. (2018). *Hayat Bilgisi dersi 1, 2, 3. sınıflar öğretim programı*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı. <http://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/2018122171428547HAYAT%20B%20C4%B0LG%C4%B0S%C4%B0%C3%96%C4%9ERET%C4%B0M%20PROGRAMI.pdf> sayfasından erişilmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığı. (2018). *Matematik dersi 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8. sınıflar öğretim programı*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı. <http://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/201813017165445MAT%20EMAT%C4%B0K%20%C3%96%C4%9ERET%C4%B0M%20PROGRAMI%202018v.pdf> sayfasından erişilmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığı. (2018). *Türkçe dersi 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8. sınıflar öğretim programı*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı. <http://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/2019571639225302T%C3%BCrk%C3%A7e>

%20%C3%96%C4%9Fretim%20Program%C4%B1%202019.pdf sayfasından erişilmiştir.

Morrissey A.M., Rouse, E., Doig, B., Chao, E. & Moss, J. (2014). *Early years education in the primary years programme (PYP): implementation strategies and programme outcomes*. Australia: Deakin University.

Murat, A. (2018). *Fen bilgisi öğretmen adaylarının 21.yüzyıl becerileri yeterlik algıları ile STEM'e yönelik tutumlarının incelenmesi*. (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.

Northwest Regional Educational Laboratory (2001). *Excellent and equitable education for all*. <http://www.nwrel.org/nwedu/summer98/article2.html> sayfasından erişilmiştir.

Oraz, B. (2019). *Ulusal eğitimin Uluslararası Bakalorya (IB) eğitim ile ilgili görüşlerden gelen görüş*. (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.

Özdemir, M., (2010). Sosyal bilimlerde yöntem bilim sorunsalı üzerine bir çalışma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1), 323-343.

Özdemir, S. (2000). *Eğitimde örgütsel yenileşme*. (5. Baskı), Ankara: Pegem A.

Özden, Y. (2005). *Eğitimde yeni değerler*. Ankara: Pegem A.

Öztürk, K. (2020). *Milli Eğitim Bakanlığı programı ve Uluslararası Bakalorya diploma programının okul yöneticilerinin program yönetimi becerileri açısından karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Partnership for 21st Century Learning (P21). (2007). *Framework for 21st century learning*. <http://www.p21.org/our-work/p21-framework> sayfasından erişilmiştir.

Senge, P.(2000). *Beşinci disiplin*. İstanbul: Yapı Kredi.

Sezer, E. (2020). *Uluslararası Bakalorya programı uygulayan özel okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan yöneticilerin ve öğretmenlerin İlk Yıllar Programı'na ilişkin*

- görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Şişman, M. (2014). *Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Taşdan, M. (2010). Türkiye'deki resmi ve özel ilköğretim okulu öğretmenlerinin bireysel değerleri ile okulun örgütsel değerleri arasındaki uyum düzeyi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*,16(1), 113-148.
- Tekeli, İ. (2003).*Eğitim bilimine giriş*. Ankara: Pegem.
- Termiyeci, E. (2019). *Türkiye'de ulusal program ve uluslararası Bakalorya programında eğitim gören öğrencilerin 21. yüzyıl becerilerine ilişkin algıları*. (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Trilling, B. & Fadel, C. (2009). *21st century skills: Learning for life in our times*. John Wiley & Sons.
- TÜBİTAK (2005). *Eğitim ve insan kaynakları sonuç raporu ve strateji belgesi*. Ankara: Vizyon 2023 Teknoloji Öngörü Projesi.
- Türnüklü, A. (2000). Eğitimbilim araştırmalarında etkin olarak kullanılabilecek nitel bir araştırma tekniği: Görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 24, 543-559.
- Uçman, O. (2019). *Uluslararası Bakalorya ilk yıllar programını uygulayan okullar ile MEB öğretim programı uygulayan ilkokulların etkili okul özelliklerinin ve öğretmen mesleki motivasyonlarının karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Uluslararası Bakalorya (2010). *PYP'yi gerçekleştirmek: Uluslararası ilköğretim için müfredat çerçevesi*. Ankara.
- Uluslararası Bakalorya Rehberi (2018). *Eğitim rehberi*. <https://www.egitimal.com/egitim-rehberi/ib-international-baccalaureate-programi-nedir> sayfasından erişilmiştir.

- Uygulanan Okullar, <https://dogrula.org/ib-pyp-nedir-pyp-egitim-sistemini-uygulayan-okullar/> sayfasından erişilmiştir.
- Ünver, G., Bümen, N. T., & Başbay, M.(2010). Ortaöğretim alan öğretmenliği tezsiz yüksek lisans derslerine öğretim elemanı bakışı. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 155(35), 63-67.
- Vatansever, E. (2019). *Milli eğitim bakanlığı ilkokul 2. Sınıf öğretim programları ile uluslararası bakalorya ilk yıllar programının karşılaştırılmalı değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Walker, G. (2004). International education and the international baccalaureate. *Phi Delta Kappa Fastbacks*, 522, 7-34.
- Wiggings G. & Mctighe, J.(2005). *Understanding by Design: expanded*. (2nd edition), Wirginia USA: Alexandria.
- Yangın, B. (2005). İlköğretim Türkçe dersi öğretim programı ve kılavuzun değerlendirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 5(2), 477-516.
- Yıldırım, A., &Şimşek, H.(2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.

EKLER

Ek 1: Etik Kurul Onayı

Evrak Tarih ve Sayısı: 27.04.2022-E.349768

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
Etik Komisyonu

Sayı : E-77082166-302.08.01-349768
Konu : Bilimsel ve Eğitim Amaçlı

27.04.2022

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi Cafer UĞUR'un, Prof.Dr.Mehmet KORKMAZ'ın danışmanlığında yürüttüğü *"Ankara'da İlk Yıllar Programını Uygulayan Özel Okulların Programı Uygulama Nedenleri, Programa Dair Öğretmen ve Yönetici Bakış Açısının Karşılaştırmalı İncelenmesi"* adlı tez çalışması ile ilgili konu Komisyonumuzun 19.04.2022 tarih ve 08 sayılı toplantısında görüşülmüş olup,

İlgilinin çalışmasının, yapılması planlanan yerlerden izin alınması koşuluyla yapılmasında etik açıdan bir sakınca bulunmadığına oybirliği ile karar verilmiş ve karara ilişkin imza listesi ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Araştırma Kod No: 2022 - 554

Komisyon Başkanı

Ek:1 Liste
DAĞITIM
Gereği:
Sayın

Bilgi:
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne

Ek 2: Araştırma İzin Yazısı

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-14588481-605.99-49600221
Konu : Araştırma İzni

13.05.2022

GAZİ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi: a) MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 2020/2 sayılı Genelgesi.
b) 05.05.2022 tarihli ve 353584 sayılı yazınız.

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Eğitim Yönetimi Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Cafer UĞUR'un "Ankara'da İlk Yıllar Programını Uygulayan Özel okulların Programı Uygulama Nedenleri, programa Dair Öğretmen ve Yönetici Balış Açısının Karşılaştırmalı İncelenmesi" konulu çalışması kapsamında ilimiz Çankaya, Gölbaşı, Etimesgut İlçelerine bağlı okullarda uygulama yapma talebi ilgi (a) Genelge çerçevesinde incelenmiştir.

Yapılan inceleme sonucunda, söz konusu araştırmanın Müdürlüğümüzde muhafaza edilen ölçme araçlarının; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Milli Eğitim Temel Kanunu ile Türk Milli Eğitiminin genel amaçlarına uygun olarak, ilgili yasal düzenlemelerde belirtilen ilke, esas ve amaçlara aykırılık teşkil etmeyecek, eğitim-öğretim faaliyetlerini aksatmayacak şekilde okul ve kurum yöneticilerinin sorumluluğunda, gönüllülük esasına göre uygulanması Müdürlüğümüzce uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Milli Eğitim Müdürü

Ek:
Uygulama Araçları

Dağıtım:
Gereği:
Gazi Üniversitesi

Bilgi:

Ek 3: Katılımcılar İçin Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formu

GAZİ ÜNİVERSİTESİ ETİK KOMİSYONU FORM-2

Rev-2
25.01.2022

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
ETİK KOMİSYONU

KATILIMCILAR İÇİN BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ OLUR FORMU

Sizi, Gazi Üniversitesi Etik Komisyonu'ndan tarih / sayı ile izin alınan* ve Prof. Dr. Mehmet KORKMAZ tarafından yürütülen "Ankara'da ilk yıllar programını uygulayan özel okulların programı uygulama nedenleri, programa dair öğretmen ve yönetici bakış açısının karşılaştırmalı incelenmesi " başlıklı araştırmaya davet ediyoruz. Bu çalışmaya katılmak tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Çalışmaya katılmama veya kabildikten sonra herhangi bir anda çalışmadan çıkma hakkına sahipsiniz. Bu çalışmaya katılmanız için sizden herhangi bir ücret istenmeyecektir. Çalışmaya kabildiğiniz için size bir ödeme yapılmayacaktır. Çalışmadan elde edilecek bilgiler tamamen araştırma amacı ile kullanılacak olup kişisel bilgileriniz gizli tutulacaktır.

*Gazi Üniversitesi Etik Komisyon izni alındıktan sonra doldurularak kullanılacaktır.

Araştırmanın Amacı	Araştırmanın genel amacı; Ankara'da İlk Yıllar Programı'nı uygulayan okullarda görev yapan öğretmenlerden İYP uygularken yaşadığı sorunları ve öğretim sürecinde programın felsefesinin ne ölçüde yansıtıldığına dair görüşlerin alınması amaçlanmıştır.
Araştırmanın Yöntemi	İlk Yıllar Programı modeli uygulanan okullarda öğretmen görüşlerinin incelenmesini amaçlayan bu araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılacaktır.
Araştırmanın Öngörülen Süresi (Başlama ve Bitiş Tarihi Başvurudaki Başlangıç ve Bitiş Tarihi ile Uyumlu Olmalıdır.)	27.05.2022 - 20.08.2022
Araştırmaya Katılması Beklenen Katılımcı/Gönüllü Sayısı	20 katılımcı (öğretmen)
Araştırmanın Yapılacağı Yerler	Araştırma katılımcı öğretmenlerin çalıştığı özel okullarda yapılacaktır.
Görüntü ve/veya ses kaydı alınacak mı?	Evet ☒ Hayır ☐

Tablo katılımcıların anlayabileceği biçimde, akademik dil kullanılmadan yazılacaktır.

KATILIMCI BEYANI

Yukarıda amacı ve içeriği belirtilen bu araştırma ile ilgili bilgiler tarafıma aktarıldı. Bu bilgilerden sonra araştırmaya katılımcı olarak davet edildim. Bu çalışmaya katılmayı kabul ettiğim takdirde gerek araştırma yürütülürken gerekse yayımlandığında kimliğimin gizli tutulacağı konusunda güvence aldın. Bana ait verilerin kullanımına izin veriyorum. Araştırma sonuçlarının eğitim ve bilimsel amaçlarla kullanımı sırasında kişisel bilgilerimin dikkatle korunacağı konusunda bana yeterli güven verildi. Araştırmanın yürütülmesi sırasında herhangi bir sebep göstermeden çekilebilirim. Araştırma için yapılacak harcamalarla ilgili herhangi bir parasal sorumluluk altına girmiyorum. Bana herhangi bir ödeme yapılmayacaktır. Araştırma ile ilgili bana yapılan tüm açıklamaları ayrıntılarıyla anlamış bulunmaktayım. Bu çalışmaya hiçbir baskı altında kalmadan kendi bireysel onayım ile katılıyorum. İmzalı bu form kâğıdının bir kopyası bana verilecektir.

Araştırma yürütücüsü[Tez çalışmalarında Danışman tarafından imzalanacaktır.]

Adı ve Soyadı
Adres ve telefonu

Katılımcı

Adı ve Soyadı		Tarih ve İmza
Adres ve telefonu		

Ek 4: Görüşme Formu

YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME FORMU (YÖNETİCİ-KOORDİNATÖR-ÖĞRETMEN)

Araştırma Kapsamı: PYP öğretim modelini uygulayan okuldaki yönetici, koordinatör ve öğretmenlerin PYP öğretim modeline bakış açılarının değerlendirilmesidir.

Ad Soyad:.....

Okul:

Pozisyon:

GİRİŞ

Merhaba, benim adım Cafer Uğur. Ankara’da özel bir eğitim kurumunda sınıf öğretmeni olarak çalışıyorum ve Gazi Üniversitesi’nde Eğitim Yönetimi ve Denetimi alanında tezli yüksek lisans öğrencisiyim. Ankara’da yer alan PYP(İlk Yıllar Programı) öğretim modelini uygulayan okullardaki öğretmen ve yöneticilerin PYP öğretim modeline bakış açılarının değerlendirilmesi ile ilgili araştırma yapıyorum. Bu görüşmede amacım eğitim sistemimizde tanınan modellerden biri olan İlk Yıllar Programı’nın eğitimin iş görenleri tarafından nasıl değerlendirildiğini öğrenmektir. Görüşme süresince bana söyleyeceklerinizin tümü gizlidir, Bu bilgileri araştırmacı dışında kimse öğrenemeyecektir. Araştırma sonuçları yazılırken görüşülen kişilerin isimleri araştırmaya yansıtılmayacaktır. Katkınız için teşekkür ederim.

GÖRÜŞME SORULARI

1. Ne kadar süredir öğretmenlik yapıyorsunuz?
2. Özel okulda öğretmen olmak sizin için ne anlam ifade ediyor?
3. Özel okullardaki birikim ve deneyiminizi ve mesleki yaşantınızı genel olarak nasıl tanımlarsınız?
4. Size göre okulunuzun PYP öğretim modelini tercih nedenleri nelerdir?
5. PYP öğretim modelinin amacı, gerekçesi ve temel yaklaşımı nedir?

6. PYP'nin gerektirdiği yaklaşımlarla Türk eğitim sisteminin felsefesi arasındaki uyumu nasıl değerlendiriyorsunuz?
7. PYP öğretim modelinin güçlü yönleri nelerdir?
8. PYP öğretim modelini uygulamada karşılaşılan güçlükler nelerdir?
9. Modelin somut olarak çıktıları nelerdir?
10. Modelin uygulandığı okullarda paydaşlara(öğretmen-yönetici-veli-öğrenci) düşen roller nelerdir?
11. Bu modelle ilgili geliştirme ve iyileştirme önerileriniz nelerdir?

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR...